

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

**Wielkopolski
Fundusz Rozwoju**
Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolski Fundusz Rozwoju

Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

ANGOLA

Informator dla Inwestora z Województwa Wielkopolskiego

<u>WSTĘP</u>	2
<u>1. PIĘĆ POWODÓW DLA KTÓRYCH WARTO INWESTOWAĆ W ANGOLI</u>	3
<u>2. GŁÓWNE WSKAŹNIKI EKONOMICZNE</u>	3
<u>3. HANDEL MIĘDZYNARODOWY ANGOLI</u>	13
<u>4. DOSTĘP DO RYNKU DLA POLSKICH TOWARÓW I USŁUG</u>	19
<u>5. SYSTEM FINANSOWO-BANKOWY ANGOLI</u>	25
<u>6. SYSTEM PODATKOWY ANGOLI</u>	26
<u>7. INWESTOWANIE W ANGOLI</u>	30
<u>8. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA</u>	37
<u>8.1. DROGI</u>	37
<u>8.2. KOLEJE</u>	37
<u>8.3. PORTY</u>	38
<u>8.4. LOTNICTWO</u>	40
<u>7. PROPONOWANE OBSZARY INWESTYCYJNE PRZEZ STRONĘ RZĄDOWĄ W ANGOLI</u>	40
<u>7.1. PROWINCJA MALANJE</u>	40
<u>7.2. Prowincja Huíla</u>	47
<u>7.3. PROWINCJA LUANDA</u>	49
<u>8. OCENA RYZYK INWESTYCYJNYCH W ANGOLI</u>	53
<u>9. PRZYDATNE KONTAKTY</u>	73
<u>10. INFORMACJA O WYMAGANYCH DOKUMENTACH DO ZŁOŻENIA PROJEKTU INWESTYCYJNEGO</u> ..	76
<u>11. KLUCZOWE DEFINICJE NOWEGO PRAWA INWESTYCJI PRYWATNYCH W ANGOLI</u>	77

WSTĘP

Przedstawiamy Państwu pierwszy Informator Inwestora z Województwa Wielkopolskiego dotyczący Angoli wskazujący, iż ta właśnie południowoafrykańska republika jest państwem odpowiednim dla ekspansji zagranicznej przedsiębiorców i inwestorów z Wielkopolski zarówno globalnie jak również w zaproponowanych najkorzystniejszych z punktu widzenia rządu Republiki Angoli jak i Województwa Wielkopolskiego obszarów terytorialnych pod względem potencjału rozwoju ekonomicznego, tj. 3 prowincji: Luanda, Huila i Malanje.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja pozwoli Państwu na podjęcie optymalnych decyzji w zakresie inwestycji w zaproponowanych obszarach, branżach i sektorach gospodarczych, uwzględniając przedstawione w Informatorze możliwe ryzyka ekonomiczne.

Publikacja powstała na podstawie informacji otrzymanych z Ministerstwa Przemysłu, Ministerstwa Rolnictwa, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Dróg i Autostrad, Ministerstwa Budownictwa oraz Ministerstwa Finansów w Luandzie oraz od Instytucji Samorządowych Prowincji Huila, Luanda i Malanje, a także nawiązanych kontaktów przez Wielkopolski Fundusz Rozwoju sp. z o.o. podczas kilku wizyt w Angoli zarówno z instytucjami otoczenia biznesu jak i z samymi przedsiębiorcami oraz przedstawicielami władz rządowych i samorządowych.

Będziemy wdzięczni za wszelkie uwagi oraz spostrzeżenia, dlatego zapraszamy do kontaktu z redakcją publikacji, tj. Działem Ekspansji Zagranicznej w Wielkopolskim Funduszu Rozwoju sp. z o.o.:

- Dyrektor ds. Ekspansji i Rozwoju – agata.krych@wfr.org.pl
- Specjalista ds. Ekspansji i Rozwoju – monika.napierala@wfr.org.pl
- Specjalista ds. Ekspansji i Rozwoju – lidia.piechocka@wfr.org.pl

Zachęcamy również do bezpośredniego kontaktu z WFR sp. z o.o. w siedzibie w Poznaniu, przy ul. Szyperskiej 14, wejście A, VI piętro. Wówczas będziemy mogli zaproponować Państwu rozwiązania dedykowane dla indywidualnych potrzeb w rozszerzonym zakresie.

Redakcja Informatora Inwestora

1. PIĘĆ POWODÓW DLA KTÓRYCH WARTO INWESTOWAĆ W ANGOLI

- KRAJOWY RYNEK O ZNACZĄCYM ROZMIARZE
- BRAMA OTWIERAJĄCA DOSTĘP DO REGIONU AFRYKI POŁUDNIOWEJ
- ZNACZĄCY GRACZ NA RYNKU ENERGETYCZNYM
- MŁODZI LUDZIE STAŁE PODNOSZĄCY SWOJE KOMPETENCJE
- WDRAŻANE REFORMY RZĄDOWE

Źródło: <http://www.ine.gov.ao>

2. GŁÓWNE WSKAŹNIKI EKONOMICZNE

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje główne wskaźniki ekonomiczne osiągnięte przez gospodarkę Angoli.

Tabela 1: Główne wskaźniki ekonomiczne Angoli

Wskaźnik	Wartość (rok)
PKB (PPP)	189 mld USD (2016)
PKB per capita (PPP)	6,800 USD (2016)
Wzrost gospodarczy	0.9% (2016)
Siła robocza	10.85 mln (2016)
Inflacja	26.9% (2016)
Eksport	30.04 mld USD (2016)
Import	19.67 mld USD (2016)
Partnerzy w eksporcie	Chiny: 44.5%

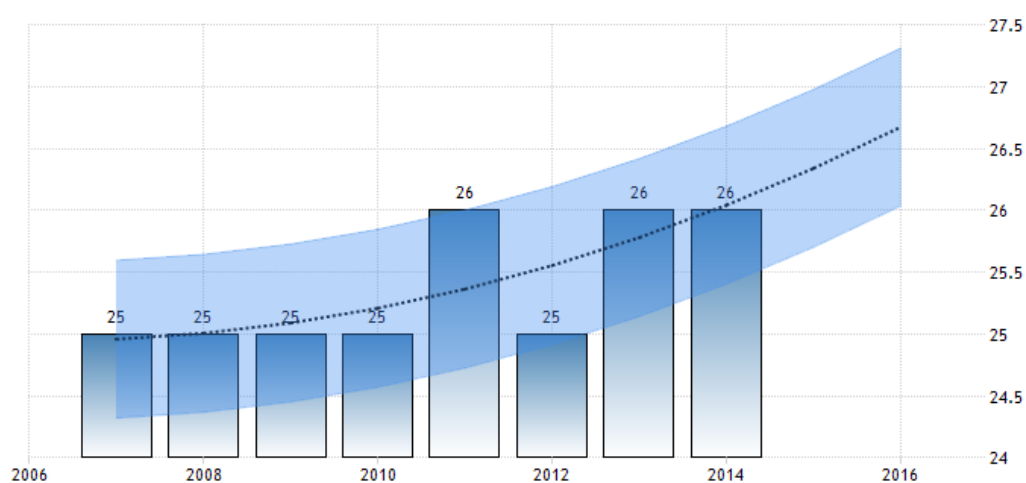

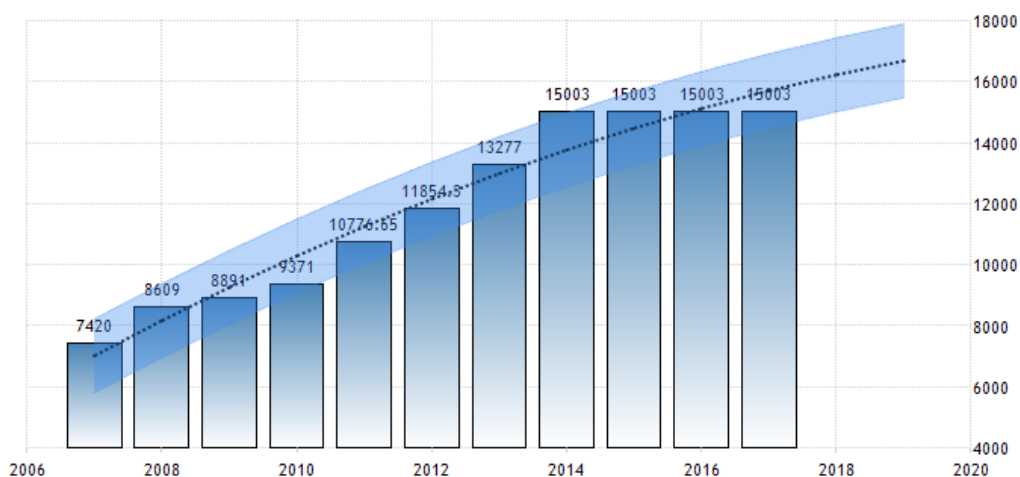
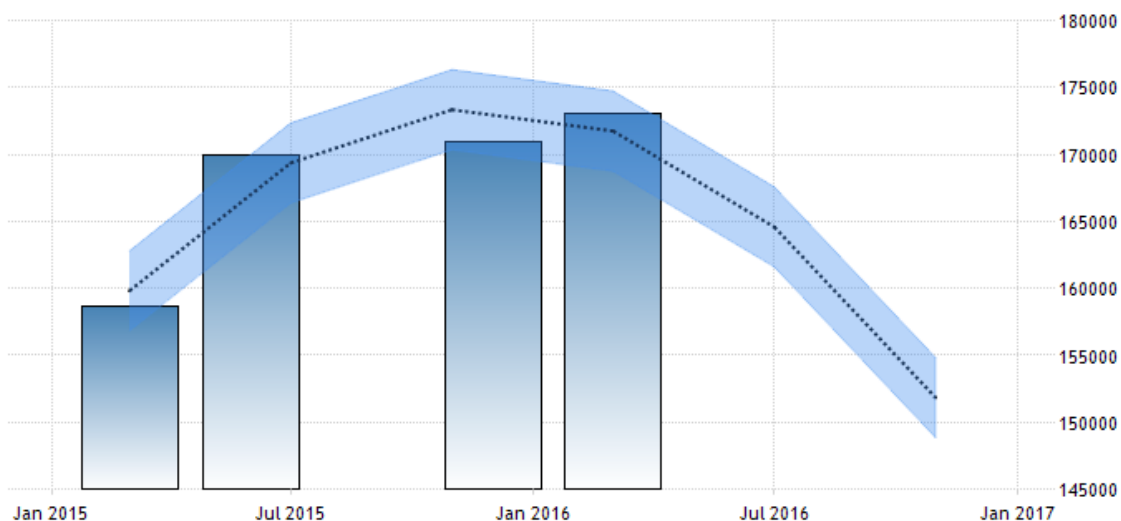
	Indie: 8.9% USA: 7.8% Hiszpania: 6.3% Francja: 4.5% RPA: 4.2% (2015)
Partnerzy w imporcie	Chiny: 22.4% Portugalia: 14% Korea Południowa: 11.2% USA: 7% Wielka Brytania: 4.2% Francja: 4.1% RPA: 4.1% (2015)
Skumulowane inwestycje w kraju	13.01 mld USD (2015) 10.57 mld USD (2014)
Skumulowane inwestycje za granicą	27.25 mld USD (2015) 23.44 mld USD (2014)

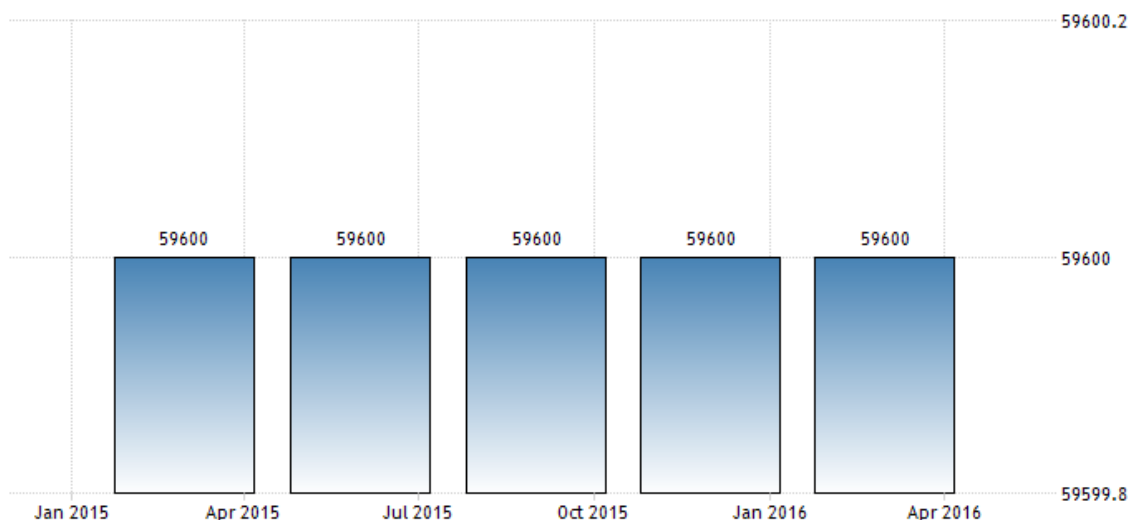
Źródło: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S. A. (informacja mailowa z dnia 11.09.2017 r.)

Wykres I: Populacja w mln os. – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/population/forecast>

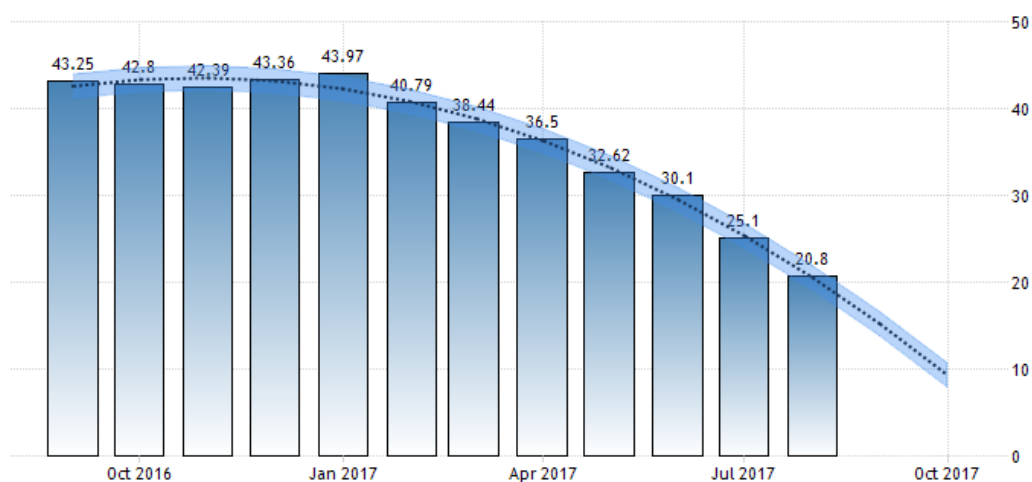
Wykres II: Stopa bezrobocia w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/unemployment-rate/forecast>Wykres III: Płaca minimalna AOA/m-c – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/minimum-wages/forecast>Wykres IV: Płace wysoko wykwalifikowanych pracowników AOA/m-c – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/wages-high-skilled/forecast>

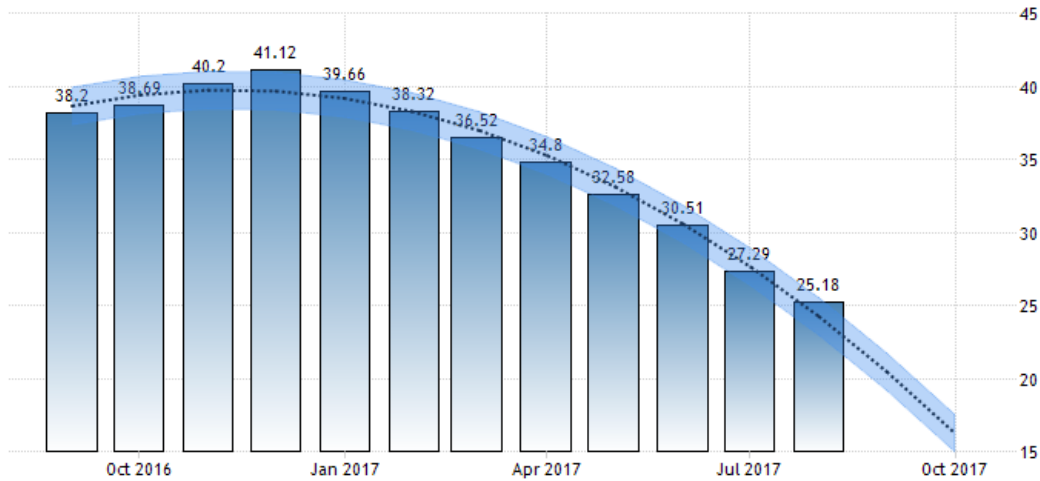
Wykres V: Płace niskowkwalifikowanych pracowników AOA/m-c – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/wages-low-skilled>

Tabela 2: Wskaźniki dotyczące zatrudnienia i wynagrodzenia pracowników

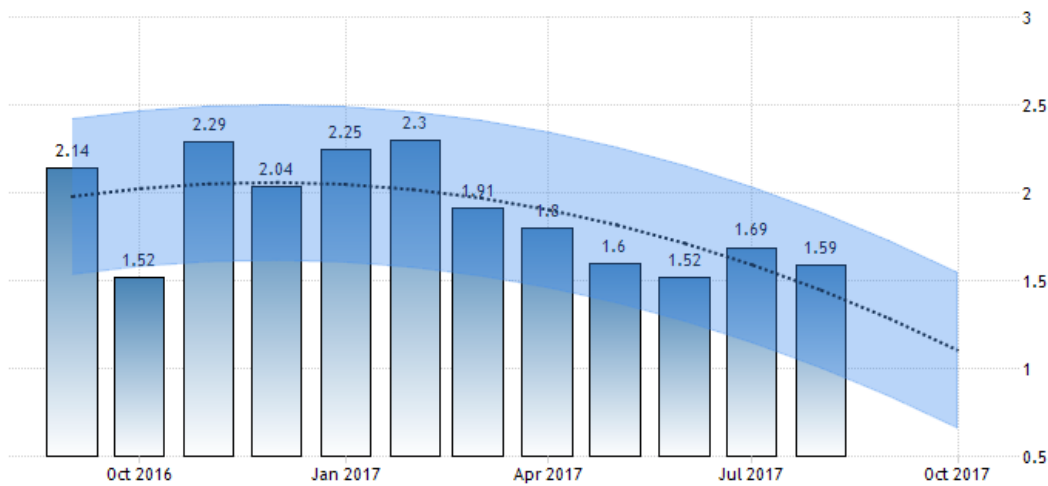
Angola praca	Ostatni	Poprzedni	Najwyższa	Najniższa	Jednostka
Stopa Bezrobocia	26.00	26.00	35.00	25.00	Procent
Płaca Minimalna	15003.00	15003.00	15003.00	3757.00	AOA/m-c
Populacja	27.50	26.68	27.50	4.97	milion os.
Budżet Rodzinny	134775.70	130754.90	134775.70	127155.70	AOA/m-c
Indywidualne zarobki	63545.90	63262.90	75674.70	62820.30	AOA/m-c
Płace Wysoko wykwalifikowanych pracowników	173000.00	171000.00	173000.00	158600.00	AOA/m-c
Płace Nisko wykwalifikowanych pracowników	59600.00	59600.00	59600.00	59600.00	AOA/m-c

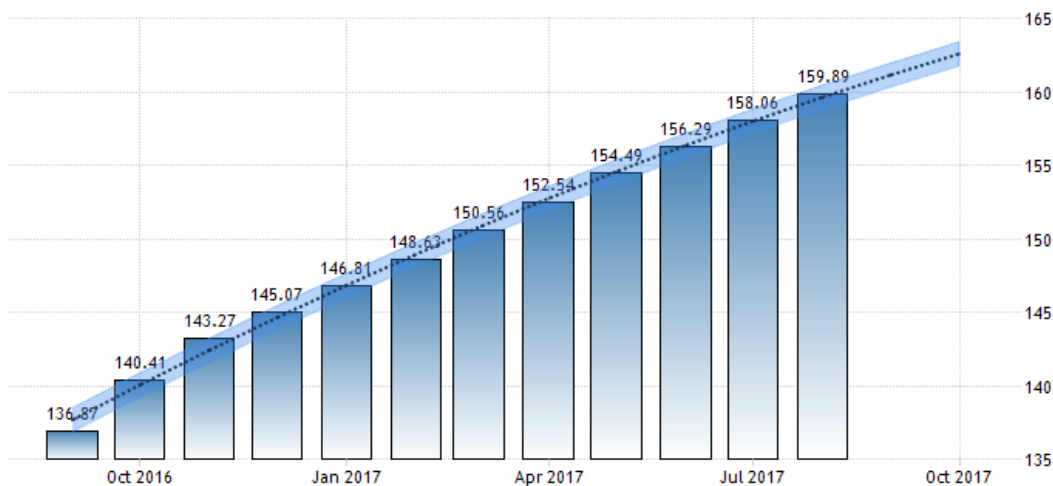
Wykres VI: Inflacja żywności – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/food-inflation/forecast>

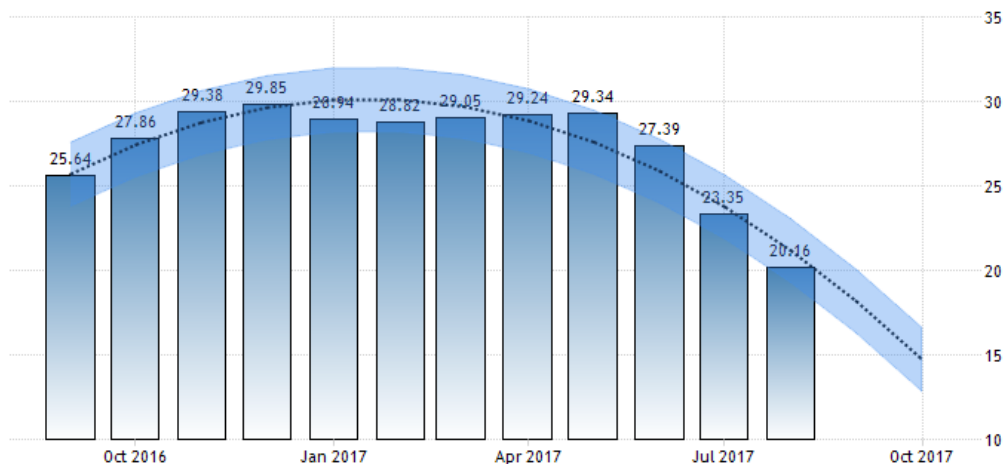
Wykres VII: Inflacja – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/inflation-cpi/forecast>

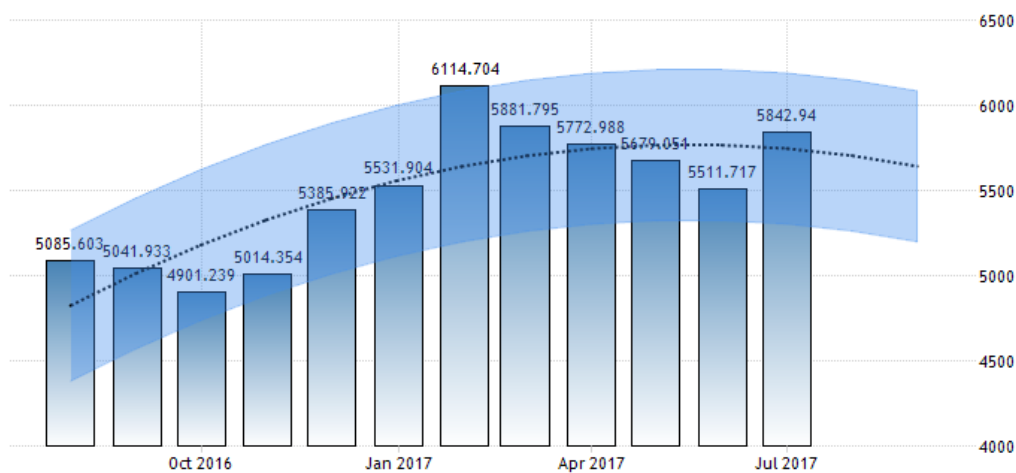
Wykres VIII: Miesięczna stopa inflacji – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/inflation-rate-mom/forecast>

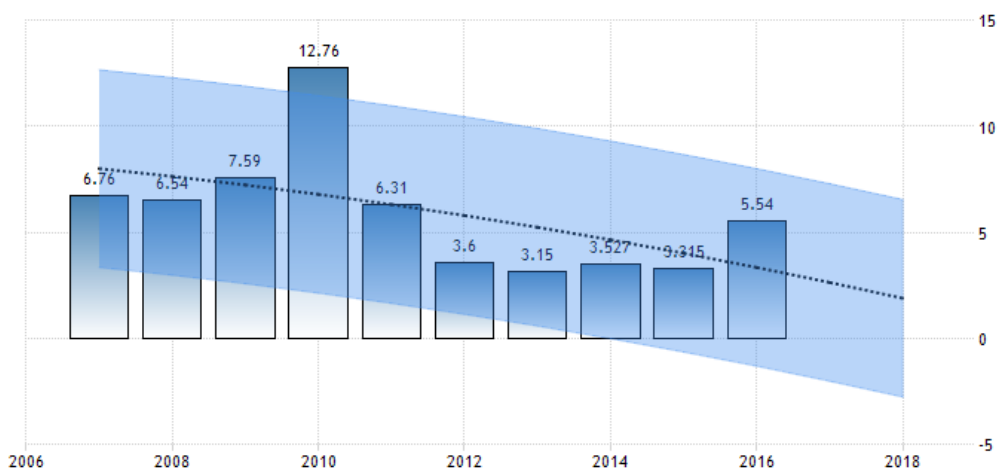
Wykres IX: Wskaźnik cen produkcyjnych – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/producer-prices/forecast>

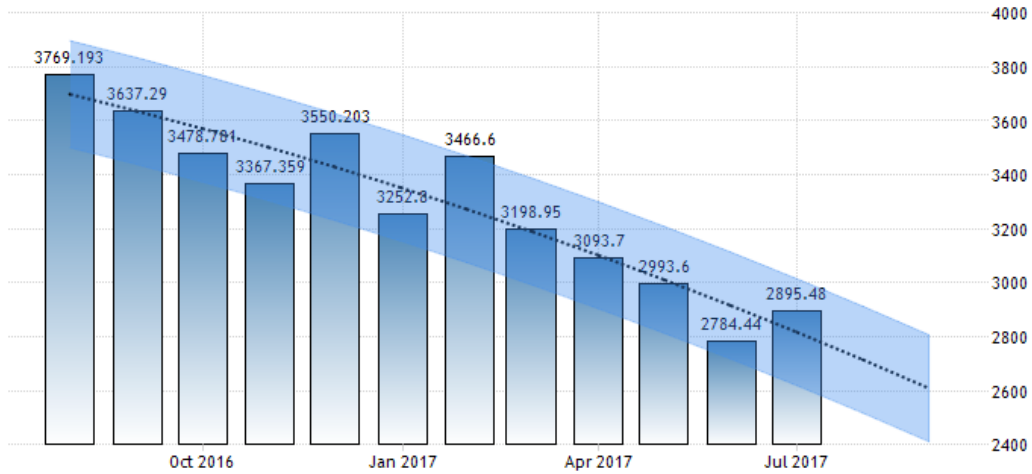
Wykres X: Roczne wahania cen produkcyjnych – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/producer-prices-change/forecast>

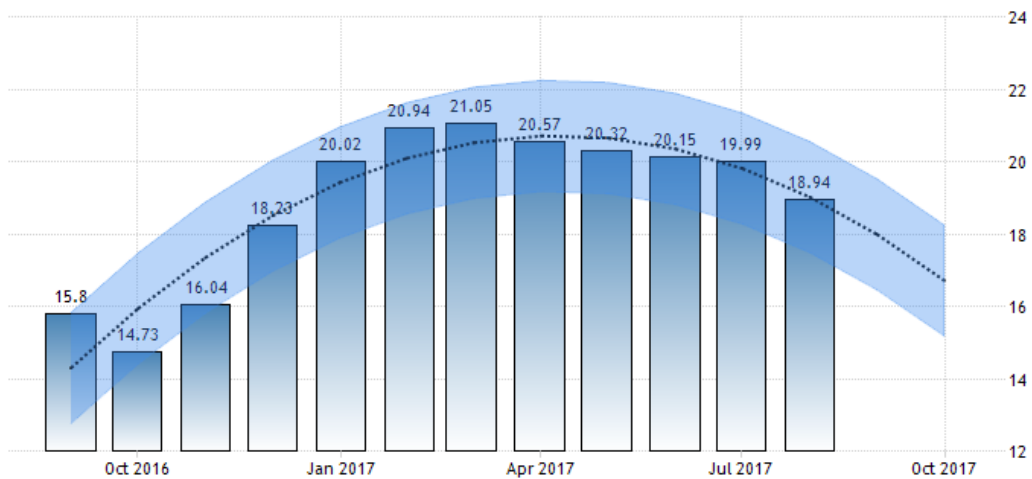
Wykres XI: Bilans Banku Centralnego w mld AOA – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/central-bank-balance-sheet/forecast>

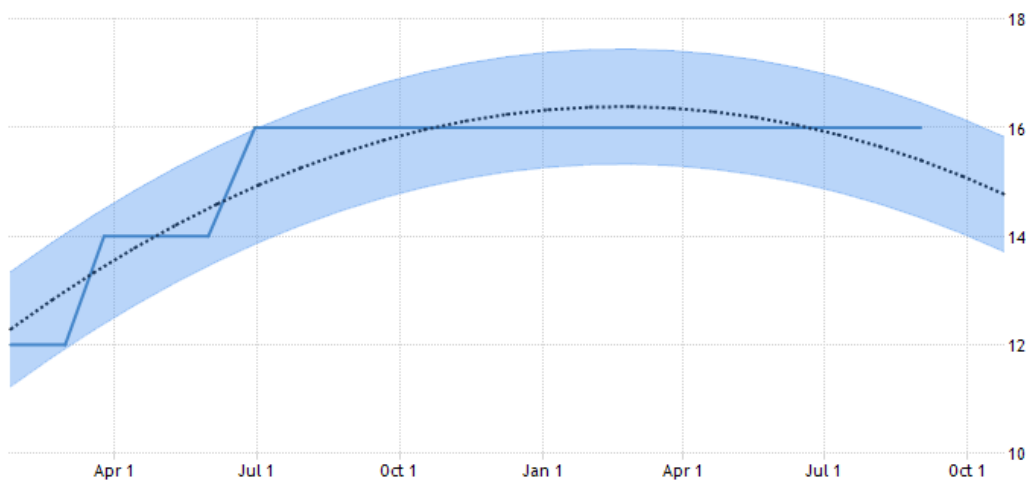
Wykres XII: Stopa depozytowa w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/deposit-interest-rate/forecast>

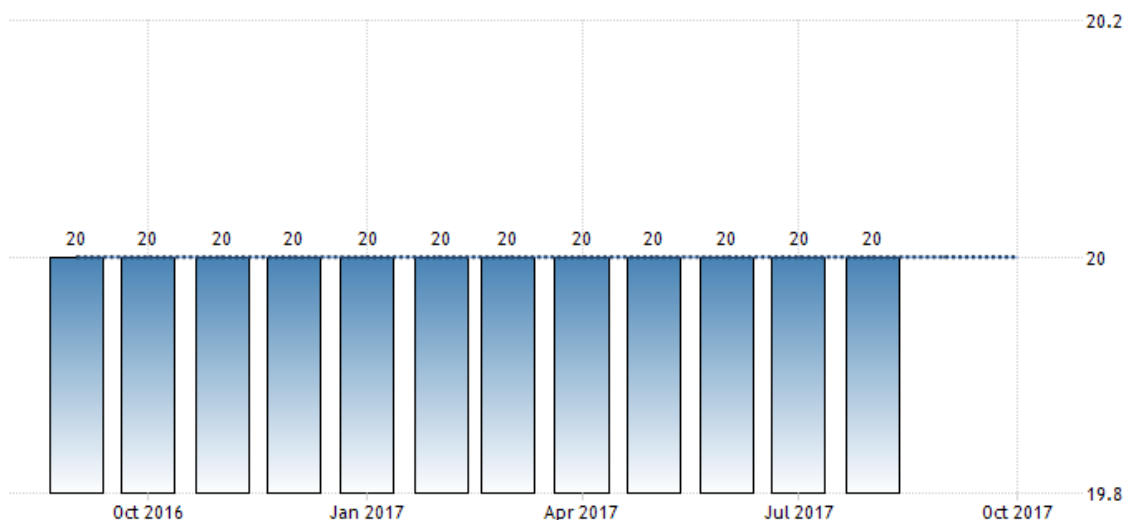
Wykres XIII: Rezerwy walutowe w mld AOA – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/foreign-exchange-reserves/forecast>

Wykres XIV: Stopa międzybankowa w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/interbank-rate/forecast>

Wykres XV: Stopy procentowe – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/interest-rate/forecast>

Wykres XVI: Stopa pożyczkowa w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/lending-rate/forecast>

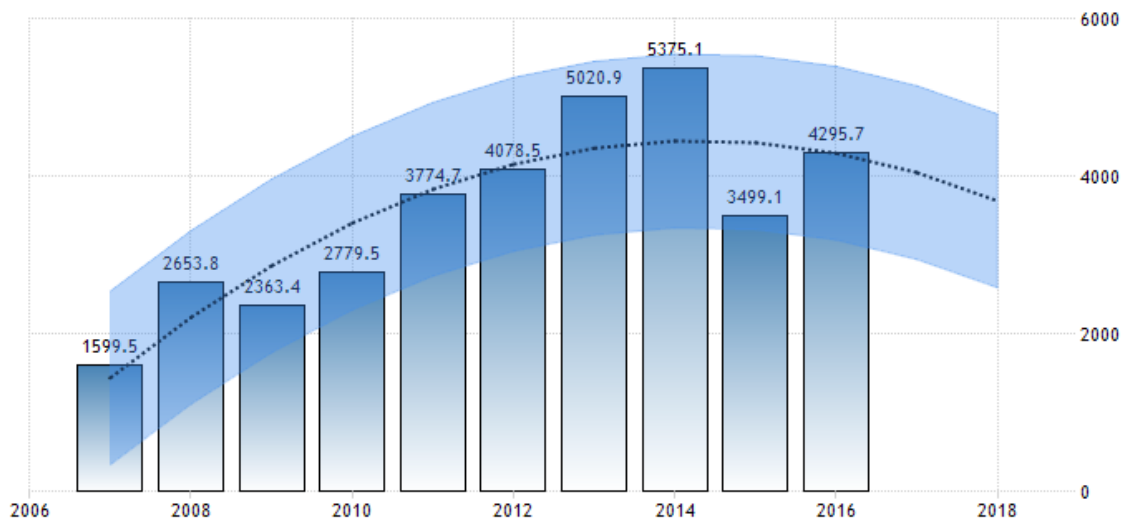

Wykres XVII: Kredyty dla sektora prywatnego – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/loans-to-private-sector>

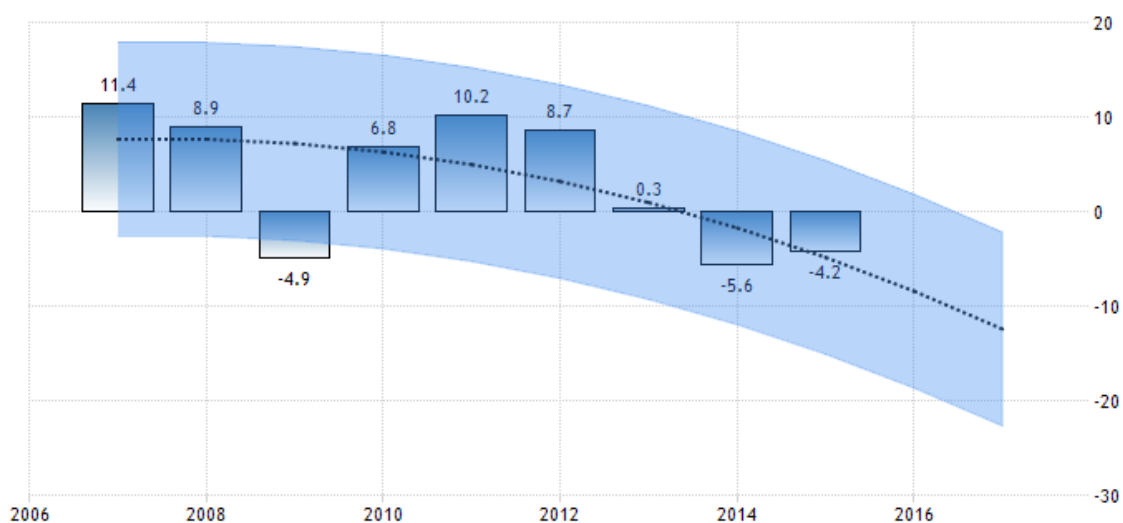
Tabela 3: Prognozy dotyczące waluty AOA

Angola Waluta	Ostatni	Poprzedni	Najwyższa	Najniższa	Jednostka
Stopa Procentowa	16.00	16.00	150.00	8.75	procent
Stopa Międzybankowa	18.94	19.99	21.05	7.24	procent
Podaż Pieniądza M0	1544100.00	1598903.00	1915685.29	1226799.97	AOA - milion
Stopa Depozytowa	5.54	3.32	147.13	3.15	procent
Podaż Pieniądza M1	3631631.28	3663966.63	4077124.91	1441165.81	AOA - milion
Podaż Pieniądza M2	6253470.47	6307747.61	6643089.49	2126263.19	AOA - milion

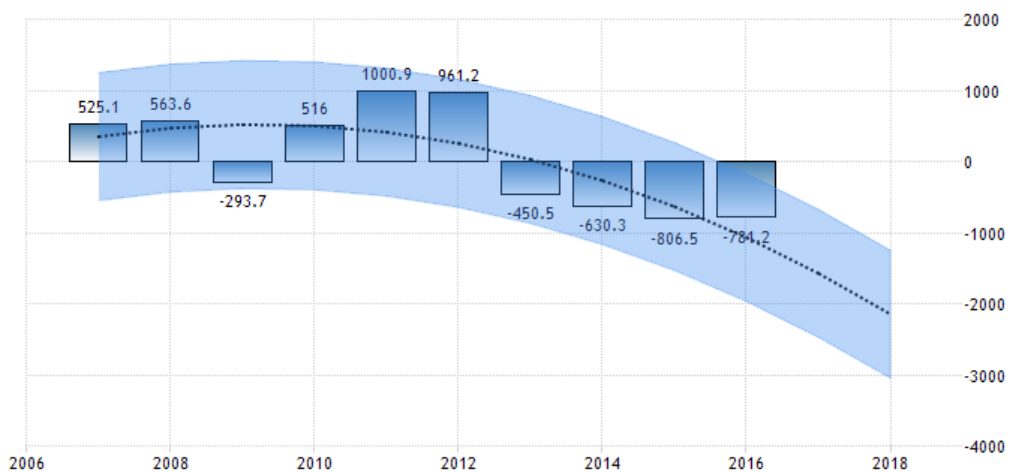
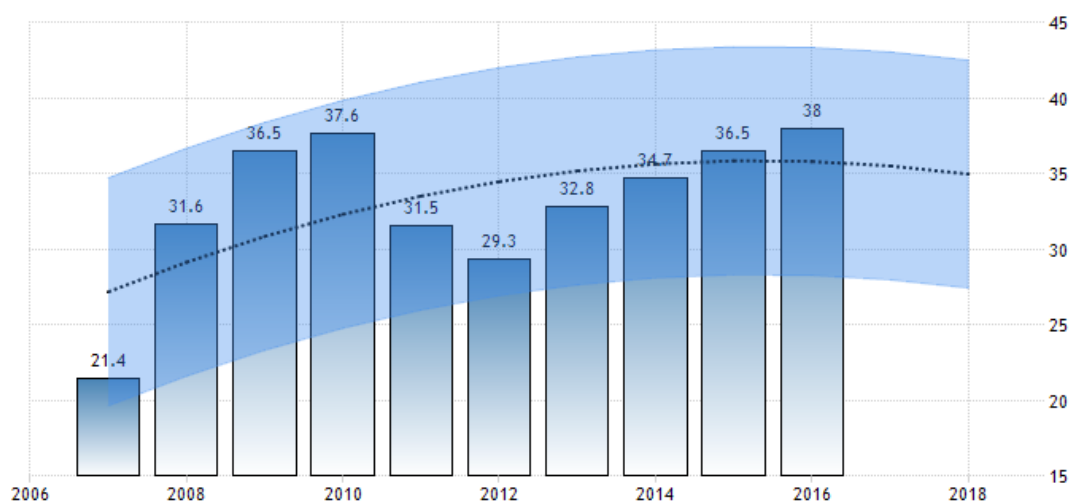
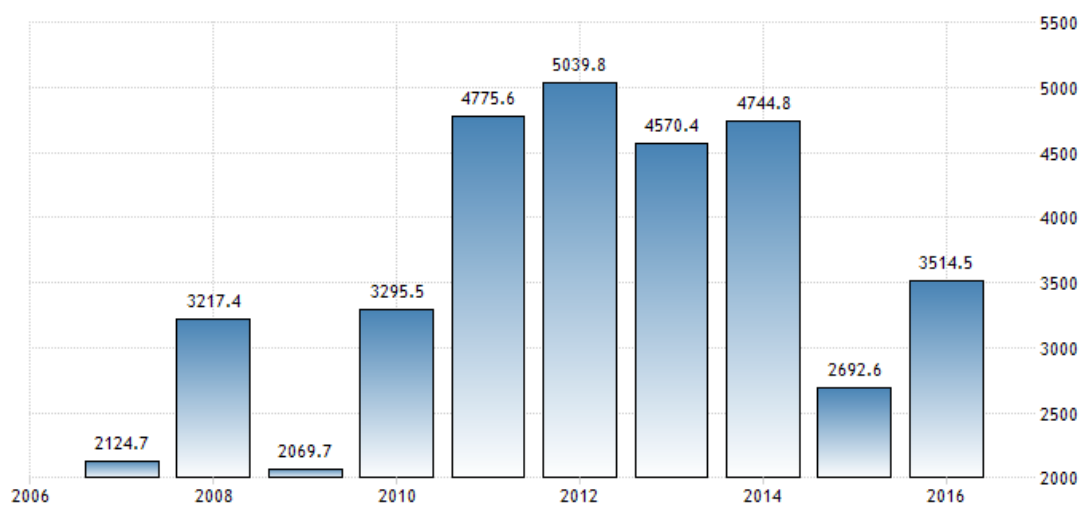
Podaż Pieniądza M3	6256879.68	6311111.05	6652613.10	2427696.80	AOA - milion
Stopa Pożyczkowa	20.00	20.00	20.00	9.75	Procent
Kredyty Dla Banków	278217.00	294721.00	528986.63	145378.00	mln - Aoa
Kredyty dla Sektora prywatnego	3288196.00	3237701.00	3702546.00	1806943.09	Mln - Aoa
Rezerwy Walutowe	2895.48	2784.44	4109.58	2507.88	Aoa - Miliard
Bilans Banku Centralnego	5842.94	5511.72	6114.70	3218.25	Aoa - Miliard

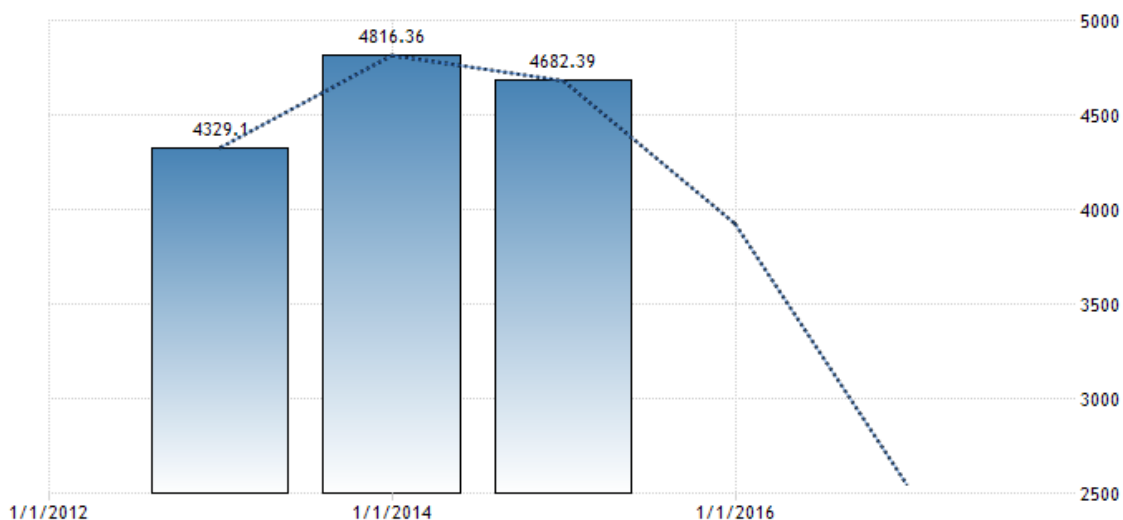

Wykres XVIII: Wydatki budżetu państwa w mln AOA – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/fiscal-expenditure/forecast>

Wykres XIX: Budżet państwa w stosunku do PKB w % PKB – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/government-budget/forecast>

Wykres XX: Bilans budżetu w mln AOA – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/government-budget-value/forecast>Wykres XXI: Dług publiczny w stosunku do PKB w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/government-debt-to-gdp/forecast>Wykres XXII: Dochody budżetu państwa w mln AOA – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/government-revenues>

Wykres XXIII: Wydatki rządowe w mln AOA – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/government-spending/forecast>

Tabela 4: ŚWIĘTA PAŃSTWOWE W ANGOLI – DNI WOLNE OD PRACY

Data	Święto
4 lutego	Dzień Walki Zbrojnej
28 lutego	Karnawał
8 marca	Międzynarodowy Dzień Kobiet
4 kwietnia	Święto Pokoju
14 kwietnia	Wielki Piątek
17 września	Narodowe Święto Bohatera
2 listopada	Dzień Zaduszny
11 listopada	Dzień Niepodległości
25 grudnia	Boże Narodzenie

Limit środków jakie można wwieźć do Angoli to 5.000 USD w gotówce, na osobę.

3. HANDEL MIĘDZYNARODOWY ANGOLI

Angola jest członkiem Światowej Organizacji Handlu (World Trade Organization) od 23 listopada 1996 roku, stale pracując nad międzynarodową współpracą oraz wzmocnieniem relacji handlowych. We wrześniu 2015 roku Angola z sukcesem przyjęła Drugą Poprawkę do swojej Polityki Handlowej.

Do głównych porozumień handlowych, których sygnatariuszem jest Angola należą:

- **SADC** (Southern Africa Development Community);
- **Tripartite Mechanism** złożony z 26 krajów zrzeszonych w następujących stowarzyszeniach:
 - SADC,
 - COMESA (Common Market for Eastern and Southern Africa),

➤ EAC (East African Community);

- **AGOA – TIFA** (Agreement – Framework for Trade and Investment) z USA;
- **Economic Partnership Agreement** pomiędzy Unią Europejską (27 Państw Członkowskich) a krajami afrykańskimi, Krajami Karaibów oraz Krajami Pacyfiku;
- **Główne Dwustronne Porozumienia:** Portugalia, Chiny, Brazylia, Republika Południowej Afryki.

SADC (Southern Africa Development Community) - Studium Przypadku

SADC, stowarzyszenie gospodarcze, którego uczestnikiem jest Angola, za cel stawia sobie promocję zrównoważonego gospodarczego wzrostu poprzez efektywne systemy produkcyjne, dobre zarządzanie, współpracę i głębszą integrację, trwający pokój i bezpieczeństwo. Dzięki tym zasadom regiony mogą występować jako konkurencyjni międzynarodowi gracze.

Angola obecnie posiada Umowę Akcesyjną ze Strefą Wolnego Handlu SADC, która umożliwia prywatnym operatorom łatwiejszy dostęp do rynku składającego się z 15 krajów, 280 milionów ludzi oraz łącznego PKB wynoszącego około 650 mld USD.¹

Stosunki Handlowe Angoli

Oceniając reprezentatywność handlu zagranicznego w gospodarce narodowej, Angola jest gospodarką o znacznym stopniu otwartości² (101% w 2014 r.) w porównaniu do gospodarek wschodzących, takich jak Brazylia (26%) i Republika Południowej Afryki (65%) lub rozwiniętej Portugalii (79%).

W latach 2010 i 2014 łączna wartość eksportu wzrosła o 17% z 50 600 milionów USD do 59 200 milionów USD, co potwierdzało silne oscylacje w latach interwencyjnych, zwłaszcza w przypadku eksportu i cen ropy naftowej. Sektor naftowy jest traktowany jako siła napędowa międzynarodowej wymiany handlowej Angoli, stanowiąc 97% łącznej wartości eksportu. Oprócz produktów naftowych, diamenty są drugim produktem eksportowym Angoli. Angola dąży jednak do zwiększenia poziomu eksportu w sektorach innych niż diamenty oraz produkty naftowe.

Tabela 5: Import i Eksport Angoli w latach 2011 – 2014 (mld USD)

Produkty	2011	2012	2013	2014
EXPORT				
Ropa naftowa (nieprzetworzona)	64,5	68,9	65,5	56,4

¹[http://apiexangola.co.ao\(19.09.2017\)](http://apiexangola.co.ao(19.09.2017)), „Investor Guide”, s. 32

² Stopień otwartości = (Import + Eksport) / PKB * 100

Ropa naftowa rafinowana	0,7	0,5	0,7	0,7
Gaz	0,4	0,3	0,6	0,6
Diamenty	1,2	1,2	1,2	1,3
Pozostałe	0,5	0,2	0,2	0,2
Ogółem	67,3	71,1	68,2	59,2
IMPORT				
Produkty naftowe	3,6	5	4,9	6,9
Maszyny i urządzenia elektryczne	4	5	5,3	6,4
Samochody, samoloty i statki	4,1	4,1	4,1	3,6
Zwierzęta i produkty spożywcze	3,3	4	4,7	3,3
Pozostałe	5,3	6,1	7,3	8,4
Ogółem	20,3	23,7	26,3	28,6

Źródło: <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 33

Import nadal stanowi podstawowy sposób zaspokajania potrzeb krajowych Angoli. Wartość importu w 2014 roku to około 28 600 mld USD. Roczne tempo wzrostu wynosi 14% od 2010 roku, co odpowiada wartości 16 600 mld USD.³

Mając na uwadze rosnące znaczenie inwestycji prywatnych i potrzebę dywersyfikacji gospodarczej, w 2015 roku w Angoli zoptymalizowano podstawę prawną inwestycji poprzez przegląd istniejących procedur i związanych z nimi korzyści podatkowych, aby w konsekwencji stworzyć bardziej przyjazne warunki dla działalności gospodarczej.⁴

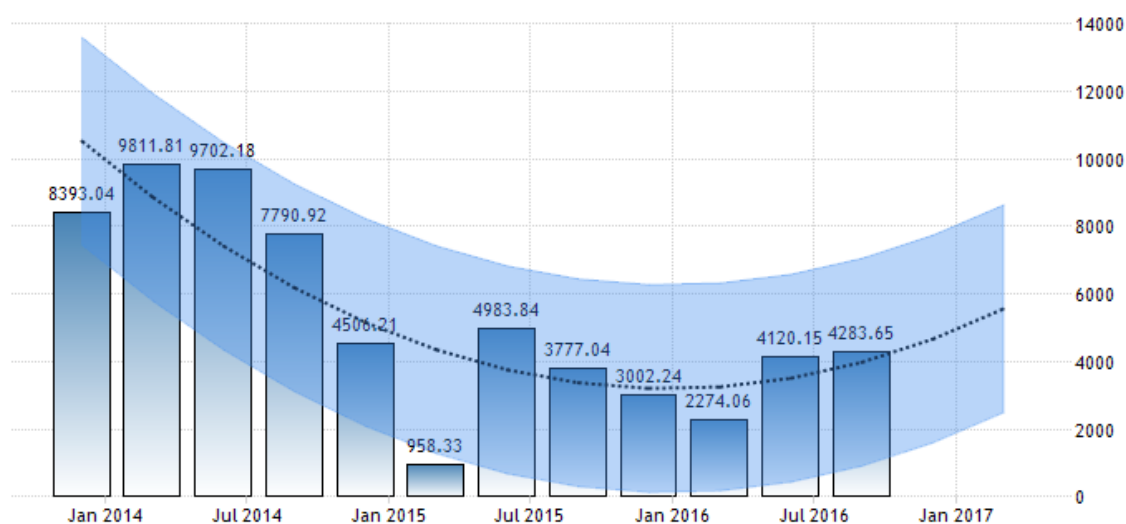
Tabela 6: Statystyki dotyczące handlu

Angola Handel	Ostatni	Poprzedni	Najwyższa	Najniższa	Jednostka
Bilans Handlowy	4283.65	4120.15	42932.00	958.33	w mln USD
Eksport	7052.46	7074.37	63913.90	5361.02	w mln USD
Import	2768.81	2954.22	22659.90	2768.81	w mln USD
Saldo obrotów bieżących	-10272.80	-3722.40	13853.30	-10272.80	w mln USD
SOB do PKB	-6.40	-9.80	20.40	-31.30	Procent
Rachunek kapitałowy	6927.30	-984.80	6927.30	-8883.60	w mln USD

³<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 33

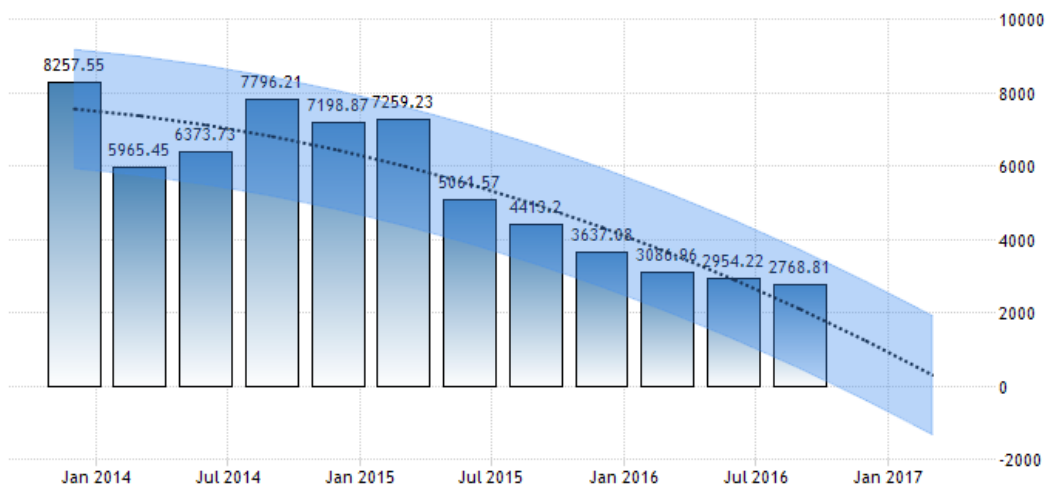
⁴<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 35

Wydobycie Ropy Naftowej	1680.00	1668.00	2030.00	503.00	BBL/D/1K
Terroryzm	0.00	0.24	6.35	0.00	% populacji
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	16176.40	16543.20	16581.00	105.00	W mln USD
Dług zagraniczny	36278.70	35933.10	36278.70	7594.83	W mln USD
Rezerwy złota	19.13	19.75	20.03	8.80	Tony

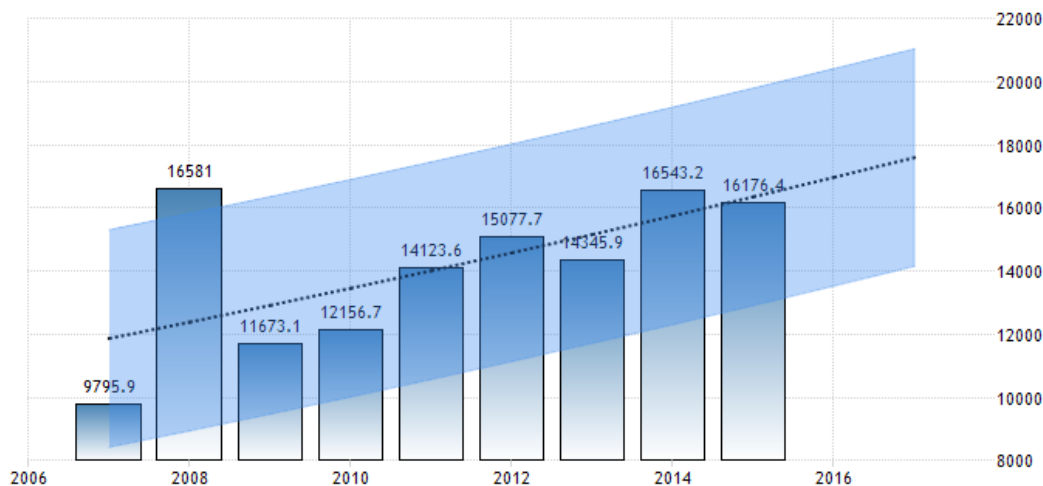

 Wykres XXIV: Bilans Handlowy w mln USD - Źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/balance-of-trade/forecast>
Tabela 7: Prognozy dotyczące rozwoju handlu

Angola Handel	Ostatni	Q3/2017	Q4/2017	Q1/2018	Q2/2018	2020
Bilans Handlowy w mln USD	4284	3669	3731	3709	3829	3751
Eksport w mln USD	7052	7056	7002	7002	7041	7024
Import w mln USD	2769	4097	4542	4989	5420	7841
Saldo Obrotów Bieżących w mln USD	-10273	-4872	-5916	-5222	-4528	475
Saldo Obrotów Bieżących do PKB w %	-6.4	-4	-4	-2	-2	2
Rachunek kapitałowy w mln USD	6927	2516	3708	3223	2738	-525
Wydobycie Ropy	1680	1678	1676	1673	1670	1641

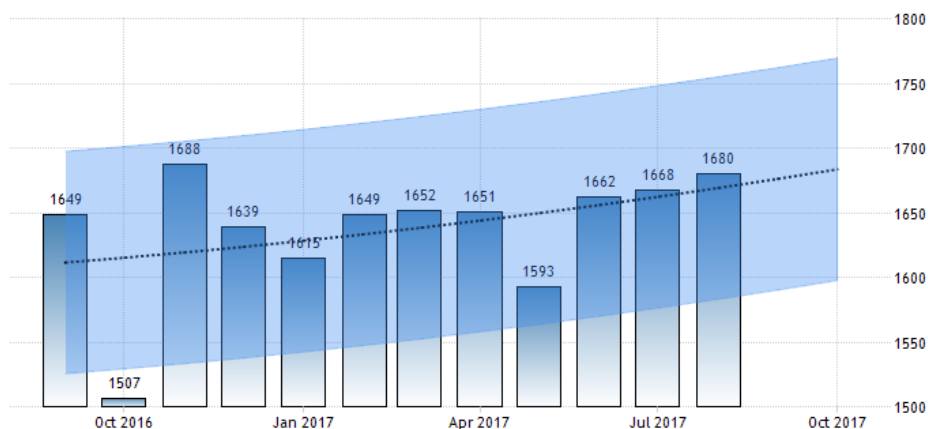
Naftowej BBL/D/1K						
Terroryzm %	0	-0.04	-0.03	-0.05	-0.07	0.1
Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne w mln USD	16176	16858	16854	17019	17184	19245
Dług Zagraniczny w mln USD	36279	37496	37376	38202	39027	38044
Rezerwy Złota - tony	19.13	18.71	18.66	18.68	18.68	18.68

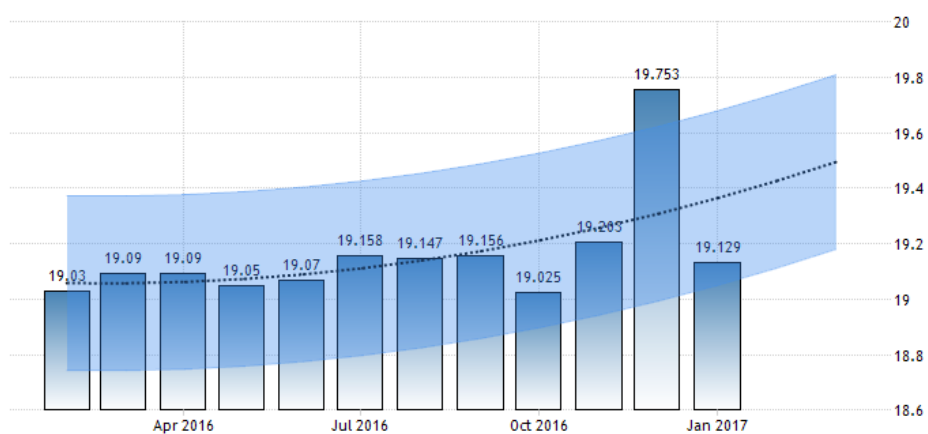
Wykres XXV: Eksport w mln USD – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/imports/forecast>

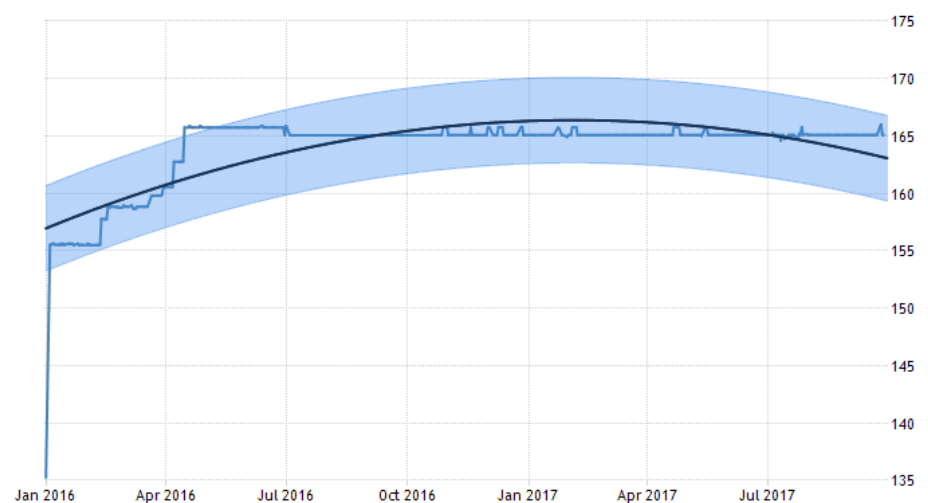
Wykres XXVI: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w mln USD – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/foreign-direct-investment/forecast>

Wykres XXVII: Wydobywanie ropy naftowej BBL/D/1K - źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/crude-oil-production/forecast>

Wykres XXVIII: Rezerwy złota w tonach – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/gold-reserves/forecast>

Wykres XXIX: Waluta USD/AOA – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/currency/forecast>

4. DOSTĘP DO RYNKU DLA POLSKICH TOWARÓW I USŁUG

Nie występują formalne bariery dla towarów i usług z Polski, które mają pełnoprawny dostęp do rynku na takich samych warunkach jak towary i usługi z innych państw UE. Rząd Angoli deklaruje chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych, dlatego przedsiębiorcy zagraniczni mają taki sam status, jak ci wewnątrzni.⁵

Biorąc pod uwagę potrzebę przyciągnięcia prywatnych inwestycji do lokalnej gospodarki, w szczególności do niektórych sektorów działalności, które rząd angielski uważa za priorytetowe, z przyjęciem Ustawy nr 14/15 z dnia 11 sierpnia 2015 r., uchwalił on „Nowe Angolskie Prywatne Prawo Inwestycyjne” („New Angolan Private Investment Law”). W ostatnim czasie przyjął również Rozporządzenie Proceduralne w zakresie Wdrażania Prywatnych Inwestycji („Rozporządzenie Inwestycyjne”) opublikowane Dekretem Prezydenta nr 182/15 z 30 września 2015 r.

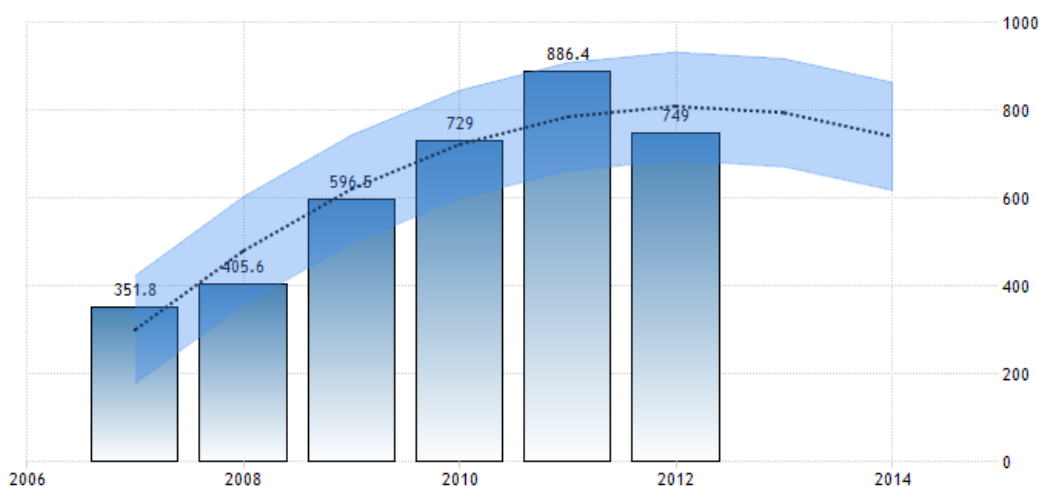
Główne założenia „Nowego Angolskiego Prywatnego Prawa Inwestycyjnego”:

- Ma zastosowanie zarówno do prywatnych inwestycji krajowych, jak i zagranicznych i różni się tym od poprzedniego prawa, które wymagało minimalnego pułapu kwotowego w wysokości 1 miliona USD na każdą nową operację inwestycyjną - „Nowe Angolskie Prywatne Prawo Inwestycyjne” nie podaje żadnego pułapu dla inwestycji zagranicznych, a także znosi obowiązkowy trzyletni okres oczekiwania w zakresie możliwości rozpoczęcia wycofywania przez inwestorów dywidendy;
- Rozróżnia bezpośrednie i pośrednie formy dokonywania inwestycji i tworzy próg 50% maksymalnej wartości dla inwestycji pośrednich w stosunku do wartości bezpośredniej inwestycji. Jako przykład, dla inwestorów zagranicznych: dodatkowe wkłady kapitałowe, know-how i transfer technologii są uznawane za pośrednie formy dokonywania inwestycji;
- Tworzy dodatkowy specjalny próg dla pożyczkobiorców, którego górna granica wynosi 30% wartości inwestycji oraz nakłada obowiązkowy okres oczekiwania wynoszący 3 lata, zanim inwestorzy zaczną spłacać raty;
- Z punktu widzenia podatków, wprowadza nowy dodatkowy podatek od kapitału inwestycyjnego od 15% do 50% w stosunku do części wypłaconych dywidend lub zysków związanych z przekroczeniem udziału zagranicznego inwestora w kapitale spółki.⁶

⁵ www.trade.gov.pl, Patrycja Operacz, „Informacje praktyczne dla polskiego eksportera – Angola”, 18.08.2017 r.

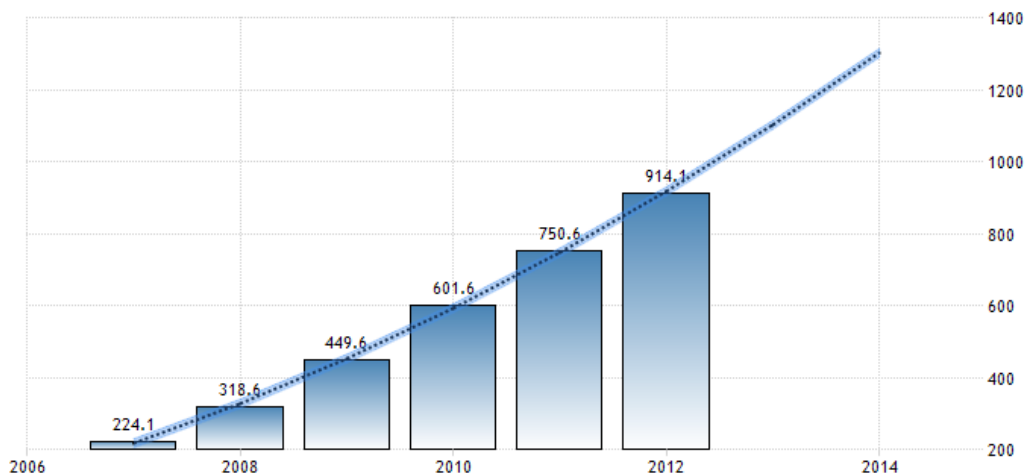
⁶ <http://www.kwm.com/en/uk/knowledge/insights/new-private-investment-law-in-angola-20151214>

W celu odbudowania poziomu rezerw walutowych wprowadzono ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD. Zgodnie z instrukcją Narodowego Banku Angoli każdy przelew o wartości wyższej niż 300 tys. USD musi być autoryzowany przez bank centralny. Zarówno bank centralny jak i poszczególne banki komercyjne opóźniają, a niekiedy wręcz uniemożliwiają realizację płatności. Działający w Angoli przedsiębiorcy zagraniczni dość często mają też trudności z wyegzekwowaniem należności od miejscowych partnerów. Opóźnienia płatności dotyczą zwłaszcza administracji publicznej, która w wielu przypadkach należności reguluje w walucie miejscowej. Jednym z najbardziej charakterystycznych zjawisk w gospodarce Angoli jest wysoki poziom cen towarów i usług. Luanda jest obecnie uznawana za najdroższe miasto świata. Większość towarów pochodzi z importu, a na ich cenę dodatkowo wpływają wysokie koszty frachtu oraz procedur importowych. Duże obciążenie portów i lotnisk sprawia, że towary trafiają na rynek dopiero po kilku miesiącach, a okres oczekiwania importerów znajduje również swoje odzwierciedlenie w cenach.⁷

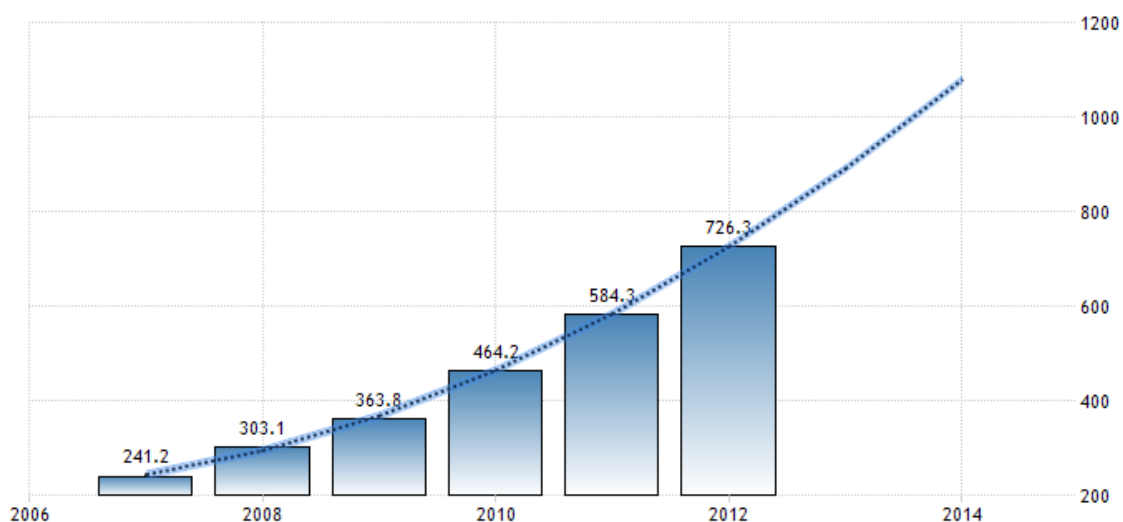

Wykres XXX: Rolnictwo w PKB – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/gdp-from-agriculture>

⁷ www.trade.gov.pl, Patrycja Operacz, „Informacje praktyczne dla polskiego eksportera – Angola”, 18.08.2017 r.

Wykres XXXI: Budownictwo w PKB – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/gdp-from-construction/forecast>

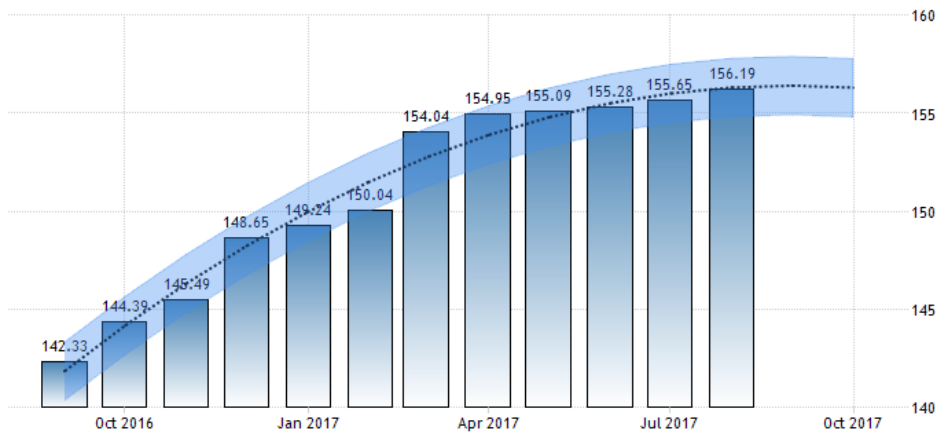
Wykres XXXII: Przemysł w PKB – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/gdp-from-manufacturing/forecast>

Tabela 8: Prognozy dotyczące PKB w Angoli

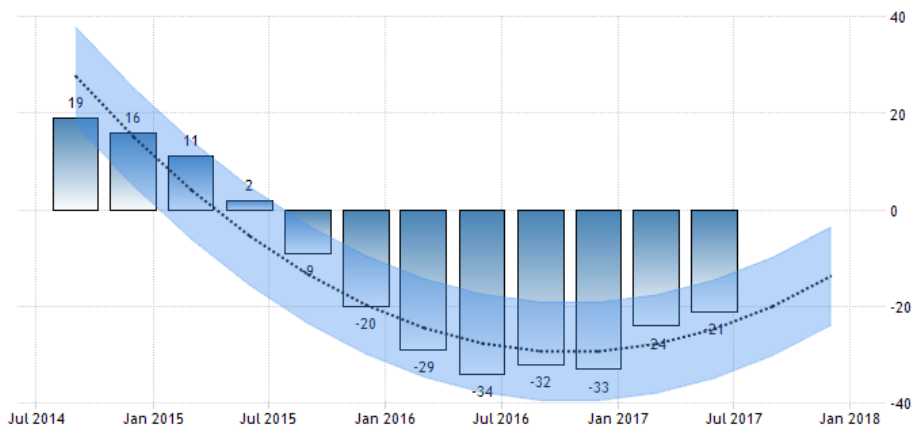
Angola PKB	Ostatni	Q3/17	Q4/17	Q1/18	Q2/18	2020
tempo wzrostu PKB	0.9	3.2	3.2	-0.64	0.27	3.7
Roczne Tempo Wzrostu PKB	-4.3	1.8	1.9	1.8	1.7	4.7
PKB	89.63	106	84.63	82.99	81.35	76.78
PKB Per Capita	3607	3563	3515	3503	3490	3451
PKB Per Capita Ppp	6025	5948	5872	5850	5829	5799
Rolnictwo w PKB	749	761	701	696	692	674
Budownictwo w PKB	914	839	875	867	858	701
Przemysł w PKB	726	664	696	689	682	563

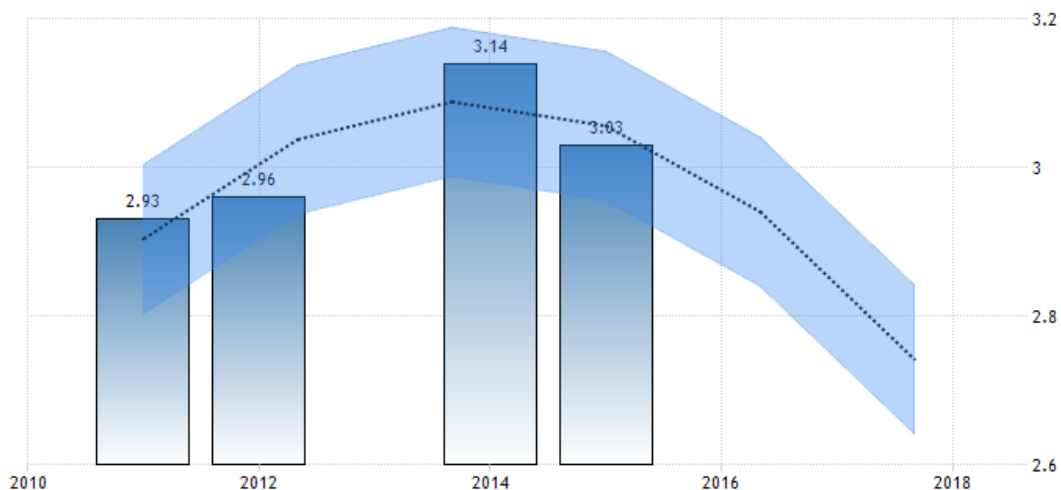
Wykres XXXIII: Indeks cen konsumenta CPI – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/consumer-price-index-cpi/forecast>

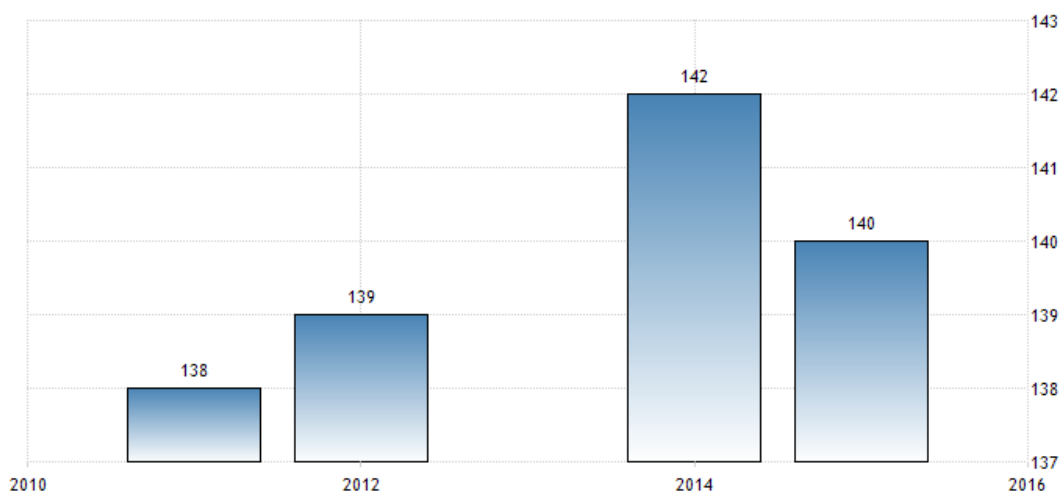
Wykres XXXIV: CPI Transport – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/cpi-transportation/forecast>

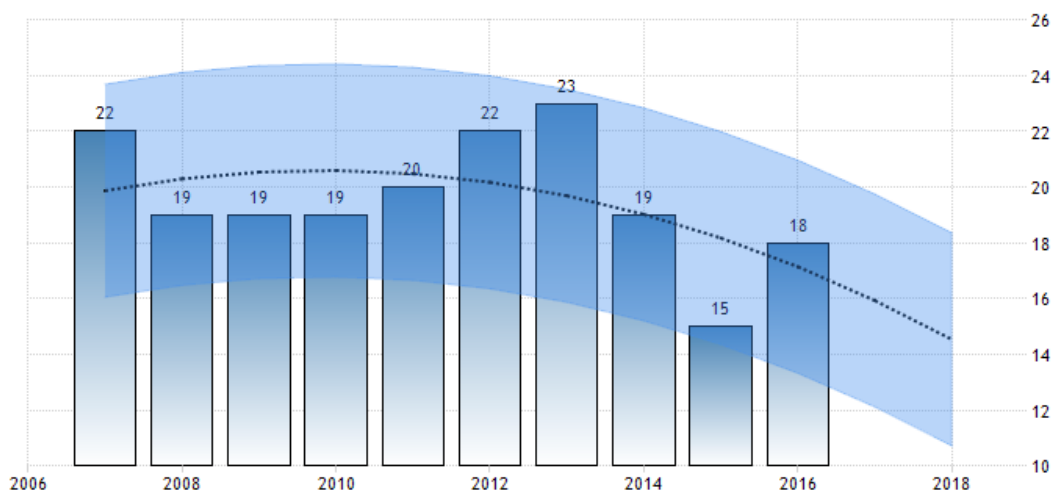
Wykres XXXV: Koniunktura w przemyśle – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/business-confidence/forecast>

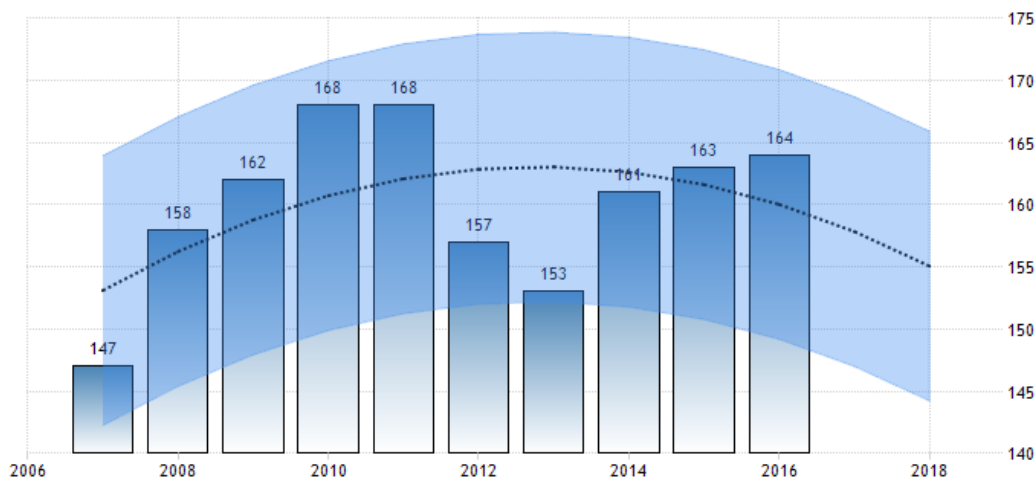
Wykres XXXVI: Indeks konkurencyjności – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/competitiveness-index/forecast>

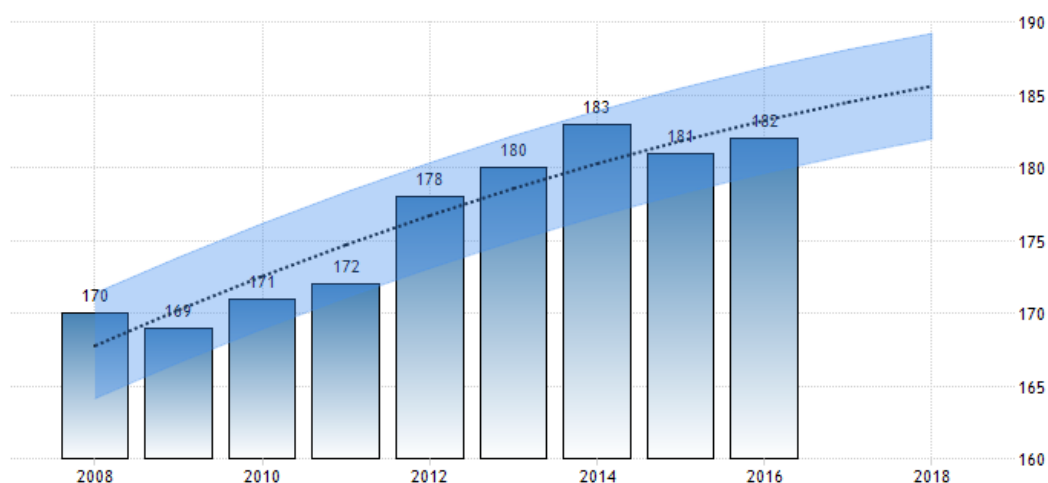
Wykres XXXVII: Ranking konkurencyjności – pozycja na liście państw – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/competitiveness-rank>

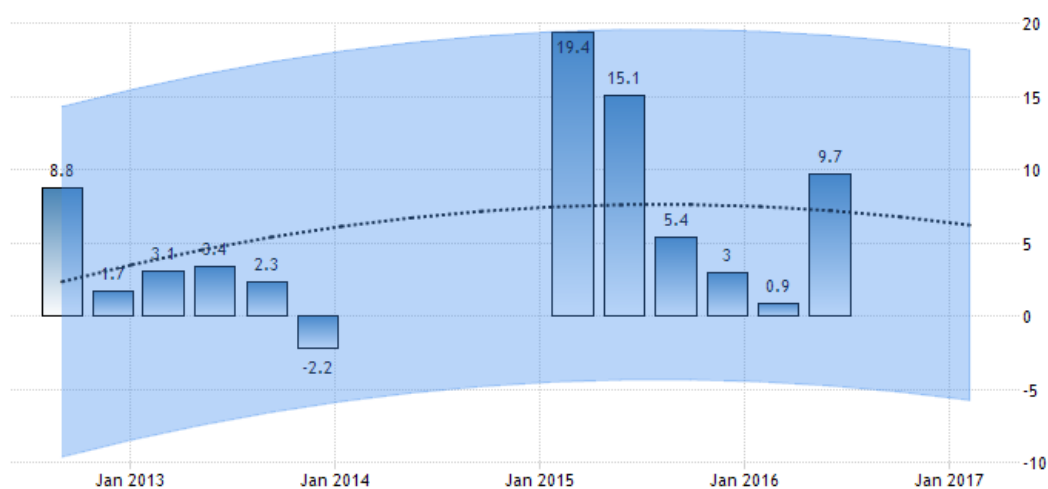
Wykres XXXVIII: Indeks percepcji korupcji w pkt – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/corruption-index/forecast>

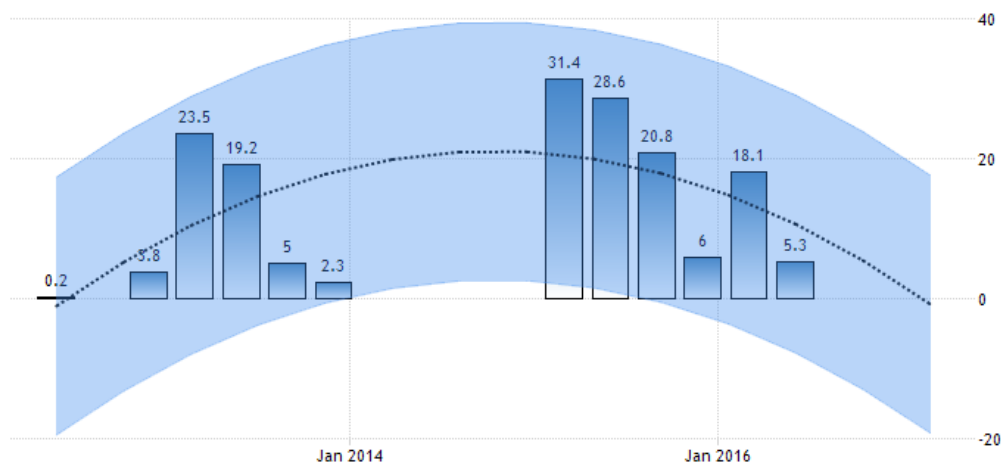
Wykres XXXIX: Ranking korupcji – pozycja na liście państw – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/corruption-rank/forecast>

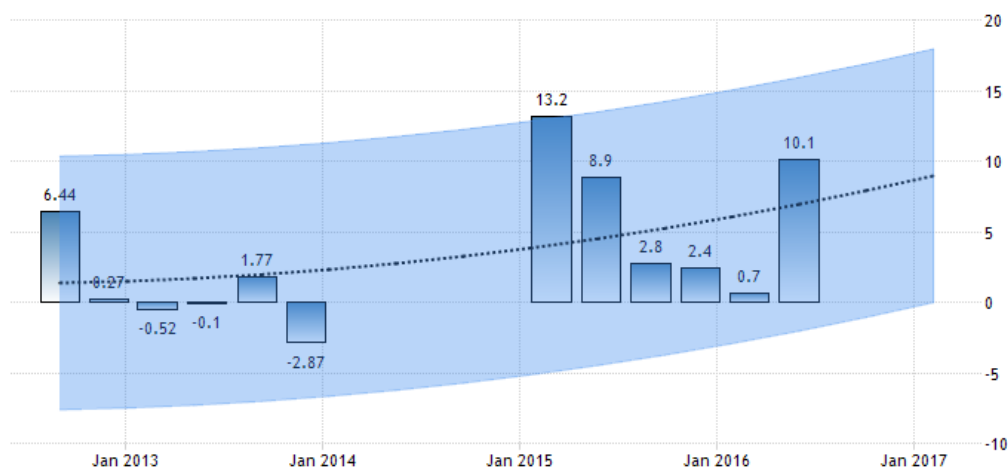
Wykres XL: Łatwość prowadzenia biznesu – pozycja na liście państw – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/ease-of-doing-business/forecast>

Wykres XLI: Produkcja przemysłowa w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/industrial-production/forecast>

Wykres XLII: Produkcja dóbr w fabrykach w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/manufacturing-production/forecast>

Wykres XLIII: Produkcja w górnictwie w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/mining-production/forecast>

5. SYSTEM FINANSOWO-BANKOWY ANGOLI

System sektora finansowo-bankowego jest regulowany i nadzorowany przez Narodowy Bank Angoli i posiada 25 instytucji aktywnie działających oraz dodatkowe 4, które dopiero rozpoczęły swoją działalność co pokazuje możliwości całego sektora, wykazując na przestrzeni czasu stały wzrost, odzwierciedlony w wyraźnym wzroście stopy depozytywnej ludności. Jednocześnie sektor prezentuje wysoką stabilność wskaźników, zarówno pod względem stosunku do wypłacalności i edukacji transformacyjnej.

Oprócz komercyjnej bankowości, Angola posiada także 10 instytucji mikro-kredytowych i 2 związki kredytowe, ponad 60 domów wymiany walut rozmieszczonych na obszarze całego kraju oraz 6 stowarzyszeń świadczących usługi płatnicze.

Państwo jest obsługiwane przez sieć ATM oraz Międzybankową Firmę Usługową (EMIS – Interbank Services Company) podmiot będący własnością banków działających w kraju. Sukces tej sieci odzwierciedla 27% wzrost operacji ATM i 59% wzrost płatności przez TPA w latach 2013 – 2014.

Angola niedawno zaczęła tworzyć giełdę BODIVA - regulacje, nadzór i promocja rynku papierów wartościowych i działania związane z wszystkimi środkami interwencyjnymi w tym względzie, bezpośrednio lub pośrednio, są zapewniane przez Komisję Rynku Kapitałowego (Capital Market Commission – CMC), zgodnie z Dekretem Prezydenckim Nr 54/13 z 6 Czerwca.

6. SYSTEM PODATKOWY ANGOLI

System podatkowy Angoli przewiduje następujące główne typy podatków:

- a) **podatek dochodowy od osób fizycznych** – naliczany jest w zależności od formy zatrudnienia, która dzieli podatników na trzy grupy:
- **Grupa A** – pracownicy najemni, zatrudnieni w sektorze publicznym i prywatnym; stawka w zależności od wysokości podstawy opodatkowania waha się od 7% do 17%. Kwota wolna od podatku wynosi 34 450,00 AOA;
 - **Grupa B** – przedstawiciele wolnych zawodów, osoby samozatrudnione, niezależni eksperci; stawka podatkowa jest stała, wynosi od 15% do 70% osiągniętego dochodu (efektywna stawka podatku wynosi 10,5%);
 - **Grupa C** – osoby, które osiągają przychód z prowadzonej działalności handlowej i przemysłowej; stawka wynosi 30% i jest określona zgodnie z ustawową Tabelą Minimalnych Zysków.
 - W pozostałych przypadkach wynosi 6,5%.

Opodatkowaniu nie podlegają dodatki i zasiłki: zasiłek na dzieci (jeśli jest równy lub nie przekracza 5% dochodu), dodatek na transport i wyżywienie (do wysokości 30 tys. AOA miesięcznie), dodatek wakacyjny (jeśli jest równy lub nie przekracza 100% podstawowej pensji), dodatek bożonarodzeniowy (jeśli jest równy lub nie przekracza 100% podstawowej pensji).

- b) **podatek dochodowy od osób prawnych** – opodatkowaniu podlegają osoby prawne, których siedziba lub zarząd znajduje się na terytorium Angoli. Podatek dochodowy naliczany jest bez względu na miejsce położenia źródeł przychodu. Podatnicy dzielą się na dwie grupy:

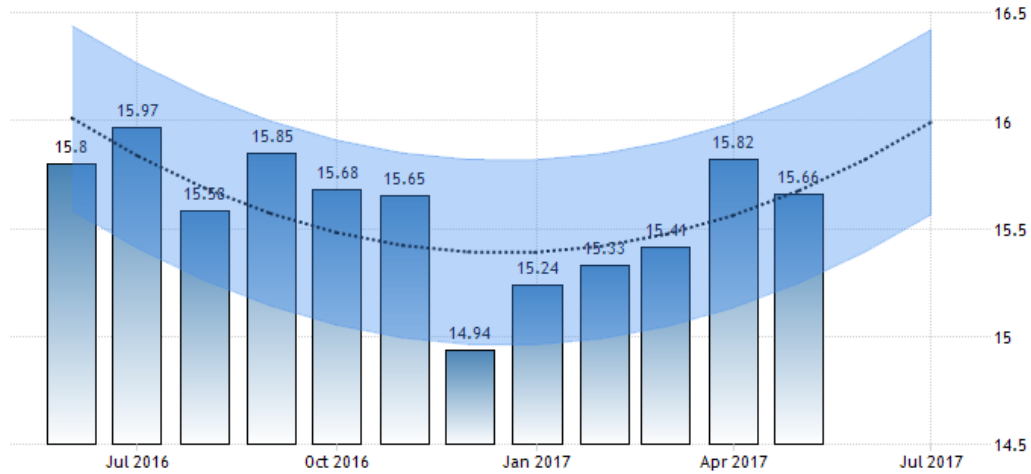

- **Grupa A** – spółki z kapitałem zakładowym równym lub wyższym niż 2 mln AOA, spółki, których roczny zysk wyniósł lub przekroczył 500 mln AOA, fundacje i stowarzyszenia które prowadzą działalność gospodarczą, oddziały spółek nie będących rezydentami w Angoli; obowiązek złożenia deklaracji podatkowej do 31 maja kolejnego roku;
- **Grupa B** – podmioty nie należące do grupy A, które w ciągu roku rozliczeniowego prowadziły działalność o charakterze handlowym lub przemysłowym nie przekraczającą łącznie 180 dni; obowiązek złożenia deklaracji podatkowej do 30 kwietnia. Podatek dochodowy od osób prawnych wynosi 30%. Stawka 15% obowiązuje w sektorach: rolnym, akwakultury, hodowli drobiu, bydła, rybołówstwa i leśnictwie. 6,5% podatku zapłacą płatnicy z grupy B, którzy prowadzą pełną księgowość.

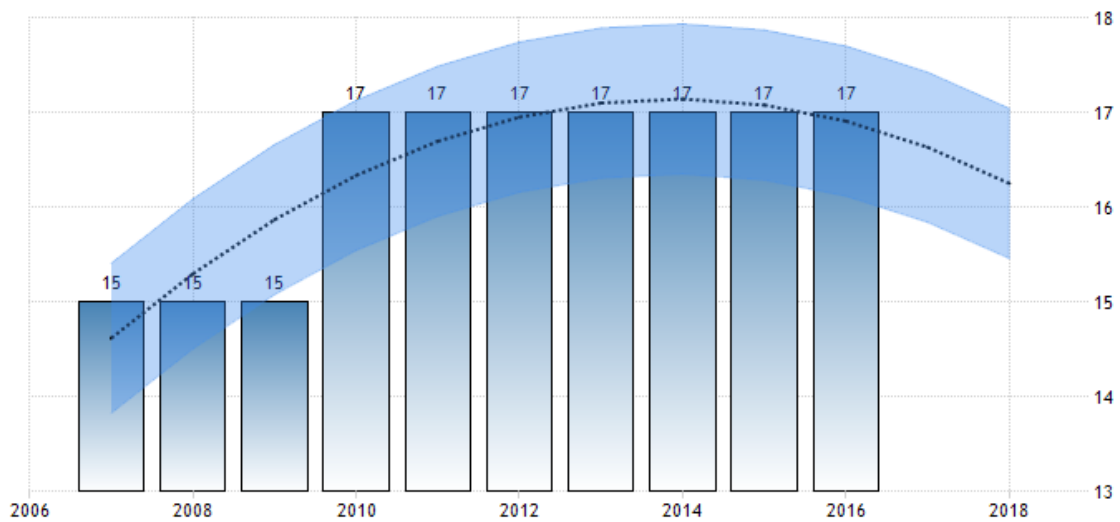
Repatriacja zysków z angolskiego oddziału zagranicznej spółki jest opodatkowana na poziomie 10%.

- c) **podatek konsumpcyjny** – angolski system podatkowy nie przewiduje podatku od wartości dodanej (VAT) oraz podatku obrotowego. Obowiązującym podatkiem pośrednim jest podatek konsumpcyjny. Opodatkowaniu podlegają towary (krajowe i importowane) oraz usługi. Stawka podatkowa, w zależności od produktu, wynosi od 2% (artykuły pierwszej potrzeby) do 30% (dobra luksusowe). Podatek konsumpcyjny od usług waha się od 5% do 10%. Pomimo, że podatek jest płacony przez usługodawcę, producenta czy importera towarów, faktyczny jego koszt ponosi konsument.
- d) **opłata skarbową (zwana też opłatą stemplową)** – jest pobierana przez organy administracji publicznej za większość czynności administracyjnych oraz zawartych umów. Stawka waha się od 0,1% do 1%. Za wykonane usługi firmy doliczają na pokwitowaniu opłatę w wysokości 1% wartości transakcji. Opłata skarbową obowiązuje też przy umowach kredytowych.
- e) **podatek od nieruchomości (IPU – Imposto Predial Urbano)** – płatnikami podatku są osoby fizyczne lub prawne będące właścicielami nieruchomości. Stawka wynosi 0,5% od wartości podatkowej nieruchomości. Zwolnione od podatku są nieruchomości, których wartość podatkowa nie przekracza 5 mln AOA. W przypadku wynajmu nieruchomości obowiązuje stawka 15% od przychodów osiągniętych z wynajmu.
- f) **podatek od przeniesienia własności nieruchomości** – umowy z tytułu przeniesienia własności są objęte stawką 2% wartości nieruchomości. Płatnikiem podatku jest kupujący.⁸

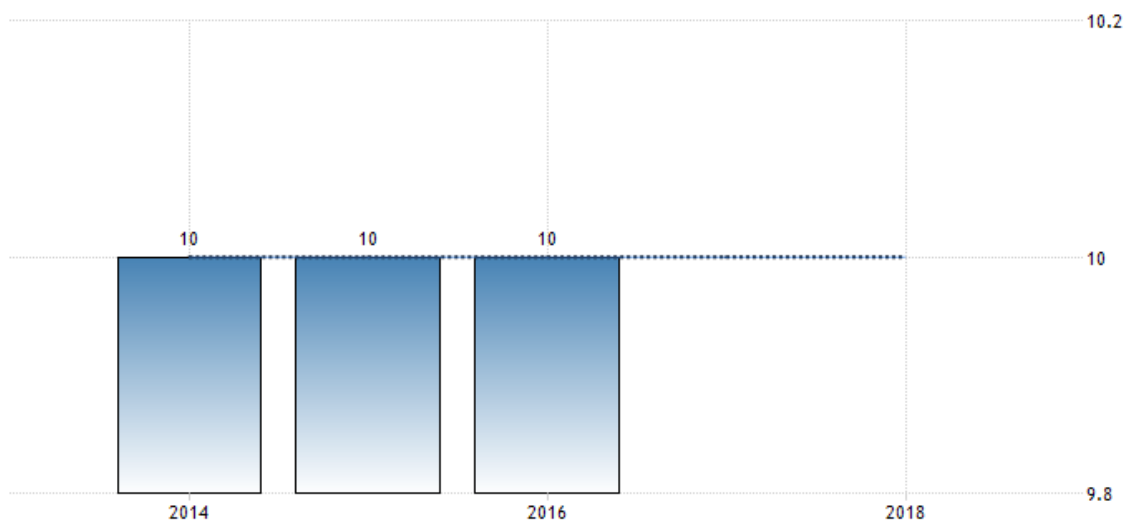
⁸ Polska Agencja Inwestycji i Handlu S. A. (informacja mailowa z dnia 11.09.2017 r.)

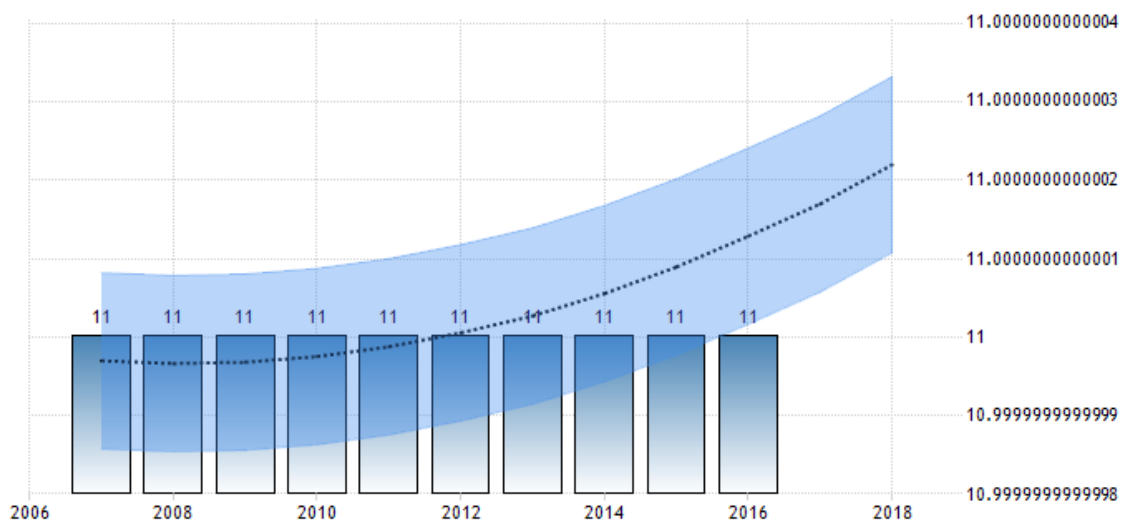
Wykres XLIV: Oprocentowanie kredytów bankowych – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/bank-lending-rate/forecast>

Wykres XLV: Podatek dochodowy od osób fizycznych w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/personal-income-tax-rate/forecast>

Wykres XLVI: Podatek od towarów i usług w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/sales-tax-rate/forecast>

Wykres XLVII: Składki ubezpieczeniowe w % – źródło: <https://pl.tradingeconomics.com/angola/social-security-rate/forecast>

Angola Podatki w %	Ostatni	Q3/17	Q4/17	Q1/18	Q2/18	2020
Podatek Dochodowy Firmy	30	30	30	30	30	30
Podatek Dochodowy od Osób Fizycznych	17	17	17	17	17	17
Podatek od Towarów i Usług	10	10	10	10	10	10
Składki Ubezpieczeniowe	11	11	11	11	11	11
Składki Ubezpieczeniowe - Pracodawcy	8	8	8	8	8	8

Angola Podatki w %	Ostatni	Q3/17	Q4/17	Q1/18	Q2/18	2020
Składki Ubezpieczeniowe - Pracownicy	3	3	3	3	3	3

7. INWESTOWANIE W ANGOLI

Rząd Angoli deklaruje chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych. Wyrazem tej polityki było uchwalenie ustawy nr 11 z 2003 roku, która wprowadziła formalnie równy status inwestorów wewnętrznych i zagranicznych. Art 10 ww. ustawy definiuje inwestycje zagraniczne jako:

- transfery finansowe z zagranicy;
- wykorzystanie środków ulokowanych w angolskich bankach w obcej walucie przez nie-rezydentów;
- import maszyn, sprzętu, wyposażenia i innych urządzeń;
- transfer technologii i know-how.

Na mocy ww. aktu powołano do życia **Narodową Agencję ds. Inwestycji Prywatnych - ANIP (port. Agência Nacional para o Investimento Privado)**, której zadaniem było wspieranie i nadzorowanie zagranicznych inwestycji na terenie Angoli. Obecnie rolę przewodnika i pomocy dla inwestorów zagranicznych pełni **Agencja Promocji Inwestycji i Eksportu Angoli (APIEX)**.

Angolskie prawodawstwo określa sektory priorytetowe, w których inwestorzy uprawnieni są do zwolnień celnych, podatkowych i innych przywilejów. Należą do nich:

- rolnictwo;
- budownictwo;
- energetyka i woda;
- Infrastruktura;
- turystyka i hotelarstwo;
- przemysł przetwórczy;
- górnictwo.

Zatwierdzeniu Rady Ministrów podlegają inwestycje w przemyśle naftowym i diamentowym oraz te podejmowane we współpracy z firmami państwowymi. W projektach związanych z infrastrukturą telekomunikacyjną oraz pocztą, zastrzeżony jest większościowy udział państwa. Wymiar i charakter zwolnień i przywilejów zależy od wartości inwestycji, a także ich lokalizacji. Kraj podzielony został na trzy strefy według kryterium ogólnego stopnia rozwoju. Na najwięcej przywilejów mogą liczyć

inwestorzy w **tzw. strefie C** (prowincje Huambo, Bié, Moxico, Cuando Cubango, Cunene, Namibe, Malanje i Zaire), a odpowiednio mniej w **strefie B** (obszar prowincji Kwanza Norte, Bengo, Uíge, Kwanza Sul, Lunda Norte i Lunda Sul, a także większości gmin prowincji Benguela, Cabinda i Huíla) oraz najwyższej rozwiniętej – **strefie A** (prowincja Luanda oraz stołeczne okręgi prowincji Benguela, Huíla, Cabinda i gmina Lobito).

Angola ma na uwadze znaczącą rolę inwestycji i inwestora prywatnego w kreowaniu gospodarki, stąd w 2015 roku zoptymalizowano podstawę prawną w tym zakresie. Dekret Prezydenta Nr 181/15 z dnia 30 września 2015 roku opisuje Wytyczne Narodowej Polityki dotyczącej Inwestycji Prywatnych (the Guidelines of the National Private Investment Policy) wskazując rolę państwa oraz różnych zainteresowanych stron w tym zakresie. Zgodnie z logiką interwencji, Dekretem Prezydenta Nr 182/15 z dnia 30 września 2015 roku, zatwierdzono również Rozporządzenie Regulujące Realizację Inwestycji Prywatnych (the Procedure Regulation for the Realization of Private Investment).⁹

Typy prywatnych inwestorów

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje wymagania, które powinni spełniać prywatni inwestorzy:

Tabela 9: Wymagania dotyczące prywatnych inwestorów

	Krajowy inwestor prywatny	Zagraniczny inwestor prywatny
Zainwestowana kwota	Równa lub wyższa niż 0,5 miliona USD	Równa lub wyższa niż 1 milion USD
Forma prawna	Konsorcja, joint ventures oraz inne stosowne formy stowarzyszeń biznesowych, nawet jeśli nie zostały ujęte w przepisach krajowych.	

Źródło: <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 36

Realizacja tych inwestycji może przybrać różne formy. Do głównych należą: zakładanie nowych firm, pozyskiwanie istniejących firm w całości lub części oraz inwestycje w nowe projekty w istniejących firmach.¹⁰

Korzyści i zachęty dla prywatnych inwestycji

Przyznanie ulgi inwestycyjnej wiąże się z następującymi ograniczeniami:

⁹<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 36

¹⁰<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 36

- termin - do 10 lat od dnia przyznania ulgi inwestycyjnej;
- maksymalna skumulowana wartość ulgi podatkowej odpowiadająca zainwestowanej kwocie.¹¹

Tabela 10: Korzyści i zachęty dla prywatnych inwestycji

Współczynnik skalowania	Korzyści			
	<50 stanowisk roboczych	>50<100	>100<500	>500
Ilość utworzonych krajowych miejsc pracy	5%	7,5%	10%	12,5%
Wartość inwestycyjna w USD	>500 AOA < 5 mln USD 5%	>5 5 mln USD < 20 5 mln USD 7,5%	>20 5 mln USD < 50 5 mln USD 10%	>50 5 mln USD 12,5%
Lokalizacja inwestycji	Strefa A 7,5 %		Strefa B 15 %	
Produkcja rolna, rybołówstwo i przemysł rolno-spożywczy	Strefa A 7,5 %		Strefa B 15 %	
Produkcja przeznaczona na eksport	<25% 7,5%	>25%<50% 10%	>50%<75% 12,5%	>75% 15%
Udział akcjonariuszy z Angoli	>10%<20% 7,5%	>20%<50% 10%	>35%<45% 12,5%	>45%<50% 15%
Wartość dodana dla Angoli	<25% 7,5%	>25%<50% 10%	>50%<75% 12,5%	>75% 15%
Strefa A: Prowincje Luanda, stolica prowincji Benguela, Huila, Cabinda i gmina Lobito Strefa B: pozostałe gminy Prowincji Benguela, Huila i Cabinda oraz Prowincje Kwanza Sul, Bengo, Uige, Kwanza-Norte, Lunda Norte i LundaSul				

Źródło: <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 37

Prawa i obowiązki prywatnych inwestorów

Prawa inwestorów są gwarantowane w art. 19, 20, 21, 22 i 23 Ustawy 14 / 15 z dnia 11 sierpnia 2015 roku (**Private Investment Law**) oraz w niektórych ogólnych aktach prawa krajowego. Ponadto inwestorzy zobowiązani są przestrzegać obowiązującego ustawodawstwa i zobowiązań umownych oraz szczególnych obowiązków przewidzianych w art. 25 ww. Ustawy.¹²

Sektory ze specjalnymi regulacjami

Istnieje pewna grupa sektorów z pewnymi ograniczeniami dla inwestycji prywatnych.

¹¹<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 37

¹²<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 37

Tabela 11: Sektory ze specjalnymi regulacjami

Sektory		Ograniczenia	
I	• Ropa	• Bankowość	Obowiązują specjalne przepisy (np. wszystkie inwestycje są zatwierdzane przez Władzę Wykonawczą (the Executive Power))
	• Kruszcze		
II	• Rolniczy	• Leśnictwo	Możliwość ubiegania się o Specjalną Regulację (Special Regulation)
	• Żywy inwentarz	• Rybołówstwo	
III	• Energia elektryczna i woda	• Roboty drogowe	Co najmniej 35% kapitału musi posiadać inwestor publiczny lub prywatny z Angoli
	• Hotelarstwo i Turystyka	• Telekomunikacja i ICT	
	• Transport i Logistyka	• Media	
IV	• Handel hurtowy i detaliczny	• Zdrowie	Brak specjalnych ograniczeń
	• Przemysł wytwórczy	• Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	
	• Edukacja	• Pozostałe	

Źródło: <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 38

Ponadto rząd dysponuje rezerwą bezwzględną na niektóre sektory uznane za strategiczne, takie jak:

- Produkcja i sprzedaż materiałów wojskowych;
- Bankowość centralna;
- Porty i Lotniska;
- Podstawowa infrastruktura dla krajowej sieci telekomunikacyjnej.¹³

¹³[http://apiexangola.co.ao\(19.09.2017\), „Investor Guide”, s. 38](http://apiexangola.co.ao(19.09.2017), „Investor Guide”, s. 38)

Projekty inwestycyjne i procedury z nimi związane

Inwestorzy indywidualni, którzy chcieliby zainwestować w Angoli, powinni zgłosić swoje projekty do Jednostki Wsparcia Technicznego dla Inwestycji Prywatnych w Obszarach Inwestycyjnych (the Technical Support for Private Investment Unit of the Investment Areas) i Ministerstw, w odniesieniu do inwestycji o wartości do 10 milionów USD. W przypadku projektów o wyższej wartości, inwestorzy powinni skontaktować się z Jednostką Inwestycji Prywatnych w Biurze Cywilnym Gabinetu Prezydenta Republiki (the Private Investment Technical Unit at the Civil Office of the President of the Republic Cabinet).¹⁴

Tabela 12: Projekty inwestycyjne i procedury z nimi związane

Kwota	Sektor	Odpowiedzialny za zatwierdzenie
<USD 10 mln	Dowolny sektor, z wyłączeniem finansowego, paliwowego oraz diamentów	Ministerialny Departament działalności dominującej (za pośrednictwem Jednostki Wsparcia Technicznego dla Inwestycji Prywatnych (the Technical Support for Private Investment Unit - UTAIP))
<USD 10 mln	Z wyłączeniem finansowego, paliwowego oraz diamentów	Szef Państwa (za pośrednictwem Jednostki ds. Inwestycji Prywatnych (the Private Investment Technical Unit – UTIP))
>USD 10 mln	Wszystkie	

Źródło: <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 38

Administracyjnie prezentacja projektu inwestycyjnego musi spełniać szereg zasad, w szczególności należy przedstawić zestaw obowiązkowych dokumentów, które mogą zostać przekazane za pośrednictwem **Platformy Cyfrowej** dla Prywatnych Projektów Inwestycyjnych, która należy do Zintegrowanego Systemu Zarządzania Inwestycjami Prywatnymi (**the Integrated Management System for Private Investment – SIGIP**). SIGIP posiada wiele zalet, do których należą m.in.: redukcja biurokracji, umożliwienie dokładniejszego monitorowania całego procesu – od tworzenia aplikacji do analizy technicznej i zatwierdzania projektów. Projekty inwestycyjne podlegają procesowi zatwierdzania i monitorowania/ nadzorowania przez UTIP i UTAIP).

¹⁴<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 38

Trzy etapy procesu inwestycyjnego:

1. Identyfikacja możliwości inwestycyjnych i gromadzenie informacji;
2. Zgłoszenie projektu;
3. Wdrożenie projektu.

Inwestor wspierany jest przez następujące instytucje:

1. APIEX Angola (Wspiera i udostępnia informacje inwestorom);
2. UTIP/ UTAIP (Analiza i zatwierdzanie projektów);
3. UTIP/ UTAIP (Monitorowanie i nadzór nad projektami).

Każde ministerstwo wyposażone jest w UTAIP, jednostkę odpowiedzialną za analizę, zatwierdzanie i monitorowanie projektów.¹⁵

Po zatwierdzeniu inwestycji, nadawany jest Certyfikat Rejestracyjny Inwestora Prywatnego (**the Private Investor Registration Certificate – CRIP**), który poświadcza przyznanie statusu Inwestora Prywatnego.¹⁶

Wymagana dokumentacja związana z inwestowaniem w Angoli

Poniższa lista uwzględnia dokumentację, która jest niezbędna dla przedsiębiorców chcących rozpocząć działalność w Angoli:

- Fiszka projektowa;
- Status firmy;
- Świadectwo rejestracji handlowej;
- Badanie zdolności technicznej, ekonomicznej i finansowej projektu;
- Badanie wpływu na środowisko;
- Dokumenty poświadczające sytuację finansową firmy;
- Jeśli wnioskodawca jest osobą fizyczną (obcokrajowcem) jest zobligowany do przedstawienia kopii ważnego paszportu, zaświadczenia o niekaralności (poświadczonego przez konsulat Angoli w kraju pochodzenia inwestora) oraz Zaświadczenia Lekarskiego;
- Jeśli to jest transfer udziałów krajowej osoby prawnej do osoby prawnej podlegającej prawu obcemu powinno to stanowić część dokumentacji szczegółowego protokołu Zgromadzenia członków przedsiębiorstwa (które nabędzie te udziały) w celu (ich) działania w ramach tego przejęcia jak również dokumentacji społeczności narodowej (szczegółowe protokoły dotyczące

¹⁵ <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 39

¹⁶ <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017), „Investor Guide”, s. 40

transferu udziałów jak również statutu przedsiębiorstwa i zaświadczenia o wpisie do rejestru handlowego jeśli jest to osoba prawna).

- Wszystkie informacje powinny być duplikowane, przetłumaczone oraz potwierdzone;
- APIEX może pomóc potencjalnemu inwestorowi przygotować całą dokumentację dotyczącą procesu inwestycyjnego, która powinna być następnie skierowana do odpowiedniej jednostki, w zależności od wartości projektu;
- Ministerstwo Nadzoru Projektu (the Ministry of the Project Supervision) przekazuje, ocenia i zatwierdza projekty o wartości do 10 000 000 USD poprzez Jednostki Techniczne ds. Wsparcia Inwestycyjnego (the Technical Units for Investment Support);
- Projekty o wartości powyżej 10 000 000 USD są przekazywane, oceniane i zatwierdzane przez Jednostki Techniczne ds. Prywatnych Inwestycji (the Technical Units for Private Investment) Biura Cywilnego (the Civil House), wspomagane przez Władzę Wykonawczą (The Executive Power).¹⁷

Tabela 13: Ogólne procedury inwestycyjne

Etap	Ogólne procedury inwestycyjne	Okres czasu
1	Zainteresowana strona przedstawia propozycję i wartość projektu właściwemu organowi, następnie wydawane jest poświadczenie podpisane przez pracownika, który je otrzyma.	-
2	Jeśli projekt jest niekompletny, właściwy organ musi poinformować zainteresowaną stronę.	5 dni
3	Inwestor musi dokonać korekty lub zaniechać dalszych kroków.	15 dni
4	Organ wysyła kopię projektu do pozostałych departamentów zaangażowanych w projekt, włączając departament finansowy, który musi wydać opinię.	8 dni
5	Po zaakceptowaniu wniosku (formalne zatwierdzenie, na piśmie) zostaje powołany Komitet Oceniający (the Evaluation Committee) w celu wynegocjowania klauzul umowy.	20 dni
6	Zarówno departament jak i inwestor mogą poprosić o dodatkowe dokumenty lub informacje w celu poprawy propozycji projektu.	5-15 dni
7	Podejmowana jest ostateczna decyzja.	10 dni
8	Inwestor musi zostać poinformowany, jeśli propozycja projektu jest odrzucona.	3 dni
9	Jeśli propozycja projektu jest zaakceptowana, inwestor musi zostać poinformowany o dacie podpisania kontraktu.	10 dni
10	Inwestor otrzymuje PRIC oraz kopię kontraktu w dniu podpisania kontraktu.	-
11	Narodowy Bank Angoli (National Bank of Angola) otrzymuje kopię PRIC.	-

Źródło: <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017)

¹⁷<http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017)

Tabela 14: Procedury inwestycyjne

L.p.	Ogólne procedury inwestycyjne	Okres czasu
1	Projekty warte ponad 50 milionów USD oraz które kreują pomiędzy 200 a 500 miejsc pracy w strefie A i B, Władza Wykonawcza (the Executive Power) ustanawia Komitet Negocjacyjny ds. Zachęt i Motywacji (a Facility and Incentive Negotiation Committee).	-
2	Komitet Negocjacyjny ds. Zachęt i Motywacji (a Facility and Incentive Negotiation Committee) musi ocenić i negocjować zachęty.	30 dni
3	Umowa musi zostać zawarta po uzgodnieniu wszelkich szczegółów.	45 dni
4	Cesja korzyści podatkowych.	-
5	Ministerstwo Finansów (the Ministry of Finance) udziela i ocenia każdy system świadczeń podatkowych.	60 dni
6	Ministerstwo Finansów (the Ministry of Finance) może prosić o dodatkowe dokumenty.	15 dni

Źródło: <http://apiexangola.co.ao> (19.09.2017)

8. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

8.1. DROGI

Transport kołowy w Angoli opiera się na sieci ok. 76 000 kilometrów dróg, z których zaledwie 19 156 kilometrów posiada nawierzchnię utwardzoną. Obecnie rząd realizuje plan odbudowy głównych tras transportowych, przede wszystkim przy udziale firm chińskich, portugalskich i brazylijskich. Drogi łączące stolicę z największymi miastami Angoli są względnie dobrej jakości, jednak stan dużej części tras wymaga korzystania z samochodu terenowego.¹⁸

8.2. KOLEJE

W wyniku wojny domowej, która trwała aż do 2002 roku, kolej w Angoli została niemal całkowicie zniszczona. Do 2017 roku odbudowano trzy główne linie kolejowe:

- Caminho de Ferro de Luanda (CFL);
- Caminho de Ferro de Benguela (CFB);
- Caminho de Ferro de Moçâmedes (CFM).

Jest to priorytetowy sektor dla rządu Angoli. Planowany jest rozwój trzech korytarzy kolejowych z Malange, Lobito i Namibe. Pozwolą one na połączenie regionów odciętych od morza, ale również

¹⁸ <http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/afryka/angola/> (25.09.2013 r., ostatnia aktualizacja: 16.05.2017 r.)

mają stymulować rozwój regionalny. Główne wyzwania związane z rozwojem sieci kolejowej to znaczące zużycie istniejącego taboru i konieczność jego modernizacji, podwyższenie standardów istniejącej sieci, tak by dorównywała standardom międzynarodowym, unifikacja trzech sieci kolejowych istniejących w kraju oraz budowa nowych linii kolejowych, przedłużających istniejące linie i łączących je z sieciami kolejowymi sąsiednich krajów.

8.3. PORTY

Sieć portowa Angoli składa się z następujących portów:

- Luanda;
- Lobito;
- Namibe;
- Cabinda;
- Soyo;
- Porto Amboim.

Sektor ten jest otwarty na prywatne inwestycje (ale podlegające koncesjom). Największe potrzeby tej branży to pomoc techniczna oraz zaopatrzenie w sprzęt. Zarówno żegluga przybrzeżna, jak i międzynarodowy transport morski nie podlegają restrykcjom rządowym.

Transport kontenerów z Poznania (lub innego miejsca w Wielkopolsce) do portu w Gdyni i statkiem do Luandy:

- transport z Poznania: około 1.300 zł/20' do 20t ładunku 1.400 zł/40' do 23 ton ładunku
- usługi portowe EUR 120/20' lub 40'
- odprawa celna w porcie 160 zł
- ważenie w porcie EUR 30/kontener
- fracht morski Gdynia-Luanda EUR 1.750/20' EUR 2.700/40'
- opłata dokumentacyjna EUR 30/wysyłka

Do Angoli przy wysyłce towaru jest potrzebny waiver od eksportera tzw. CNCA (Conselho Nacional de Carregadores). Informacje powinny być dostępne w Ambasadzie Angoli koszt około 200 euro.

Jeśli chodzi o odbiór towaru w porcie w Angoli potrzebne są dokumenty otrzymane od odbiorcy - Unido, wykaz dostępny na stronie: <https://getctn.com/angola-cnca-necessary-documents/>
Odbiór towaru w Luandzie i całą procedurę związaną z odprawą należy przeprowadzać mając list polecający rządu angolskiego, gdyż na odprawę można czekać do 30 dni a nawet dłużej, a za każdy dzień naliczana jest wysoka opłata.

Towar można ubezpieczyć cargo 0,12% od wartości towaru min. ryczałt to 50 zł.

Czas transportu ok 40 dni.

Opłaty w Luandzie, port z usługą terminalową:

- opłata dokumentacyjna USD 340/wysyłka
- nabycie licencji USD 170/faktura
- odprawa celna 1% wartości ładunku CIF (minimum USD 170)
- opłata celna USD 200/odprawa
- opłata terminalowa USD 70/20'/dzień USD 140/40'/dzień
- podatek portowy USD 95/20' USD 190/40'
- transport drogowy do miasta Malanje city limits USD 1500/kontener
- opłata agencyjna USD 150/kontener

Przetrzymywanie (demurrage i detention), składowanie i ewentualne rewizje celne nie wliczone. (rewizje zależą od skali, zależy czego wymagać będą celnicy, nie można ich określić z wyprzedzeniem).

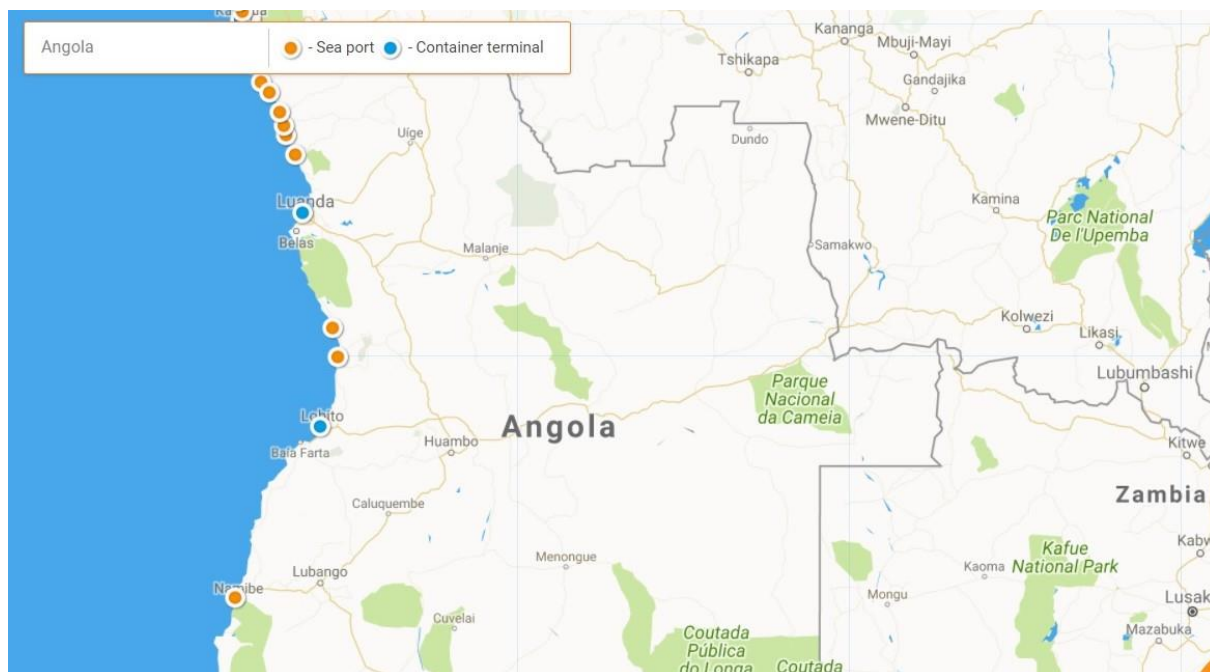
Uzyskanie certyfikatów importowy i wszelkich pozwoleń na import w gestii odbiorcy.

Koszty przetrzymania mogą być przybliżone do:

Days	0-15	16-30	31-45	>45
20' dry	Free	\$25	\$50	\$100
40' dry	Free	\$50	\$100	\$200

Days	0-7	8-15	16-30	>30
20' reefer	Free	\$60	\$120	\$180
40' reefer	Free	\$120	\$240	\$360

Drugi port w Angoli z usługą terminalową Lobito w prowincji Benguela www.eplobito.net:

Opłaty są porównywalne do tych w porcie w Luandzie.

8.4. LOTNICTWO

Lokalny rynek lotniczy nie jest obciążony barierami nałożonymi przez państwo. W przypadku transportu międzynarodowego działania wymagają konsultacji z państwowymi liniami lotniczymi. W obu przypadkach usługi naziemne mogą być wykonywane przez prywatne firmy. Infrastruktura lotnicza jest pod kontrolą państwa, ale dopuszczane są prywatne inwestycje w procesie modernizacji infrastruktury i przy dostarczaniu usług.¹⁹

W Angoli są cztery międzynarodowe porty lotnicze: w Luandzie, Catumbela (prowincja Benguela), Lubango (prowincja Huila) i Huambo oraz 22 lotniska krajowe.

7. PROPONOWANE OBSZARY INWESTYCYJNE PRZEZ STRONĘ RZĄDOWĄ W ANGOLI

7.1. PROWINCJA MALANJE

Informacje podstawowe:

Powierzchnia: 97 602 km²

¹⁹ „Angola. Przewodnik po rynku”, Warszawa, 2013 r., www.goafrica.gov.pl

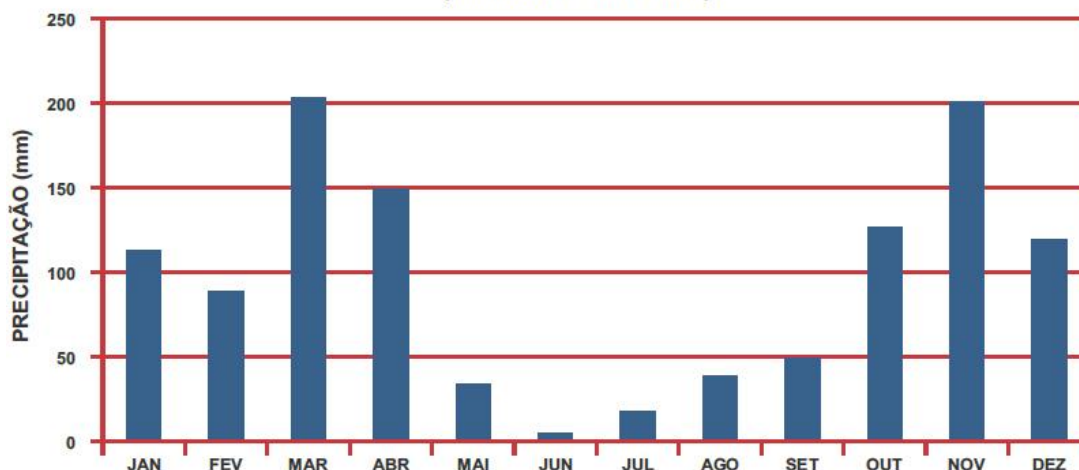

Główne miasto:	Malanje
Gminy wchodzące w skład prowincji:	Cacuso, Caombo, Kalandula, Cambundi-Catembo, Cangandala, Cuaba Nzoji, Cunda-Dia-Baze, Luquembo, Malanje, Marimba, Massango, Mucari, Quela i Quirima.
Graniczne prowincje:	Uige, Kwanza Norte, Kwanza Sul, Bie, Lunda Norte, Lunda Sul.
Zasoby wodne:	rzeka Zair i rzeka Kwanza. Część wschodnia i północno-wschodnia jest przecięta przez jeden z przepływów płynących do rzeki Cuango, jednego z najważniejszych dopływów Zairu. Są też zalewy Quibemba (w gminie Cambumdi-Catembo), Dombo (w gminie Luquembo) i Sagia (w gminie Quela). Płaskowyż Malanje jest przecięty przez kilka rzek pomocniczych Kwanzy i w mniejszym stopniu przez rzekę Lucala. Tama Kapanda działa od września 2012 roku. Miejscowość Songo: rzeka Kwanza i jej dopływy Luando i Cuquema cyrkulują od południa na północ, a inne stanowią gęstą sieć hydrograficzną z ciągłym przepływem. ²⁰
Odległości od Malanje:	423 km - Luanda 175 km - N'Dalatando.
Gleby:	występują różnorodne gleby tropikalne, hydromorficzne, ferralitowe.
Warunki klimatyczne:	Panuje klimat wilgotny tropikalny, ze średnioroczną temperaturą między 20° C a 25° C. Pora deszczowa rozpoczyna się w połowie października i trwa do końca kwietnia, rzadkie deszcze występują między majem a wrześniem. Średnia wilgotność względna wynosi około 70%, nie mniej niż 50% w miesiącach suchych. ²¹

²⁰ Informacja mailowa z APIEX z 20.10.2017 r.

²¹ www.sodepacangola.com

**Distribuição anual das chuvas mensais medidas na
Estação Meteorológica de Malanje**
(Período de dados: 1951 a 1980)

Wykres XXXVIII: miesięczne sumy opadów atmosferycznych zanotowane w stacji meteorologicznej w Malanje

www.sodepacangola.com

Główne produkty rolnicze: awokado, bawełna, orzeszki ziemne, ananasy, słodkie ziemniaki, trzcina cukrowa, groszek, maniok, marakuja, fasola, kukurydza, słonecznik, ryż, agawa sizalowa, rącznik pospolity, soja, tytoń, eukaliptus²²

Inwestycje w Malanje: W 2014 r. odnotowano dwie zagraniczne inwestycje w kwocie 4 171 000 USD.²³

Populacja: 989 900 (prognoza ludności na 2017 rok)²⁴

Strona internetowa Prowincji: <http://www.malanje.gov.ao/>

Plan Rozwoju dla Prowincji Malanje na lata 2013 – 2017 (*Development Plan for the Province of Malanje 2013 – 2017*) prezentuje główne kierunki rozwoju Prowincji:

1. Preferowane Strefy Inwestycyjne:

- Komplex Rolno-Przemysłowy Capanda (*Capanda's Agro-Industrial Complex*) - PAC, którym zawiaduje SODEPAC - organizacja z kapitałem publicznym (Sociedade de Desenvolvimento do Polo Agro-industrial de Capanda), powołana jako agencja promocji inwestycji publicznych i prywatnych. Założona m.in. przez IAPE - Instituto Angolano de Participações do Estado (70% udziałów), IDA - Instituto de Desenvolvimento Agrário (Instytut Rozwoju Rolniczego z 15%

²² Informacja mailowa z APIEX z 20.10.2017 r.

²³ Prezentacja „Malanje, Ekonomiczny potencjał i inwestycyjne możliwości”, Republika Angoli, Rząd Prowincji Malanje, 10.2015 r.

²⁴ <http://www.ine.gov.ao>

udziałem) i GESTERRA SA – „Gestão de Terras Aráveis” (GESTERRA SA – „Zarządzanie Gruntami Ornymi” z 15% udziałem). PAC zlokalizowany jest w basenie Środkowej Kwanzu, w pobliżu elektrowni wodnej Capanda, obejmuje obszar o powierzchni 411 tys. ha, z czego 293 tys. ha nadaje się do rozwijania produkcji rolnej, natomiast 113 tys. ha objęte jest ochroną środowiska. Cele PAC obejmują wzrost udziału bezpiecznej żywności, konkurencyjność wymiany importowanej żywności oraz promocję zatrudnienia;²⁵

- **Kompleks Przemysłowy Malanje (*Malanje's Industrial Complex*):** obecnie w trakcie rozwoju, będzie implementowany na wschodniej osi miasta Malanje w kierunku Lundas. Ta inicjatywa będzie kreować niezbędne warunki strukturalne dla zrównoważonych projektów inwestycyjnych w sektorze produkcyjnym w Prowincji oraz konsekwentnie dla rozwoju gospodarki narodowej i regionalnej;
- **Platforma Logistyczna Lombe (*Lombe's Logistic Platform*):** znajduje się 25 km na północ od miasta Malanje na obszarze 333 ha i ma stanowić logistyczną platformę administrującą i zarządzającą dobrami od Luandy po Malanje i na wschodnim obszarze kraju. Obecny projekt przyczyni się do harmonijnego rozwoju transportu, produkcji i sektora budowlanego, a także zintegruje Narodową Sieć Platform Logistycznych (*National Network of Logistic Platforms*) z misją ku stworzeniu niezbędnych warunków strukturalnych oraz internacjonalizacji narodowego i regionalnego ekonomicznego rozwoju;

2. Główne obszary możliwych inwestycji (krótkoterminowe):

- Przemysł rolny,
- Przemysł spożywczy,
- Materiały budowlane.

Ponadto, możliwości inwestycyjne pojawiły się w następujących sektorach gospodarki:

- geologia i górnictwo;
- rybołówstwo;
- mieszkalnictwo i rynek nieruchomości;
- teleinformatyka – ICT.²⁶

Prywatne inwestycje są silnym narzędziem pobudzania potencjału rynkowego i stanowią główny motor rozwoju gospodarczego. Rząd Prowincji Malanje kreuje niezbędne warunki dla rozwoju środowiska biznesowego poprzez:

²⁵ www.sodepacangola.com

²⁶ Prezentacja „Malanje, Ekonomiczny potencjał i inwestycyjne możliwości”, Republika Angoli, Rząd Prowincji Malanje, 10.2015 r.

- Inwestowanie w specyficzne lokalne infrastruktury;
- Zdobywanie przyszłych inwestycji dla sektora prywatnego;
- Ustanowienie partnerstwa publiczno-prywatnego;
- Wspieranie ekonomicznego postępu w prowincji poprzez planowanie strategii rozwoju.

Strategia Rozwoju Prowincji Malanje 2013 – 2017 (*Development Strategy of Malanje Province 2013 – 2017*) jest jednym z narzędzi wspierających prywatne inwestycje. Zakłada ona:

1. Promowanie ram regulacyjnych dla prywatnych inwestycji w Angoli;
2. Promowanie obecnego makroekonomicznego środowiska, otoczenia biznesu oraz ewolucji reform gospodarczych;
3. Promowanie gospodarczej polityki rozwoju rolnictwa, przemysłu oraz przemysłu wydobywczego;
4. Promowanie możliwości inwestycyjnych w Prowincji Malanje;
5. Szanowanie partnerstw pomiędzy instytucjami oraz krajowymi i zagranicznymi inwestorami.²⁷

Z kolei **Strategia Atrakcyjności Inwestycyjnej Prowincji Malanje** (*The Private Investment Promotion and Attraction Strategy for the Province*) przewiduje plan interwencyjny rządu Prowincji Malanje, którego struktura ma cztery zasadnicze wymiary:

1. Debiurokratyzacja;
2. Budowanie potencjału instytucjonalnego;
3. Uproszczenie procesu inwestycyjnego;
4. Promocja Prowincji.

Koncentracja na debiurokratyzacji i uproszczaniu procedur opiera się na następujących założeniach:

- Ułatwianie skuteczniejszego wdrażania planów i polityk publicznych;
- Zapewnienie skutecznego świadczenia usług w kontekście lokalnego zarządzania;
- Poprawa zarządzania publicznego w kierunku ograniczenia ubóstwa;
- Kontynuowanie polityki modernizacji i komputeryzacji;
- Propagowanie debiurokratyzacji i upraszczania procesów;
- Zapewnienie obywatelom dostępu do prawa i sprawiedliwości.

²⁷ Prezentacja „Malanje, Ekonomiczny potencjał i inwestycyjne możliwości”, Republika Angoli, Rząd Prowincji Malanje, 10.2015 r.

Główną interwencją Rządu Prowincji Malanje w zakresie debiurokratyzacji jest rozwój jednostki wsparcia dla inwestycji w regionie pn. *Provincial Technical Unit for Investor's Support (UTPAI)*:

- Misja: Promowanie konkurencyjności i wzrostu gospodarczego Prowincji w celu zwiększenia inwestycji w regionie, poziomu innowacji produkcyjnych oraz przedsiębiorczości;
- Priorytetowe obszary interwencji: Postępowanie powinno być zgodne z różnymi etapami cyklu inwestycyjnego Prowincji;
- Organizacja i struktura: Zapewnienie Provincial Technical Unit for Investor's Support działania w formule: "One Stop Shop";
- Sieć dystrybucyjna biur: Zapewnienie bezpośredniego wsparcia dla lokalnych inwestorów.²⁸

Zachęty i udogodnienia dla prywatnych projektów inwestycyjnych, które mogą być implementowane w Prowincji Malanje są następujące:

- Ulgi podatkowe i udogodnienia zawarte w „Nowym Angolskim Prywatnym Prawie Inwestycyjnym” („New Angolan Private Investment Law”):
 - a. Podatek przemysłowy: zwolnienie z podatku lub odroczenie na 4 do 10 lat,
 - b. Podatek od przychodu: zwolnienie lub odroczenie na 4 do 10 lat,
 - c. Podatek od przekazania własności: zwolnienie lub odroczenie podatku od zakupu ziemi i nieruchomości dla projektów na 4 do 10 lat;
 - d. Pozostałe negocjowane zachęty: redukcja lub odroczenie opłat z tytułu importu towarów i wyposażenia;
- **Pozostałe udogodnienia:**
 - a. Przyznawanie gruntów przez państwo – ziemia może zostać przekazana mieszkańcom lub firmom, stowarzyszeniom, instytucjom – Ustawa o Ziemi nr 94/04 z 9 Listopada 2014 r.,
 - b. Projekty zlokalizowane w Specjalnych Strefach Ekonomicznych – projekty zlokalizowane w tych strefach mogą również otrzymać zachęty wymienione w „Nowym Angolskim Prywatnym Prawie Inwestycyjnym” („New Angolan Private Investment Law”).

Procedury inwestycyjne w Malanje:

- 1) Wyrażenie zainteresowania przez przedsiębiorcę chęcią inwestowania w Prowincji Malanje;

²⁸ Prezentacja „Malanje, Ekonomiczny potencjał i inwestycyjne możliwości”, Republika Angoli, Rząd Prowincji Malanje, 10.2015 r.

- 2) Podjęcie decyzji o inwestycji i stworzenie biznesplanu;
- 3) Złożenie wniosku w sprawie prywatnej inwestycji i negocjowanie w odpowiednim departamencie ministerialnym lub w Technicznym Wydziale ds. Inwestycji Prywatnych (*Technical Unit for Private Investment*);
- 4) Aprobata projektu inwestycyjnego, podpisanie kontraktu inwestycyjnego i przekazanie Certyfikatu Inwestycji Prywatnej;
- 5) Przekazanie dokumentów statutowych, rejestrowych i licencji;
- 6) Implementacja projektu inwestycyjnego i sprawozdanie z zatwierdzonych operacji inwestycyjnych.

Formy współpracy z potencjalnymi inwestorami:

- 1) Dwustronne umowy – ustanowienie ram formalnych i wzajemnej współpracy pomiędzy Prowincją Malanje a potencjalnymi inwestorami;
- 2) Prywatne inwestycje – wsparcie instytucjonalne procesu inwestowania prywatnego w Angoli i Prowincji Malanje;
- 3) Networking – rozwój sieci kontaktów pomiędzy inwestorami a Rządem Prowincji Malanje celem implementacji partnerstwa i projektów inwestycyjnych w specyficznych obszarach;
- 4) Współpraca sektorowa – strategiczne wyrównywanie szans dla inwestycji w priorytetowych sektorach.²⁹

Informacje dotyczące terenów rozminowanych w Prowincji Malanje:

Narodowy Instytut Rozminowywania (INAD) w ramach projektu oczyści 1 260 000 m² ziemi przeznaczonej pod infrastrukturę społeczną w gminach Malanje i Marimba. Prowincja jest częściowo oczyszczona. Planowane jest również utworzenie centrum wody pitnej i jej dystrybucji w gminie Malanje i siedziby policji granicznej w gminie Marimba. W celu oczyszczenia tych obszarów, zgodnie z informacjami, INAD zatrudnia 68 techników, w tym saperów. W ciągu ostatnich 20 lat w prowincji Malanje INAD rozminował 21 390 155 m² terenów pod budowę mostów, dróg i infrastruktury społecznej, aby zapewnić ludziom lepszą jakość życia. Informacje zostały przekazane przez panią Marcelinę Lima, szefa departamentu w Narodowym Instytucie Rozminowywania, która wskazała, że największej interwencji wymagały: Cangandala, Caculama i Malange. Jako pokłosie działań

²⁹ Prezentacja „Malanje, Ekonomiczny potencjał i inwestycyjne możliwości”, Republika Angoli, Rząd Prowincji Malanje, 10.2015 r.

rozpoczętych przez INAD możliwe było także oczyszczenie 403 km² wzdłuż dróg i linii telekomunikacyjnych w Lombe, Dembo i innych częściach Prowincji.³⁰

7.2. PROWINCJA HUÍLA

Władze samorządowe prowincji:

Po wyborach jesienią 2017 r. zmieniły się władze prowincji. Gubernatorem prowincji wprowadzić pozostał pan Joao Marcelino Typinge, natomiast połączono 2 stanowiska wicegubernatora ds. ekonomicznych oraz wicegubernatora ds. społeczno-politycznych. Stanowisko to piastuje pani Maria João Chipalavela. Wszelkie tematy inwestycyjne związane z przedsięwzięciami, które mają powstać w prowincji powinny trafiać do wicegubernatora, która następnie z gubernatorem podejmie wspólną decyzję o możliwości realizacji danego projektu.³¹

Targi w prowincji Huíla:

- **EXPO Huíla w Lubango:** organizowane przez stowarzyszenie AAPCIL (Associação Agro-Pecuária Industrial e Comercial da Huíla). W jubileuszowej 25. edycji w 2017 roku (9-13.08.2017 r.) uczestniczyło 108 partnerów przeważnie angolskich. W historii targów prezentowały się firmy m.in. z Chin, Portugalii, RPA. Wystawcy z miast Lubango, Cacula, Humpata, Caconda, Chibia, Kuvango, Gambos, Jamba, Quipungo, Caluquembe, Matala z prowincji Huíla. Stoiska rządowe delegacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Firmy farmaceutyczne, kosmetyczne, centrum ortopedyczne z Lubango, dostawca sprzętu medycznego, materiałów elektrycznych, dostawcy wody i żywności, koncern Coca-Cola, firma zajmująca się recyklingiem, technologią informacyjno-komunikacyjną, producenci ubrań i obuwia, dystrybutorzy produktów rolnych, sprzętu rolno-przemysłowego, związani z energią i ochroną środowiska, architekturą i urbanistyką, operatorzy turystyczni, hotelarze, banki, kamieniarze, przedstawiciele linii kolejowej Moçâmedes (CAMINHO DE FERRO MOCAMEDES - linia odjeżdża z miasta Moçâmedes i przybywa do miasta Menongue. Po drodze ważne miejscowości Bibala, Lubango i Matala).
- **Feira Agropecuária w Lubango:** 14. edycja w 2017 r. targów zwierząt hodowlanych połączonych z licytacją bydła i koni. W przypadku zainteresowania udziałem najlepiej kontaktować się z przedstawicielem prowincji.

³⁰ Informacja mailowa z APIEX z 20.10.2017 r.

³¹ Informacje uzyskane przez delegację z WFR sp. z o.o. podczas spotkania z wicegubernatorem prowincji Huíla Maria João Chipalavela w dniu 8 listopada 2017 r. podczas wizyty gospodarczej w dniach 4-12 listopada 2017 r.

Inwestycje z sektora medycznego:

Prowincji Huila znajduje się duży regionalny szpital Hospital Central w Lubango, który wymaga gruntownej renowacji i przeszkolenia personelu z otrzymanego z Chin nowego sprzętu medycznego, obecnie nie używanego, gdyż przetarg nie obejmował instruktażu technicznego. Szpital ten jak i wiele innych potrzebuje stacji dializ oraz stanowisk do intensywnej terapii, ale przede wszystkim przeszkolenia medycznego przez wielkopolskich specjalistów.³² Obecnie dyrektorem szpitala jest Paul Casanga i to z nim należy omawiać szczegóły inwestycji dotyczących renowacji poszczególnych pięter szpitala, po uprzednim zgłoszeniu chęci przeprowadzenia takiej inwestycji władzom Prowincji, które skonsultują to z Dyrektorem ds. zdrowia Panem Loteri Iviliqua. Prowincja Huila zainteresowana jest również budową fabryki leków oraz eksportem polskich leków jeśli są tańsze od leków obecnych na rynku oraz o wyższej jakości niż farmaceutyki indyjskie, które są kupowane głównie przez mniej zamożnych mieszkańców prowincji. Potrzebne są leki na malarię, HIV, antybiotyki, szczepionki, materiały opatrunkowe i sprzęt jednorazowego użytku.³³

Inwestycje w pozostałych sektorach.

W Prowincji Huila tak jak w całej Angoli największy nacisk kładzie się na inwestycje z sektorów:

- 1) Produkcja napojów owocowych i warzywnych
- 2) Przemysł metalurgiczny
- 3) Przemysł budowlany
- 4) Przemysł farmaceutyczny
- 5) Przemysł drzewny
- 6) Przemysł tekstylny
- 7) Produkcja masy papierniczej
- 8) Produkcja materiałów transportowych (części i elementy pojazdów, samochodów, samolotów, statków itp.)
- 9) Recycling.
- 10) Budowa dróg i autostrad.

W zależności od rodzaju inwestycji warto omówić zagadnienia z wydzielonymi pracownikami do poszczególnych sektorów: dyrektorem prowincjonalnym od urbanizacji, szefem departamentu narodowego ds. nasiennictwa, dyrektorem gabinetu ds. planowania, dyrektorem przemysłu i kopalni,

³² Informacje uzyskane przez delegację WFR sp. z o.o. podczas spotkania z dyrektorem szpitala Hospital Central dr Clodimiro de Melo w dniu 11 sierpnia 2017 r. podczas wizyty gospodarczej w dniach 7-14 sierpnia 2017 r.

³³ Informacje uzyskane podczas wizytacji w szpitalu Hospital Central w dniu 11 sierpnia 2017 r. oraz 8 listopada 2017 r. przez delegację WFR sp. z o.o. w czasie rozmów z poprzednim i obecnym dyrektorem szpitala.

szef departamentu urbanizacji, dyrektorem municypalnym organizacji terytorialnych oraz konsultantami ds. ekonomicznych i konsultantami jednostek TAI.³⁴

7.3. PROWINCJA LUANDA

- Populacja:** 7 714 644 (projekcja na rok 2017).
- Mieszkania:** 59,8% mieszkań wybudowanych z nieodpowiednich materiałów.
- Woda:** 46,9% wykorzystuje źródło wody odpowiednie do picia.
- Podstawowe urządzenia sanitarne:** 91,1% posiada odpowiednie urządzenia sanitarne
- Elektryczność:** 66,8% gospodarstw domowych z dostępem do sieci publicznej³⁵.
- Powierzchnia:** 116 km²
- Gęstość zaludnienia:** 21,443/km² (2018)/ zmiana o +3.41% w stosunku do roku 2014

Tabela przedstawia wzrost populacji w poszczególnych miastach prowincji:

Name	Status	Population	Population
		Census 2014-05-16	Projection 2018-07-01
Luanda	Province	6,945,386	7,976,907
Belas	Municipality	1,071,046	1,230,101
Cacuaco	Municipality	1,077,438	1,237,477
Cazenga	Municipality	880,639	1,011,397
Icolo e Bengo	Municipality	110,428	126,935
Luanda	Municipality	2,165,867	2,487,444
Quissama (Muxima, Quiçama)	Municipality	39,373	45,262
Viana	Municipality	1,600,594	1,838,291
Angola	Republic	25,789,024	29,250,009

Source: Instituto Nacional de Estatística, República de Angola (web).

Luanda: stolica Angoli to najdroższe miasto na świecie. W raporcie międzynarodowej firmy konsultingowej Mercer pokonuje Hong Kong, Tokio, Zurych i Singapur³⁶. Utrzymuje się na szczycie od kilku lat głównie ze względu na wysokie koszty utrzymania. Wynajem dwupokojowego mieszkania kosztuje miesięcznie 4 tysiące dolarów, a jedno danie w restauracji – 20 dolarów, przy czym najniższa pensja w Angoli jest równoważnością 88 euro, a przeciętny mieszkaniec Luandy może za nią jedynie dwukrotnie zatankować

³⁴ Wszystkie wymienione osoby uczestniczyły w spotkaniu 8 listopada 2017 r. w siedzibie wicegubernator w Lubango z delegacją z WFR sp. z o.o.

³⁵ www.ine.gov.ao/xportal/xmain?xpid=ine&xpgid=indicators_province&indicators_province=6779606

³⁶ www.mercer.com/newsroom/cost-of-living-2017.html

samochód albo kupić 30 litrów wody, 10 kilogramów cukru i tyle samo litrów mleka. Angola jest jednym z trzech krajów świata o najniższym poziomie życia. 20 z 25 milionów mieszkańców Angoli żyje w biedzie.

Więcej o kosztach życia w Luandzie na stronie: www.numbeo.com/cost-of-living/in/Luanda

Stolica Angoli charakteryzuje się dużym potencjałem rozwojowym. Szczególnie budownictwo cywilne zajmuje szczególne miejsce w nowym kontekście społeczno-ekonomicznym rządów prezydenta José Eduardo dos Santos.

WYBRANE TARGI W LUANDZIE:

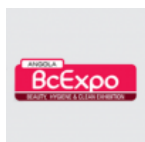
FILDA

- targi spożywcze
- przemysłowe
- zdrowie
- usługi
- dobra konsumpcyjne
- energia

FIP Angola | International Fair of Fisheries and Aquaculture of Angola

- ogrodnictwo
- rolnictwo
- opakowania do żywności
- zwierzęta gospodarskie
- ryby
- wędkarstwo

Angola BcExpo

- kosmetyki
- produkty pielęgnacyjne
- produkty do włosów

Angola MedicalExpo

- technologie medyczne
- opieka zdrowotna
- sprzęt medyczny

Projekta

- konstrukcje
- dekoracje
- meble
- materiały budowlane

Angola FashionExpo

- kosmetyki
- moda
- akcesoria
- produkty tekstylne

PREFEROWANE SEKTORY DO INWESTYCJI:

Polecane sektory w dużym stopniu zależą od poziomu ryzyka, jakie inwestor chce podjąć, a także od czasu planowanego zwrotu kapitału i dywidend.

Inwestycja o wysokiej stopie zwrotu (surowce):

1. Górnictwo
2. Przemysł drzewny
3. Rybołówstwo i pozyskiwanie soli
4. Diamenty
5. Żelazo i miedź
6. Granit

Wysoki zwrot z inwestycji (rolnictwo i produkcja)

1. Materiały budowlane
2. Rolnictwo koncentrujące się na eksporcie, kawa, miód, owoce i warzywa
3. Przemysł usługowy, m.in. telekomunikacja
4. Turystyka
5. Infrastruktura (drogi)
6. Alternatywne innowacyjne energie
7. Edukacja zawodowa i techniczna
8. Zdrowie i produkty kosmetyczne
9. Produkcja żywności i napojów

Ważne, aby pamiętać, że ekspatriacja kapitału jest obecnie utrudnieniem dla międzynarodowych inwestorów. Jeśli jednak opracowana zostanie strategia eksportowa, Angola jest zdecydowanie miejscem do inwestowania, dlatego w zależności od poziomu ryzyka i przygotowanej "strategii wyjścia" czasami zaleca się inwestycje w sektory surowcowe, dzięki czemu zysk można osiągnąć w szybszym okresie.

ZNIŻKI DLA MIĘDZYNARODOWYCH INWESTORÓW:

Zniżki i zachęty podatkowe dla inwestorów międzynarodowych są zwykle przypisywane indywidualnie dla każdego przypadku, choć są najmniejsze w przypadku strefy A, do której należy Luanda.

Ustawa nr 14/15 z 11 sierpnia 2015 roku przewiduje następujące ulgi podatkowe:

- Obniżka lub zwolnienie z podatku przemysłowego,
- Zmniejszenie lub zwolnienie z podatku na Aplikację Kapitałową,
- Zmniejszenie lub zwolnienie z podatku Sisa

Przyznanie zachęt i ulg podatkowych jest analizowane zgodnie z kryteriami określonymi w ustawie, które stanowią, że inwestycje łącznie spełniają następujące wymogi:

Tworzenie miejsc pracy dla lokalnej ludności;

Znaczna kwota inwestycji;

Lokalizacja inwestycji;

Produkcja rolna, hodowla zwierząt, drób, rybołówstwo;

Produkcja przeznaczona na eksport;

Udział Akcjonariusza pochodzenia angolskiego.

MOŻLIWOŚCI PARTNERSTWA PUBLICZNO-PRYWATNEGO:

Zgodnie z obowiązującym prawem inwestycji prywatnych możliwe jest ustanowienie PPP. Należy jednak pamiętać, że w przypadku niektórych sektorów (energia elektryczna i woda, turystyka, transport i logistyka, budownictwo, media i komunikacja) obowiązkowe jest najpierw nawiązanie partnerstwa z obywatelem Angoli z jego 30% udziałem w inwestycji. Ustawodawstwo jest jednak obecnie przedmiotem zmian, w tym m.in. model 70/30.

Strategia rozwoju ma zachęcać międzynarodowych inwestorów do produkowania lokalnie i eksportu na pobliskie rynki. Głównym celem jest rolnictwo we wszystkich jego aspektach.

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE:

Na terenie Luandy nie ma żadnych preferencyjnych warunków do założenia spółki w ramach Specjalnych Stref Ekonomicznych, mimo możliwych zachęt podatkowych. Doradzamy inwestycje w strefie poza Luandą, a jednocześnie w pobliżu portu lub lotniska, aby ułatwić transport towarów.³⁷

8. OCENA RYZYK INWESTYCYJNYCH W ANGOLI

Lp	Czynniki negatywne	Czynniki pozytywne
1	Wysoka stopa bezrobocia – ok. 26,5%. Stały spadek płac minimalnych wysoko wykwalifikowanej kadry przy stałym poziomie płac minimalnych nisko wykwalifikowanych pracowników.	Tylko 6 partnerów w eksporcie: Chiny, Indie, USA, Hiszpania, Francja, RPA. Największy partner Chiny nie spełnia oczekiwań pod względem jakościowym i braku gwarancji na usługi.
2	Wysoka inflacja przy stałym wzroście wskaźnika cen produkcyjnych.	Spadek inflacji żywności z 43,25% w 2016 r. do 10% w 2018 r. przy obniżającej się stopie miesięcznej inflacji
3	Stały wzrost płacy minimalnej do 2016 r. z poziomu 7420 AOA (ok. 36 USD) do 16000 AOA (ok. 77 USD) w 2018 r.	Obniżenie stopy depozytowej o 1,5% w stosunku do roku 2016, zmniejszenie rezerw celowych o ok. 25% - stymulacja polityki monetarnej.
4	Spadek bezpośrednich inwestycji zagranicznych ze względu m.in. na zawirowania polityczne.	Tylko 7 partnerów w imporcie: Chiny, Portugalia, Korea Płd., USA, UK, Francja, RPA. Największy Chiny nie spełnia oczekiwań pod względem jakościowym i braku gwarancji na usługi.
5	Niska ocena w rankingu kwalifikacji państw pod względem ryzyka inwestycyjnego OECD – 6.	Krajowy rynek o znaczącym rozmiarze, brama otwierająca dostęp do regionu Afryki Południowej, znaczący gracz na rynku energetycznym, młodzi ludzie stale podnoszący swoje kompetencje, wdrażane reformy rządowe.

³⁷ Informacje przesłane przez APIEX, luty 2018 r. (www.apiexangola.co.ao)

6	Wzrost stopy międzybankowej i stóp procentowych.	Tendencje wzrostowe w skumulowanych inwestycjach w kraju i za granicą na przestrzeni ostatnich 4 lat.
7	Zmniejszenie udziału kredytów dla sektora prywatnego, dla banków i podaży pieniądza.	Wzrost populacji z 15,88 mln w 2016 r. do 35 mln w 2018 r.
8	Ujemny bilans budżetu państwa i deficyt, przy stałym wzroście długu publicznego w stosunku do PKB.	Utrzymująca się na stałym poziomie stopa pożyczkowa – 20%
9	Limit środków jakie można przywieźć to 5 mln AOA (ok. 24130 USD)	Po tendencji wzrostowej spadek wydatków budżetu państwa i wydatków rządowych.
10	Obniżony bilans handlowy w stosunku do 2014 r.	Członkostwo w WTO, SADC (15 krajów 280 mln ludzi), Tripartite Mechanism (26 państw z: SADC, COMESA, EAC), AGOA-TIFA z USA, Economic Partnership Agreement między Unią Europejską (27 Państw), a krajami afrykańskimi, Krajami Karaibów oraz Krajami Pacyfiku, Główne Dwustronne Porozumienia: Portugalia, Chiny, Brazylia, Republika Południowej Afryki.
11	Wzrost długu zagranicznego i obniżenie rezerw złota.	Znaczny stopień otwartości (101%) w porównaniu z Brazylii (26%), RPA (65%), Portugalii (79%).
12	Prognozy dot. rozwoju handlu na najbliższe lata zakładają: obniżenie bilansu handlowego, zmniejszenie eksportu, ujemny rachunek kapitałowy, zmniejszenie wydobycia ropy naftowej, zwiększenie długu zagranicznego, zmniejszenie rezerw złota.	Sektor naftowy (97% eksportu) siłą napędową, następne bogactwo naturalne to diamenty – dążenie do zwiększenia eksportu w pozostałych sektorach.
13	Ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD w celu odbudowania rezerw walutowych, każdy przelew o wartości wyższej niż 300 tys. USD musi być autoryzowany przez bank centralny, który często opóźnia podobnie do banków komercyjnych, realizację płatności.	Stąły wzrost importu: produktów naftowych; maszyn i urządzeń elektrycznych; samochodów, samolotów i statków; zwierząt i produktów spożywczych.
14	Trudności z wyegzekwowaniem należności od miejscowych partnerów, szczególnie z sektora administracji publicznej, regulującej należności w walucie miejscowej.	Prognozy dot. rozwoju handlu zakładają wzrost importu, dodatnie saldo obrotów bieżących, brak zagrożenia terroryzmu, zwiększenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, stały kurs AOA do USD.
15	Wysoki poziom cen towarów i usług – Luanda najdroższym miastem świata.	Brak formalnych barier dla towarów i usług z Polski.
16	Wys. koszty frachtu oraz procedur importowych.	Wzrost udziału w PKB: rolnictwa, przemysłu i budownictwa w stosunku do lat poprzednich w roku bieżącym.
17	Prognoza spadku tempa wzrostu PKB, RTW PKB, samego PKB, PKB per capita, udziału w PKB: rolnictwa, budownictwa i przemysłu do 2020 r.	Wzrost produkcji przemysłowej rok do roku (241,2 w 2002 r. do 726 w 2017 r.)
18	Wzrost indeksu cen konsumenta CPI przy spadku koniunktury w przemyśle.	Stąły wzrost sektora finansowo-bankowego, odzwierciedlony w wyraźnym wzroście stopy depozytowej ludności, przy wysokiej stabilności wskaźników, zarówno pod względem stosunku do wypłacalności jak i edukacji transformacyjnej. Stały wzrost operacji i realizowanych płatności.
19	140. pozycja w rankingu konkurencyjności.	Stabilny system podatkowy: podatek dochodowy od osób fizyczny odrębny dla 3 grup podatników od 6,5% do 30%; podatek dochodowy od osób prawnych oddzielny dla 2 grup, wynosi 30%, ale w sektorach: rolnym, akwakultury, hodowli drobiu,

		bydła, rybołówstwa i leśnictwie; podatek konsumpcyjny w miejsce VAT i obrotowego: 2-30% od produktu pierwszej potrzeby i luksusowy, 5-10% od usług; opłata skarbową 0,1-1% za czynności administracyjne, umowy kredytowe, wykonanie usługi; podatek od nieruchomości : 5% od własnej, 15% od wynajętej; podatek od przeniesienia własności nieruchomości – 2 wartości nieruchomości.
20	164. pozycja w rankingu korupcji przy obniżonym indeksie percepcji korupcji.	Zwolnienia podatkowe: zasiłek na dzieci, dodatek na transport i wyżywienie, dodatek wakacyjny i bożonarodzeniowy.
21	182. pozycja w rankingu łatwości prowadzenia biznesu.	6,5% podatku dla tych, którzy płacą pełną księgowość.
22	Duże obciążenia portów i lotnisk powodujące kilkumiesięczne opóźnienia w dostawie towaru.	Stabilne oprocentowanie kredytów eksportowych przy stabilnym podatku dochodowym od osób fizycznych, od towarów i usług, stałych składkach ubezpieczeniowych.
23	Repatriacja zysków z angolskiego oddziału zagranicznej spółki jest opodatkowana na poziomie 10%.	Chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych. Formalnie równy status inwestorów wewnętrznych i zagranicznych.
24	Konieczność zatwierdzenia przez Radę Ministrów inwestycji przemysłu naftowego i diamentowego, oraz podejmowanych we współpracy z firmami państwowymi.	Sektory priorytetowe, w których inwestorzy uprawnieni są do zwolnień celnych, podatkowych i innych przywilejów: rolnictwo, budownictwo, energetyka i woda, infrastruktura, turystyka i hotelarstwo, przemysł przetwórczy, górnictwo.
25	Sektor telekomunikacyjny i pocztowy wymaga większościowego udziału państwa.	Zwolnienia i przywileje uzależnione są od strefy ekonomicznej w której będą realizowane: A, B, C. Najmniej rozwinięta strefa C może liczyć na największą ulg.
26	Ograniczenia dla sektorów: ropa i kruszce w zakresie bankowości, rolnictwo w zakresie leśnictwa, żywy inwentarz w zakresie rybołówstwa, energia elektryczna i woda w zakresie robót drogowych – co najmniej 35% kapitału publicznego lub prywatnego Angoli, tyle samo w hotelarstwie i turystyce w zakresie telekomunikacji i ICT oraz w transporcie i logistyce w zakresie mediów.	Brak ograniczeń w: sektorze handlu w zakresie zdrowia, w przemyśle wytwórczym w zakresie obsługi rynku nieruchomości oraz w całości sektora edukacji.
27	Skomplikowane procedury: przy inwestycjach poniżej 10 mln USD konieczność zgłoszenia za pośrednictwem UTAIP do ministerialnego departamentu działalności dominującej; powyżej 10 mln USD za pośrednictwem UTIP do Prezydenta.	Rząd dysponuje rezerwą bezwzględna na niektóre sektory uznane za strategiczne: produkcja i sprzedaż materiałów wojskowych, bankowość centralna, port i lotniska, podstawowa infrastruktura dla krajowej sieci telekomunikacyjnej.
28	Konieczność uzyskania Certyfikatu Rejestracyjnego Inwestora Prywatnego (the Private Investor Registration Certificate – CRIP), który poświadcza przyznanie statusu Inwestora Prywatnego.	Możliwość przedstawienia wymaganych dokumentów za pośrednictwem Platformy Cyfrowej dla Prywatnych Projektów Inwestycyjnych, która należy do Zintegrowanego Systemu Zarządzania Inwestycjami Prywatnymi (SIGIP) umożliwiającego: redukcję biurokracji, dokładniejsze monitorowanie całego procesu – od tworzenia aplikacji do analizy technicznej i zatwierdzania projektów.
29	Długi proces rozpatrywania projektu inwestycyjnego: 5 dni na uzupełnienie	Wspieranie inwestycji przez 3 instytucje: APIEX - wspiera i udostępnia informacje inwestorom,

	niekompletnego projektu, 15 dni na korektę lub zaniechanie dalszych kroków, 8 dni na wysłanie przez organ rozpatrujący kopii projektu do pozostałych departamentów zaangażowanych w jego rozpatrywanie, w tym do finansowego celem uzyskania jego akceptacji, w ciągu 20 dni po zatwierdzeniu pisemnym projektu powołanie Komitetu Oceniającego celem wynegocjowania klauzul umowy, 5-15 dni na zawniokowanie o dodatkowe dokumenty celem wynegocjowania klauzul umowy, 10 dni na podjęcie ostatecznej decyzji, 3 dni na poinformowanie o odrzuceniu inwestycji, 10 dni na poinformowanie o dacie podpisania kontraktu przy pozytywnej ocenie projektu, przekazanie PRIC i kopii kontraktu.	UTIP/ UTAIP – analiza i zatwierdzanie projektów, UTIP/ UTAIP – monitorowanie i nadzór nad projektami. Dla projektów powyżej 50 mln USD kreujących 200-500 miejsc pracy w strefach A i B władza wykonawcza ustanawia Komitet Negocjacyjny ds. Zachęty i Motywacji, który w ciągu 30 dni negocjuje zachęty, a w ciągu 45 dni zawiera umowę z inwestorem, następnie w ciągu 60 dni Ministerstwo Finansów udziela i ocenia system świadczeń podatkowych, a w ciągu 15 dni może wezwać o dodatkowe dokumenty.
30	Tylko 25% dróg posiada nawierzchnię utwardzoną. Stan większości dróg wymaga transportu samochodem terenowym.	Plan odbudowy głównych tras transportowych, przede wszystkim przy udziale firm chińskich, portugalskich i brazylijskich.
31	Znaczące zużycie istniejącego taboru powoduje konieczność jego modernizacji i podwyższenie standardów istniejącej sieci, tak by dorównywała standardom międzynarodowym.	Planowany jest rozwój trzech korytarzy kolejowych z Malange, Lobito i Namibe, celem połączenia regionów odciętych od morza i stymulacji rozwoju regionalnego. Plan unifikacji trzech sieci kolejowych istniejących w kraju oraz budowy nowych linii kolejowych, przedłużających istniejące linie i łączących je z sieciami kolejowymi sąsiednich krajów.
32	Sektor transportu morskiego i rzecznoego podlega koncesjom.	Sieć portowa składająca się z 6 portów otwartych na prywatne inwestycje z zakresu pomocy technicznej i zaopatrzenia w sprzęt. Żegluga przybrzeżna, jak i międzynarodowy transport morski nie podlegają restrykcjom rządowym.
33	Wysokie opłaty za transport kontenerów z Wielkopolski przez Gdynię do Luandy w tym usług portowych, opłat celnych, ważenia w porcie, frachtu morskiego Gdynia-Luanda i opłaty dokumentacyjnej.	Możliwość ubezpieczenia towaru w porcie cargo 0,12% od wartości towaru przy min. ryczałcie 50 zł. Czas transportu ok. 40 dni. Port z usługą terminalową w Luandzie.
34	Bez listu polecającego rządu angolskiego na odprawę towaru można czekać 30 dni, a za każdy dzień naliczana jest wysoka opłata.	Uzyskanie certyfikatów importowych i wszelkich pozwoleń na import w gestii odbiorcy.
35	Przetrzymywanie, składowanie i ewentualne rewizje celne osobno wylczone.	Lokalny rynek lotniczy nie jest obciążony barierami nałożonymi przez państwo. Usługi naziemne mogą być wykonywane przez prywatne firmy. Dopuszczane są prywatne inwestycje w procesie modernizacji infrastruktury i przy dostarczaniu usług pomimo kontroli państwa.
36	Brak informacji o możliwościach inwestycyjnych poza 3 prowincjami wskazanymi przez stronę rządową: Luanda, Malanje i Huila	4 międzynarodowe porty lotnicze i 22 lotniska krajowe.

ANALIZA PEST

Otoczenie polityczne				
Lp.	Czynniki wpływające na atrakcyjność Angoli	Waga	Siła wpływu	Suma
1.	Po wyborach w 2017 r. nowe władze chcą pokazać się od najlepszej strony.	0,20	3	0,6
2.	Otwartość na współpracę zagraniczną	0,10	3	0,3
3.	Bez listu polecającego rządu angolskiego na odprawę towaru można czekać 30 dni, a za każdy dzień naliczana jest wysoka opłata.	0,01	-2	-0,02
4.	Brak informacji o możliwościach inwestycyjnych poza 3 prowincjami wskazanymi przez stronę rządową: Luanda, Malanje i Huila.	0,05	-1	-0,05
5.	Długi proces rozpatrywania projektu inwestycyjnego.	0,05	-1	-0,05
6.	Wspieranie inwestycji przez 3 instytucje: APIEX, UTIP i UTAIP.	0,05	2	0,10
7.	Lokalny rynek lotniczy nie jest obciążony barierami nałożonymi przez państwo. Dopuszczane są prywatne inwestycje w procesie modernizacji infrastruktury i przy dostarczaniu usług pomimo kontroli państwa.	0,01	1	0,01
8.	Żegluga przybrzeżna, jak i międzynarodowy transport morski nie podlegają restrykcjom rządowym.	0,02	3	0,06
9.	Konieczność uzyskania Certyfikatu Rejestracyjnego Inwestora Prywatnego (the Private Investor Registration Certificate – CRIP), który poświadcza przyznanie statusu Inwestora Prywatnego.	0,10	-1	-0,10
10.	Rząd dysponuje rezerwą bezwzględna na niektóre sektory uznane za strategiczne: produkcja i sprzedaż materiałów wojskowych, bankowość centralna, port i lotniska, podstawowa infrastruktura dla krajowej sieci telekomunikacyjnej.	0,20	3	0,60
11.	Brak formalnych barier dla towarów i usług z Polski.	0,20	3	0,60
12.	Członkostwo w WTO, SADC (15 krajów 280 mln ludzi), Tripartite Mechanism (26 państw z: SADC, COMESA, EAC), AGOA-TIFA z USA, Economic Partnership Agreement między Unią Europejską (27 Państw), a krajami afrykańskimi, Krajami Karaibów oraz Krajami Pacyfiku, Główne Dwustronne Porozumienia: Portugalia, Chiny, Brazylia, Republika Południowej Afryki.	0,01	3	0,03
Suma		1		

Otoczenie ekonomiczne				
Lp.	Czynniki wpływające na atrakcyjność Angoli	Waga	Siła wpływu	Suma
1.	Wysoka stopa bezrobocia – ok. 26,5%.	0,02	-2	-0,04
2.	Stały spadek płac minimalnych wysoko wykwalifikowanej kadry przy stałym poziomie płac minimalnych nisko wykwalifikowanych pracowników.	0,02	-2	-0,04
3.	Tylko 6 partnerów w eksporcie: Chiny, Indie, USA, Hiszpania, Francja, RPA. Największy partner Chiny nie spełnia oczekiwań pod względem jakościowym i braku gwarancji na usługi.	0,04	3	0,12
4.	Wysoka inflacja przy stałym wzroście wskaźnika cen produkcyjnych.	0,02	-1	-0,02
5.	Spadek inflacji żywności z 43,25% w 2016 r. do 10% w 2018 r. przy obniżającej się stopie miesięcznej inflacji	0,02	1	0,02
6.	Stały wzrost płacy minimalnej do 2016 r. z poziomu 7420 AOA (ok. 36 USD) do 16000 AOA (ok. 77 USD) w 2018 r.	0,02	-1	-0,02
7.	Obniżenie stopy depozytowej o 1,5% w stosunku do roku 2016, zmniejszenie rezerw celowych o ok. 25% - stymulacja polityki monetarnej.	0,02	2	0,04

8.	Tylko 7 partnerów w imporcie: Chiny, Portugalia, Korea Płd., USA, UK, Francja, RPA. Największy Chiny nie spełnia oczekiwań pod względem jakościowym i braku gwarancji na usługi.	0,04	3	0,12
9.	Niska ocena w rankingu kwalifikacji państw pod względem ryzyka inwestycyjnego OECD – 6.	0,04	-3	-0,12
10.	Krajowy rynek o znaczącym rozmiarze, brama otwierająca dostęp do regionu Afryki Południowej, znaczący gracz na rynku energetycznym.	0,04	3	0,12
11.	Wzrost stopy międzybankowej i stóp procentowych.	0,03	-2	-0,06
12.	Tendencje wzrostowe w skumulowanych inwestycjach w kraju i za granicą na przestrzeni ostatnich 4 lat.	0,01	1	0,01
13.	Zmniejszenie udziału kredytów dla sektora prywatnego, dla banków i podaży pieniądza.	0,03	-3	-0,09
14.	Utrzymująca się na stałym poziomie stopa pożyczkowa – 20%	0,03	1	0,03
15.	Obniżony bilans handlowy w stosunku do 2014 r.	0,02	-1	-0,02
16.	Wzrost długu zagranicznego i obniżenie rezerw złota.	0,04	-3	-0,12
17.	Prognozy dot. rozwoju handlu na najbliższe lata zakładają: obniżenie bilansu handlowego, zmniejszenie eksportu, ujemny rachunek kapitałowy, zmniejszenie wydobycia ropy naftowej, zwiększenie długu zagranicznego, zmniejszenie rezerw złota.	0,04	-3	-0,12
18.	Sektor naftowy (97% eksportu) siłą napędową, następne bogactwo naturalne to diamenty – dążenie do zwiększenia eksportu w pozostałych sektorach.	0,04	3	0,12
19.	Ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD w celu odbudowania rezerw walutowych, każdy przelew o wartości wyższej niż 300 tys. USD musi być autoryzowany przez bank centralny, który często opóźnia podobnie do banków komercyjnych, realizację płatności.	0,05	-3	-0,15
20.	Stąły wzrost importu: produktów naftowych; maszyn i urządzeń elektrycznych; samochodów, samolotów i statków; zwierząt i produktów spożywczych.	0,03	3	0,09
21.	Prognozy dot. rozwoju handlu zakładają wzrost importu, dodatnie saldo obrotów bieżących, brak zagrożenia terroryzmu, zwiększenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, stały kurs AOA do USD	0,02	2	0,04
22.	Wysoki poziom cen towarów i usług – Luanda najdroższym miastem świata.	0,03	-2	-0,06
23.	Wzrost udziału w PKB: rolnictwa, przemysłu i budownictwa w stosunku do lat poprzednich w roku bieżącym.	0,02	2	0,04
24.	Prognoza spadku tempa wzrostu PKB, RTW PKB, samego PKB, PKB per capita, udziału w PKB: rolnictwa, budownictwa i przemysłu do 2020 r.	0,02	-1	-0,02
25.	Wzrost produkcji przemysłowej rok do roku (241,2 w 2002 r. do 726 w 2017 r.)	0,03	2	0,06
26.	Wzrost indeksu cen konsumenta CPI przy spadku koniunktury w przemyśle.	0,02	-1	-0,02
27.	Stąły wzrost sektora finansowo-bankowego, odzwierciedlony w wyraźnym wzroście stopy depozytowej ludności, przy wysokiej stabilności wskaźników, stąły wzrost operacji i realizowanych płatności	0,04	2	0,08
28.	140. pozycja w rankingu konkurencyjności – słaby wynik.	0,02	-2	-0,04
29.	Stabilny system podatkowy	0,03	2	0,06
30.	182. pozycja w rankingu łatwości prowadzenia biznesu - słaby wynik.	0,02	-2	-0,04
31.	Stabilne oprocentowanie kredytów eksportowych przy stabilnym podatku dochodowym od osób fizycznych, od towarów i usług, stałych składkach ubezpieczeniowych.	0,03	2	0,06
32.	Repatriacja zysków z angolskiego oddziału zagranicznej spółki jest opodatkowana na poziomie 10%.	0,02	-2	-0,04

33.	Chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych. Formalnie równy status inwestorów wewnętrznych i zagranicznych.	0,05	3	0,15
34.	Sektory priorytetowe, w których inwestorzy uprawnieni są do zwolnień celnych, podatkowych i innych przywilejów: rolnictwo, budownictwo, energetyka i woda, infrastruktura, turystyka i hotelarstwo, przemysł przetwórczy, górnictwo.	0,03	2	0,06
35.	Zwolnienia i przywileje uzależnione są od strefy ekonomicznej w której będą realizowane: A, B, C. Najmniej rozwinięta strefa C może liczyć na najwięcej ulg.	0,02	2	0,04
Suma		1		

Otoczenie społeczne				
Lp.	Czynniki wpływające na atrakcyjność Angoli	Waga	Siła wpływu	Suma
1.	Młodzi ludzie stale podnoszący swoje kompetencje. Wysokie zainteresowanie wymianą studencką, odpłatnymi stażami w Polsce.	0,05	3	0,45
2.	Trudności z wyegzekwowaniem należności od miejscowych partnerów, szczególnie z sektora administracji publicznej – mentalność.	0,10	-2	-0,10
3.	Znaczny stopień otwartości (101%) w porównaniu z Brazylii (26%), RPA (65%), Portugalii (79%).	0,15	3	0,45
4.	Edukacja transformacyjna na wysokim poziomie.	0,05	2	0,10
5.	164. pozycja w rankingu korupcji przy obniżonym indeksie percepcji korupcji – mentalność.	0,05	-2	-0,10
6.	Brak zagrożenia terroryzmem.	0,05	1	0,05
7.	Zwolnienia podatkowe: zasiłek na dzieci, dodatek na transport i wyżywienie, dodatek wakacyjny i bożonarodzeniowy, za płacenie pełnej księgowości.	0,10	2	0,20
8.	Święta wypadające podobnie jak w Polsce, również dni wolne od pracy.	0,05	-1	-0,05
9.	Obecność szarej strefy – brak surowych kar.	0,10	-1	0,10
10.	Zapotrzebowanie na edukację, niski odsetek osób z wykształceniem wyższym.	0,05	2	0,10
12.	Rasizm pokolonialny – konieczność pośredniczenia w negocjacjach inwestycyjnych za pomocną miejscowego zaufanego przedstawiciela.	0,15	-3	-0,45
13.	Nastawienie na klanowość, długie badanie drugiej strony, konieczność wielu spotkań przed podpisaniem kontraktu.	0,10	-2	-0,20
Suma		1		

Otoczenie technologiczne				
Lp.	Czynniki wpływające na atrakcyjność Angoli	Waga	Siła wpływu	Suma
1.	Ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD w celu odbudowania rezerw walutowych, każdy przelew o wartości wyższej niż 300 tys. USD musi być autoryzowany przez bank centralny, który często opóźnia podobnie do banków komercyjnych, realizację płatności.	0,1	-2	-0,2
2.	Sektor telekomunikacyjny i pocztowy wymaga większościowego udziału państwa.	0,1	-2	-0,2
3.	W zakresie telekomunikacji i ICT oraz w transporcie i logistyce w zakresie mediów – konieczność 35% kapitału miejscowego.	0,1	-2	-0,2
4.	Możliwość przedstawienia wymaganych dokumentów za pośrednictwem Platformy Cyfrowej dla Prywatnych Projektów Inwestycyjnych, która należy do Zintegrowanego Sytemu Zarządzania Inwestycjami Prywatnymi (SIGIP) umożliwiającego: redukcję biurokracji, dokładniejsze	0,1	3	0,3

	monitorowanie całego procesu – od tworzenia aplikacji do analizy technicznej i zatwierdzania projektów.			
5.	Otwartość na rozwój technologiczny, wszyscy mieszkańcy mają telefony komórkowe i obsługują za ich pomocą m.in. aplikacje bankowe, płatnicze itp.	0,1	3	0,3
6.	Konieczność uzyskania Certyfikatu Rejestracyjnego Inwestora Prywatnego (the Private Investor Registration Certificate – CRIP), który poświadcza przyznanie statusu Inwestora Prywatnego – elektroniczna rejestracja, nowoczesny system.	0,05	2	0,1
7.	Tylko 25% dróg posiada nawierzchnię utwardzoną. Stan większości dróg wymaga transportu samochodem terenowym – przestarzała technologia chińska.	0,05	-2	-0,10
8.	Znaczące zużycie istniejącego taboru powoduje konieczność jego modernizacji i podwyższenie standardów istniejącej sieci, tak by dorównywała standardom międzynarodowym – nie spełniają oczekiwań europejskich.	0,05	-1	-0,05
9.	Planowany jest rozwój trzech korytarzy kolejowych z Malange, Lobito i Namibe, celem połączenia regionów odciętych od morza i stymulacji rozwoju regionalnego oraz budowa nowych linii kolejowych, przedłużających istniejące linie i łączących je z sieciami kolejowymi sąsiednich krajów.	0,05	3	0,15
10.	Sieć portowa składająca się z 6 portów otwartych na prywatne inwestycje z zakresu pomocy technicznej i zaopatrzenia w sprzęt.	0,05	2	0,10
11.	Rządowa rezerwa bezwzględna na podstawową infrastrukturę dla krajowej sieci telekomunikacyjnej.	0,10	2	0,20
12.	Port z usługą terminalową w Luandzie.	0,05	2	0,10
13.	Dopuszczane są prywatne inwestycje w procesie modernizacji infrastruktury.	0,05	1	0,05
14.	4 nowoczesne międzynarodowe porty lotnicze i 22 lotniska krajowe.	0,05	2	0,10
	Suma	1		

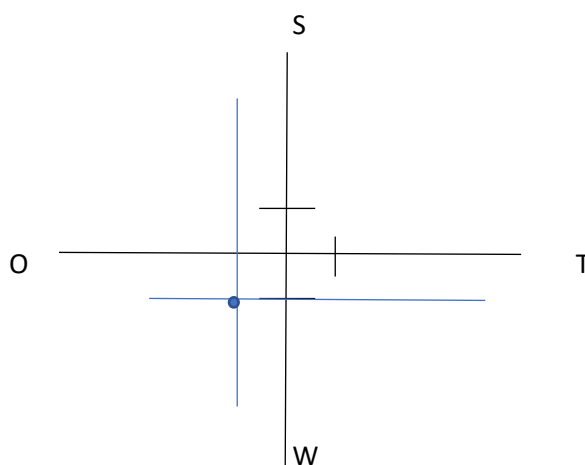
ANALIZA SWOT

WYZWANIA POLITYCZNE							
Silne strony (Strengths)	Siła wpływu	Waga	Suma	Słabe strony (Weaknesses)	Siła wpływu	Waga	Suma
Otwartość na współpracę zagraniczną.	3	0,3	0,9	Konieczność uzyskania Certyfikatu Rejestracyjnego Inwestora Prywatnego.	-1	0,5	-0,5
Wspieranie inwestycji przez 3 instytucje: APIEX, UTIP i UTAIP.	2	0,2	0,4	Długi proces rozpatrywania projektu inwestycyjnego.	-2	0,5	-1
Dopuszczalne są prywatne inwestycje w procesie modernizacji infrastruktury i przy dostarczaniu usług.	1	0,2	0,2				
Rząd dysponuje rezerwą bezwzględną na niektóre sektory uznane za strategiczne.	3	0,3	0,9				
Suma	1	0,6		Suma	1		-0,75

WYZWANIA POLITYCZNE							
Szanse (Opportunities)	Siła wpływu	Waga	Suma	Zagrożenia (Threats)	Siła wpływu	Waga	Suma
Chęć pokazania się od najlepszej strony przez nowe władze.	3	0,2	0,6	Brak informacji o możliwościach inwestycyjnych poza 3 prowincjami.	-1	0,2	-0,2
Żegluga przybrzeżna, jak i międzynarodowy transport morski nie podlegają restrykcjom rządowym.	3	0,2	0,6	Konieczność posiadania listu polecającego rządu angielskiego celem uniknięcia 30-dniowej odprawy.	-2	0,4	-0,8
Brak formalnych barier dla towarów i usług z Polski.	3	0,3	0,9	Naliczanie odsetek za każdy dzień zwłoki przy odprawie.	-2	0,4	-0,8
Członkostwo w wielu organizacjach międzynarodowych zwiększa możliwość szerszego zasięgu usług.	3	0,3	0,9				
Suma		1	0,75	Suma		1	-0,6

Atrakcyjność rynkowa = $O/(O+T) = 0,75/(0,75+0,6) = 0,75/1,35 = 0,56$

Pozycja rynkowa = $S/(S+W) = 0,6/(0,6+0,75) = 0,6/1,35 = 0,44$

Pozycja mini-maxi oznacza przewagę szans nad zagrożeniami, ale niestety również przewagę słabych stron państwa nad mocnymi. Działania powinny zmierzać do poprawienia kondycji w obszarach niewydolnych (niekonkurencyjnych), gdy bez takich radykalnych posunięć wykorzystanie okazji rynkowych nie będzie możliwe.

Prawdopodobieństwo Sukcesu Strategicznego PSS = $(AR+PR)/2 = (0,56+0,44)/2 = 0,50$

Graniczna wartość równa się 0,5 czyli na granicy osiągnięcia sukcesu strategicznego – działalność w oparciu o czynniki wyszczególnione w analizie jest dla firmy obciążona znacznym ryzykiem.

Analiza drzewa problemów dla obszaru politycznego:

1. Otwartość na współpracę zagraniczną.
2. Wspieranie inwestycji przez 3 instytucje: APIEX, UTIP i UTAIP.
3. Dopuszczalne są prywatne inwestycje w procesie modernizacji infrastruktury i przy dostarczaniu usług.
4. Rząd dysponuje rezerwą bezwzględną na niektóre sektory uznane za strategiczne.
5. Konieczność uzyskania Certyfikatu Rejestracyjnego Inwestora Prywatnego.
6. Długi proces rozpatrywania projektu inwestycyjnego.
7. Chęć pokazania się od najlepszej strony przez nowe władze.
8. Żegluga przybrzeżna, jak i międzynarodowy transport morski nie podlegają restrykcjom rządowym.
9. Brak formalnych barier dla towarów i usług z Polski.
10. Członkostwo w wielu organizacjach międzynarodowych zwiększa możliwość szerszego zasięgu usług.
11. Brak informacji o możliwościach inwestycyjnych poza 3 prowincjami.
12. Konieczność posiadania listu polecającego rządu angielskiego celem uniknięcia 30-dniowej odprawy.
13. Naliczanie odsetek za każdy dzień zwłoki przy odprawie.

Analiza relacji:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Suma
1	x	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	7
2	0	x	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	6
3	1	1	x	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	6
4	1	0	1	x	0	0	1	0	0	0	1	1	0	5
5	1	1	1	0	x	1	0	0	0	0	0	0	0	4
6	0	0	1	1	1	x	1	0	0	1	0	0	1	6
7	1	1	1	1	0	0	x	1	1	1	0	0	0	7
8	1	0	1	0	0	0	1	x	1	1	0	1	0	6
9	1	1	1	1	0	0	1	1	x	1	0	0	0	7
10	1	0	1	1	0	0	1	1	1	x	0	0	0	6
11	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	x	0	0	5
12	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	x	0	7
13	1	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	x	6
Suma	10	6	9	7	4	4	10	6	9	7	2	3	1	x

Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem wpływu władz	9 - Brak formalnych barier dla towarów i usług z Polski.	
Istnieje wpływ władz	1 - Otwartość na współpracę zagraniczną. 7 - Chęć pokazania się od najlepszej strony przez nowe władze. 3 - Dopuszczalne są prywatne inwestycje w procesie	12 - Konieczność posiadania listu polecającego rządu angielskiego celem uniknięcia 30-dniowej odprawy.

	modernizacji infrastruktury i przy dostarczaniu usług.	
--	--	--

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz łącząc czynniki 12 i 3 odnosząc je do najwyższej ocenionych czynnika nr 1 i 7.

Problem kluczowy:

Otwartość na współpracę zagraniczną związana z chęcią pokazania się od najlepszej strony przez nowe władze warunkuje prywatne inwestycje w procesie modernizacji infrastruktury i przy dostarczaniu usług koniecznością posiadania listu polecającego rządu angielskiego celem uniknięcia 30-dniowej odprawy.

Rozwiązanie problemu:

Przyspieszenie wydawania listów polecających przez rząd angielski celem uniknięcia 30-dniowej odprawy zwiększy ilość prywatnych inwestycji w procesie modernizacji infrastruktury i

WYZWANIA EKONOMICZNE							
Silne strony (Strengths)	Siła wpływu	Waga	Suma	Słabe strony (Weaknesses)	Siła wpływu	Waga	Suma
Krajowy rynek o znaczącym rozmiarze.	3	0,2	0,6	Każdy przelew o wartości wyższej niż 300 tys. USD musi być autoryzowany przez bank centralny.	-3	0,3	-0,9
Sektor naftowy (97% eksportu) siłą napędową, następne bogactwo naturalne to diamenty.	3	0,3	0,9	Wzrost długu zagranicznego i obniżenie rezerw złota.	-3	0,4	-1,2
Formalnie równy status inwestorów wewnętrznych i zagranicznych.	3	0,2	0,6	Ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD w celu odbudowania rezerw walutowych.	-3	0,3	-0,9
Znaczący gracz na rynku energetycznym.	3	0,3	0,9				
	Suma	1	0,75		Suma	1	-1

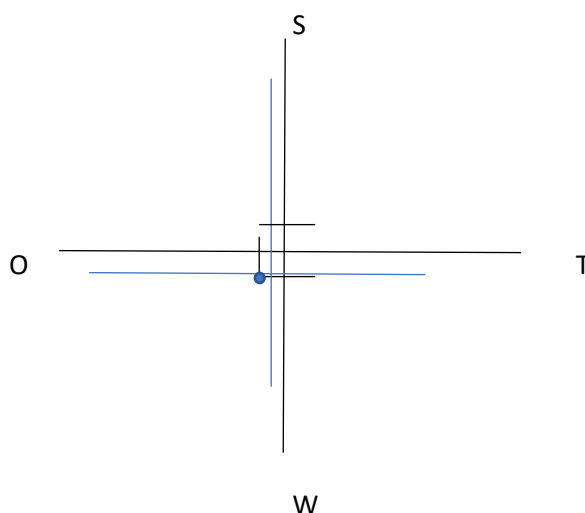
WYZWANIA EKONOMICZNE							
Szanse (Opportunities)	Siła wpływu	Waga	Suma	Zagrożenia (Threats)	Siła wpływu	Waga	Suma
Tylko 6 partnerów w eksporcie: Chiny, Indie, USA, Hiszpania, Francja, RPA. Największy partner Chiny nie spełnia oczekiwań pod względem jakościowym i braku gwarancji na usługi.	3	0,2	0,6	Prognozy dot. rozwoju handlu na najbliższe lata zakładają: obniżenie bilansu handlowego, zmniejszenie eksportu, ujemny rachunek kapitałowy, zmniejszenie	-3	0,2	-0,6

				wydobycia ropy naftowej, zwiększenie długu zagranicznego, zmniejszenie rezerw złota.			
Tylko 7 partnerów w imporcie: Chiny, Portugalia, Korea Płd., USA, UK, Francja, RPA. Największy Chiny nie spełnia oczekiwań pod względem jakościowym i braku gwarancji na usługi.	3	0,2	0,6	Zmniejszenie udziału kredytów dla sektora prywatnego i dla banków.	-2	0,3	-0,6
Brama otwierająca dostęp do regionu Afryki Południowej	3	0,2	0,6	Niska ocena w rankingu kwalifikacji państw pod względem ryzyka inwestycyjnego OECD – 6.	-3	0,3	-0,9
Dążenie do zwiększenia eksportu w pozostałych sektorach.	3	0,2	0,6	Ryzyko opóźnienia realizacji płatności podobnie do banków komercyjnych.	-3	0,1	-0,3
Chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych.	3	0,2	0,6	Zmniejszenie podaży pieniądza.	-1	0,1	-0,1
	Suma	1	0,6		Suma	1	-0,5

Atrakcyjność rynkowa = $O/(O+T) = 0,6/(0,6+0,5) = 0,6/1,1 = 0,66$

Pozycja rynkowa = $S/(S+W) = 0,75/(0,75+1,00) = 0,75/1,75 = 0,43$

Pozycja minii-maxi oznacza przewagę szans nad zagrożeniami, ale niestety również przewagę słabych stron nad mocnymi. Działania powinny zmierzać do poprawienia kondycji w obszarach niewydolnych (niekonkurencyjnych), gdyż bez takich posunięć wykorzystanie okazji rynkowych nie będzie możliwe.

Prawdopodobieństwo Sukcesu Strategicznego $PSS=(AR+PR)/2=(0,66+0,43)/2=0,55$

PSS przekracza o 0,05 graniczną wartość, a więc proponowane działania są powyżej granicy osiągnięcia sukcesu strategicznego – działalność w oparciu o czynniki wyszczególnione w analizie jest obciążona średnim ryzykiem.

Analiza drzewa problemów dla obszaru ekonomicznego:

1. Krajowy rynek o znaczącym rozmiarze.
2. Sektor naftowy (97% eksportu) i diamenty siłą napędową.
3. Formalnie równy status inwestorów wewnętrznych i zagranicznych.
4. Znaczący gracz na rynku energetycznym.
5. Każdy przelew o wartości wyższej niż 300 tys. USD musi być autoryzowany przez bank centralny.
6. Wzrost długu zagranicznego i obniżenie rezerw złota.
7. Ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD w celu odbudowania rezerw walutowych.
8. Tylko 6 partnerów w eksporcie, przy czym gł. partner Chiny nie spełnia oczekiwań jakościowych co stwarza możliwość wejścia na jego miejsce.
9. Tylko 7 partnerów w imporcie, przy czym gł. partner Chiny nie spełnia oczekiwań jakościowych co stwarza możliwość wejścia na jego miejsce.
10. Brama otwierająca dostęp do regionu Afryki Południowej.
11. Dążenie do zwiększenia eksportu w pozostałych sektorach.
12. Chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych.
13. Prognozy dot. rozwoju handlu na najbliższe lata zakładają: obniżenie bilansu handlowego, zmniejszenie eksportu, ujemny rachunek kapitałowy, zmniejszenie wydobycia ropy naftowej, zwiększenie długu zagranicznego, zmniejszenie rezerw złota.
14. Zmniejszenie udziału kredytów dla sektora prywatnego i dla banków.
15. Niska ocena w rankingu kwalifikacji państw pod względem ryzyka inwestycyjnego OECD – 6.
16. Ryzyko opóźnienia realizacji płatności podobnie do banków komercyjnych.
17. Zmniejszenie podaży pieniądza.

Analiza relacji:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Suma
1	x	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	7
2	1	x	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	7
3	1	1	x	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	10
4	1	1	1	x	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	8
5	0	0	1	0	x	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	9
6	0	0	1	0	1	x	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	12
7	1	1	0	0	1	1	x	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	11
8	1	1	1	1	1	1	1	x	0	1	1	1	1	1	1	0	0	13
9	1	1	1	1	1	1	1	0	x	1	0	1	1	1	1	0	0	12
10	1	1	1	1	0	0	0	1	1	x	1	1	0	0	0	0	0	8
11	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	x	1	1	1	1	1	0	11
12	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	x	1	0	1	1	1	14
13	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	x	1	1	1	1	13

14	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	x	1	1	1	13
15	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	x	0	0	8
16	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	x	1	12
17	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	x	14
Suma	11	12	12	8	10	9	9	14	14	8	13	14	11	11	11	8	7	x

Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem wpływu władz	17-Zmniejszenie podaży pieniądza.	13-Prognozy dot. rozwoju handlu na najbliższe lata zakładają: obniżenie bilansu handlowego, zmniejszenie eksportu, ujemny rachunek kapitałowy, zmniejszenie wydobycia ropy naftowej, zwiększenie długu zagranicznego, zmniejszenie rezerw złota. 14-Zmniejszenie udziału kredytów dla sektora prywatnego i dla banków.
Istnieje wpływ władz	12-Chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych. 8-tylko 6 partnerów w eksporcie, przy czym gł. partner Chiny nie spełnia oczekiwań jakościowych co stwarza możliwość wejścia na jego miejsce. 9. Tylko 7 partnerów w imporcie, przy czym gł. partner Chiny nie spełnia oczekiwań jakościowych co stwarza możliwość wejścia na jego miejsce.	11-Dążenie do zwiększenia eksportu w pozostałych sektorach.

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz łącznie czynniki 8, 9 i 11 odnosząc je do najwyższej ocenionej czynnika nr 12.

Problem kluczowy:

Niewielu partnerów w eksporcie i imporcie powoduje chęć przyciągnięcia do kraju możliwie największej liczby inwestorów zagranicznych i dążenie do zwiększenia eksportu w pozostałych sektorach.

Rozwiązanie problemu:

Zwiększenie eksportu w pozostałych sektorach poprzez nawiązanie współpracy z nowymi

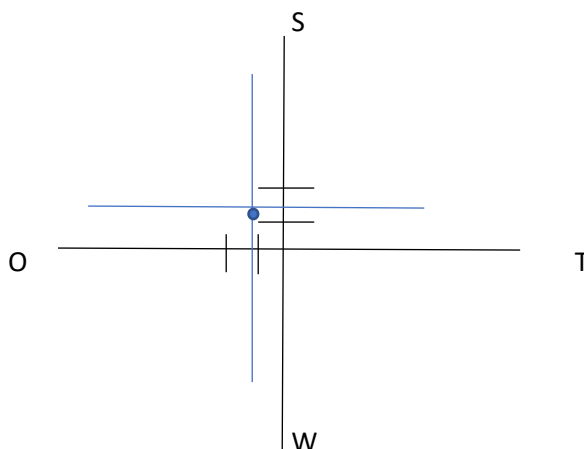

WYZWANIA SPOŁECZNE							
Silne strony (Strengths)	Siła wpływu	Waga	Suma	Słabe strony (Weaknesses)	Siła wpływu	Waga	Suma
Młodzi ludzie stale podnoszący swoje kompetencje.	3	0,3	0,9	Trudności z wygeżekwowaniem należności od miejscowych partnerów, szczególnie z sektora administracji publicznej.	-2	0,2	-0,4
Znaczny stopień otwartości w porównaniu do Brazylii, RPA i Portugalii.	3	0,3	0,9	164. pozycja w rankingu korupcji przy obniżonym indeksie percepcji korupcji.	-2	0,2	-0,4
Edukacja transformacyjna na wysokim poziomie.	2	0,2	0,4	Nastawienie na klanowość, długie badanie drugiej strony, konieczność wielu spotkań przed podpisaniem kontraktu.	-2	0,2	-0,4
Zwolnienia podatkowe: zasiłek na dzieci, dodatek na transport i wyżywienie, dodatek wakacyjny i bożonarodzeniowy, za płacenie pełnej księgowości.	2	0,2	0,4	Rasizm pokolonialny – konieczność pośredniczenia w negocjacjach inwestycyjnych za pomocną miejscowego zaufanego przedstawiciela.	-3	0,4	-1,2
	Suma	1	0,65		Suma	1	-0,6

WYZWANIA SPOŁECZNE							
Szanse (Opportunities)	Siła wpływu	Waga	Suma	Zagrożenia (Threats)	Siła wpływu	Waga	Suma
Wysokie zainteresowanie wymianą studencką, odpłatnymi stażami w Polsce.	3	0,4	1,2	Obecność szarej strefy – brak surowych kar.	-1	0,6	-0,06
Brak zagrożenia terroryzmem.	1	0,2	0,2	Święta wypadające podobnie jak w Polsce, również dni wolne od pracy – ryzyko braku siły roboczej i chętnych na usługi	-1	0,4	-0,4
Zapotrzebowanie na edukację, niski odsetek osób z wykształceniem wyższym.	2	0,4	0,8				
	Suma	1	0,73		Suma	1	-0,5

Atrakcyjność rynkowa = $O/(O+T) = 0,73/(0,73+0,5) = 0,73/1,23 = 0,59$

Pozycja rynkowa = $S/(S+W) = 0,65/(0,65+0,60) = 0,65/1,25 = 0,52$

Pozycja maxi-maxi oznacza uprzywilejowaną pozycję na rynku. Występuje przewaga mocnych stron nad słabymi i szans nad zagrożeniami. Strategia powinna iść w kierunku utrzymania tej pozycji.

Prawdopodobieństwo Sukcesu Strategicznego $PSS = (AR+PR)/2 = (0,59+0,52)/2 = 0,56$

PSS przekracza o 0,06 graniczną wartość, a więc proponowane działania są powyżej granicy osiągnięcia sukcesu strategicznego – działalność w oparciu o czynniki wyszczególnione w analizie jest obciążona średnim ryzykiem.

Analiza drzewa problemów dla obszaru społecznego:

1. Młodzi ludzie stale podnoszący swoje kompetencje.
2. Znaczny stopień otwartości w porównaniu do Brazylii, RPA i Portugalii.
3. Edukacja transformacyjna na wysokim poziomie.
4. Zwolnienia podatkowe: zasiłek na dzieci, dodatek na transport i wyżywienie, dodatek wakacyjny i bożonarodzeniowy, za płacenie pełnej księgowości.
5. Trudności z wyegzekwowaniem należności od miejscowych partnerów, szczególnie z sektora administracji publicznej.
6. 164. pozycja w rankingu korupcji przy obniżonym indeksie percepcji korupcji.
7. Nastawienie na klanowość, długie badanie drugiej strony, konieczność wielu spotkań przed podpisaniem kontraktu.
8. Rasizm pokolonialny – konieczność pośredniczenia w negocjacjach inwestycyjnych za pomocą miejscowego zaufanego przedstawiciela.
9. Wysokie zainteresowanie wymianą studencką, odpłatnymi stażami w Polsce.
10. Brak zagrożenia terroryzmem.
11. Zapotrzebowanie na edukację, niski odsetek osób z wykształceniem wyższym.
12. Obecność szarej strefy – brak surowych kar.
13. Święta wypadające podobnie jak w Polsce, również dni wolne od pracy – ryzyko braku siły roboczej i chętnych na usługi.

Analiza relacji:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Suma
1	x	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	7
2	1	x	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	6
3	1	1	x	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0	7
4	1	1	0	x	1	1	1	0	0	0	1	1	0	7
5	0	0	0	1	x	1	1	1	1	0	0	1	0	6
6	0	1	0	1	1	x	1	1	1	0	1	1	0	8
7	0	1	0	0	1	1	x	1	0	0	0	1	0	5
8	0	1	0	0	1	1	1	x	1	0	0	0	0	5
9	1	1	0	0	0	0	0	0	x	1	1	0	0	4
10	1	1	0	0	0	0	0	0	1	x	0	1	0	4
11	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	x	1	1	9
12	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	x	1	9
13	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	x	4
Suma	7	10	4	4	7	7	7	5	8	5	7	8	2	x

Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem wpływu władz	11-Zapotrzebowanie na edukację, niski odsetek osób z wykształceniem wyższym.	9-Wysokie zainteresowanie wymianą studencką, odpłatnymi stażami w Polsce.
Istnieje wpływ władz	2-Znaczny stopień otwartości w porównaniu do Brazylii, RPA i Portugalii. 12-Obecność szarej strefy – brak surowych kar.	6-164. pozycja w rankingu korupcji przy obniżonym indeksie percepcji korupcji.

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz łącząc czynniki 12 i 3 odnosząc je do najwyższej ocenionych czynnika nr 1 i 7.

Problem kluczowy:

Obecność szarej strefy i wysoki wskaźnik korupcji mogą wpłynąć na ograniczenie stopnia otwartości.

Rozwiązanie problemu:

Walka z korupcją i szarą strefą wpłynie na utrzymanie dotychczasowego stopnia otwartości na inwestycje zagraniczne.

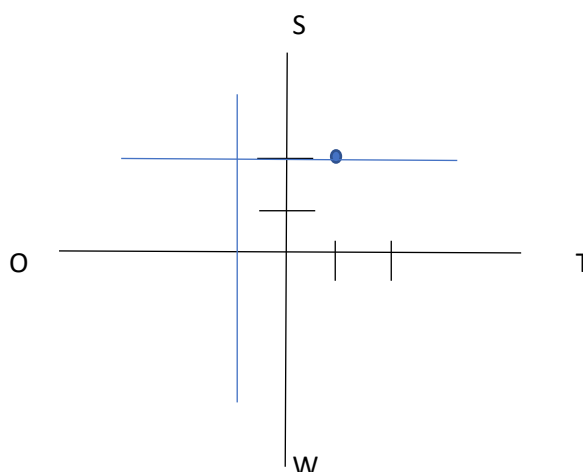
WYZWANIA TECHNOLOGICZNE							
Silne strony (Strengths)	Siła wpływu	Waga	Suma	Słabe strony (Weaknesses)	Siła wpływu	Waga	Suma
Nowoczesne systemy do aplikacji, analizy techn.	3	0,3	0,9	Ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD	-2	0,3	-0,6
22 lotniska krajowe i 4 międzynarod. porty lotn.	3	0,3	0,9	Wymagana większość udziałów państwa	-2	0,3	-0,6

elektroniczna rejestracja inwestycji	2	0,2	0,4	Konieczność 35% kapitału miejscowego	-2	0,3	-0,6
Port z usługą terminalową	2	0,2	0,4	25% dróg posiada nawierz. utwardzoną	-2	0,1	-0,2
Suma	1	0,7		Suma	1	-0,5	

WYZWANIA TECHNOLOGICZNE							
Szanse (Opportunities)	Siła wpływu	Waga	Suma	Zagrożenia (Threats)	Siła wpływu	Waga	Suma
Otwartość na rozwój technologiczny	3	0,3	0,9	Istniejące sieci nie spełniają oczekiwań – ryzyko wyjścia na zew	-2	0,3	-0,6
Planowany rozwój 3 siecikolejowych i budowa nowych do sąsiadów	3	0,3	0,9	Podwyższenie standardów i modern. zwiększą koszty usług	-2	0,3	-0,6
Sieć portowa otwarta na inwestycje z zakresu pomocy techn.	2	0,2	0,4	Brak wyszkolonego personelu z nowoczesnych techn.	-3	0,2	-0,6
Rządowa rezerwa bezwzględna dla krajowej sieci telekom.	2	0,2	0,4	Przepaść technolog. – etapy wprowadzania starszych technologii	-3	0,2	-0,6
Suma	1	0,7	0,7	Suma	1	-0,6	-0,6

Atrakcyjność rynkowa = $O/(O+T) = 0,7/(0,7+0,6) = 0,7/1,3 = 0,54$

Pozycja rynkowa = $S/(S+W) = 0,7/(0,7+0,5) = 0,7/1,2 = 0,58$

Pozycja maxi-maxi oznacza uprzywilejowaną pozycję, gdyż występuje przewaga mocnych stron nad słabymi i szans nad zagrożeniami.

Prawdopodobieństwo Sukcesu Strategicznego $PSS = (0,54 + 0,58) / 2 = 0,56$.

Przekracza wartość graniczną 0,5 zatem planowane działania w obszarze technologicznym mogą osiągnąć sukces strategiczny, choć działalność w oparciu o wyszczególnione czynniki jest obciążona pewnym ryzykiem.

Analiza drzewa problemów dla obszaru technologii:

1. Istniejące nowoczesne systemy od tworzenia aplikacji do analizy technicznej i zatwierdzania projektów inwestycyjnych wykorzystują najnowsze technologie.
2. Ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD w celu odbudowania rezerw walutowych wymagają autoryzacji przez bank centralny, który często opóźnia podobnie do banków komercyjnych, realizację płatności.
3. 4 nowoczesne międzynarodowe porty lotnicze i 22 lotniska krajowe wykorzystują nowoczesne technologie.
4. Sektor telekomunikacyjny i pocztowy wymaga większościowego udziału państwa.
5. Nowoczesny system do uzyskania CRIP (certyfikatu rejestracyjnego inwestora prywatnego) wymagający elektronicznej rejestracji korzysta z nowoczesnych technologii.
6. W zakresie telekomunikacji i ICT oraz w transporcie i logistyce w zakresie mediów konieczność 35% kapitału miejscowego powoduje ograniczenie swobody inwestycji w tym obszarze.
7. Port z usługą terminalową w Luandzie korzysta z nowoczesnych technologii.
8. Tylko 25% dróg posiada nawierzchnię utwardzoną. Stan większości dróg wymaga transportu samochodem terenowym – przestarzała technologia chińska.
9. Otwartość na rozwój technologiczny mieszkańców wykorzystujących powszechnie występujące telefony komórkowe z aplikacjami do płatności, komunikacji, namierzania itp.
10. Znaczące zużycie istniejącego taboru powoduje konieczność jego modernizacji i podwyższenie standardów istniejącej sieci, tak by dorównywała standardom międzynarodowym.
11. Planowany jest rozwój trzech korytarzy kolejowych z Malange, Lobito i Namibe, celem połączenia regionów odciętych od morza i stymulacji rozwoju regionalnego oraz budowa nowych linii kolejowych, przedłużających istniejące linie i łączących je z sieciami kolejowymi sąsiednich krajów.
12. Podwyższanie standardów i modernizacja sieci zwiększą koszty usług.
13. Sieć portowa otwarta na inwestycje z zakresu pomocy technologicznej i zaopatrzenia w sprzęt techniczny.
14. Brak wyszkolonego personelu z zakresu wdrażania nowoczesnych technologii.
15. Rządowa rezerwa bezwzględna na podstawową infrastrukturę dla krajowej sieci telekomunikacyjnej zapewni finansowanie.
16. Przepaść technologiczna w wielu obszarach wymaga etapowego wprowadzania technologii od starszych do nowocześniejszych.

Analiza relacji:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Suma
1	x	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	7
2	1	x	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	6
3	0	1	x	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	1	0	0	7
4	0	0	0	x	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	7
5	1	1	0	0	x	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
6	0	0	1	1	0	x	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	11
7	1	1	1	1	0	1	x	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7
8	0	0	1	0	0	1	1	x	0	0	0	0	0	1	0	1	5
9	1	0	1	0	0	1	1	0	x	0	0	1	0	1	0	1	7
10	0	0	1	0	1	1	1	1	0	x	1	1	1	1	1	0	10
11	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	x	0	0	0	0	1	2
12	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	x	1	0	1	0	12

13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	x	0	0	1	3
14	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	x	0	1	9
15	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	x	0	6
16	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	1	x	6
Suma	6	6	9	3	4	9	10	7	7	8	4	8	5	10	5	7	x

Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem wpływu władz	12 - Podwyższanie standardów i modernizacja sieci zwiększą koszty usług.	7 - Port z usługą terminalową w Luandzie korzysta z nowoczesnych technologii. 3 - 4 nowoczesne międzynarodowe porty lotnicze i 22 lotniska krajowe wykorzystują nowoczesne technologie.
Istnieje wpływ władz	6 - W zakresie telekomunikacji i ICT oraz w transporcie i logistyce w zakresie mediów konieczność 35% kapitału miejscowego powoduje ograniczenie swobody inwestycji w tym obszarze.	10 - Znaczące zużycie istniejącego taboru powoduje konieczność jego modernizacji i podwyższenie standardów istniejącej sieci, tak by dorównywała standardom międzynarodowym. 14 - Brak wyszkolonego personelu z zakresu wdrażania nowoczesnych technologii.

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz łącząc czynniki 10 i 14 i odnosząc je do najwyższej ocenionego czynnika nr 6.

Problem kluczowy:

Konieczność 35% kapitału miejscowego w inwestycjach w obszarze telekomunikacji i ICT oraz w transporcie, logistyce i w zakresie mediów powoduje ograniczenie swobody inwestycji przy braku wyszkolonego personelu z zakresu wdrażania nowoczesnych technologii zagrażając procesom modernizacji i podwyższania standardów istniejącej sieci technologicznej.

Rozwiązanie problemu:

Wyszkolenie miejscowego personelu z zakresu wdrażania nowoczesnych technologii zmniejszy obawy przed wysokim udziałem kapitału miejscowego w inwestycjach co umożliwi modernizację i

9. PRZYDATNE KONTAKTY

ANGOLA

Narodowy Bank Angoli

Banco Nacional de Angola

Av. 4 de Fevereiro, 151, Luanda

www.bna.ao

Ministerstwo Finansów

Ministério das Finanças de Angola

Edifício do MinFin

Largo da Mutamba, Luanda

+244 222 338548

www.minfin.gv.ao

Ministerstwo Administracji Publicznej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Ministério da Administração Pública, Emprego e Segurança Social

Rua 1º Congresso do MPLA, Luanda

+244 222 338 940

www.mapess.gv.ao

Ministerstwo Handlu

Ministério de Comércio-Direcção Nacional do Comércio

Largo 4 de Fevereiro, 7 - 3º, Luanda

+244 222 310 658

www.dnc-angola.net

Główny Urząd Celny

Direcção Nacional das Alfândegas

Rua Teresa Afonso Nº 2, Luanda

+244 222 339495

www.alfandegas.gv.ao³⁸

³⁸ <http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/afryka/angola/> (25.09.2013 r., ostatnia aktualizacja: 16.05.2017 r.)

APIEX – ANGOLA (Agency for Investment, Promotion and Export) Kwame Nkrumah Street,
n° 8, Maianga District

Luanda – Angola

Telf: +244 222391434/331252

info@apiexangola.co.ao

Sociedade de Desenvolvimento do Polo Agro-industrial de Capanda (SODEPAC)

Rua Comandante Dangereux, s/n°

Malanje - Angola (defronte ao Tribunal Provincial de Justiça)

e-mail: digeter@sodepacangola.com

Telefones: +244 251 201 804 / +244 251 201 805 / telemóvel :+244 942 511 762

TECHNICAL UNIT FOR PRIVATE INVESTMENT (Investments above 10,000,000 USD)

Kwame Nkrumah Street,

n° 8, 1º Andar Maianga District

Luanda – Angola

Telf: +(244) 926 876 914 / 938 941 035

geral@utip.gov.ao

www.utip.gov.ao

**MINISTRY OF TRADE TECHNICAL UNIT IN SUPPORT OF PRIVATE INVESTMENT (INVESTMENTS below
10,000,000 USD)**

Ministry of Trade

Kwame Nkrumah Street,

n° 8, Mezzanine, Maianga District

Luanda – Angola

Tel: +(244) [923 592 626](tel:923592626)

Amarildo.araou1@gmail.com³⁹

³⁹ <http://apiexangola.co.ao>

Międzynarodowe Targi Luandy

Feira Internacional de Luanda – FIL

Estrada de Catete km12, Luanda

+244 917 654 000

www.fil-angola.co.ao

Izba Przemysłowo-Handlowa

Câmara de Comércio e Indústria

Largo Kinaxixi n.º 14, Luanda

+244 222 445213

www.ccia.ebonet.net

Stowarzyszenie Przemysłowców Angoli

Associação Industrial de Angola

Rua Manuel Fernando Caldeira nº 6 Luanda - Angola

+244 222 333 423

geral@aiangola.com, <http://www.aiangola.com/>

Oficjalna prasa ekonomiczna

Expansão

Rua Damião de Góis 82, Luanda

+244 222 322 665

expansao@scoremedia.co.ao, manuela.costa@scoremedia.co.ao

Jornal de Angola

Edições Novembro e.p.

Rua Rainha Ginga 18/24, Luanda,

+244 222 333 343, www.jornaldeangola.sapo.ao

Oficjalne strony www o charakterze ekonomicznym

www.portalangop.co.ao - państwowa agencja informacyjna. Serwis w jęz. portugalskim, angielskim, francuskim i hiszpańskim.

www.jornaldeangola.sapo.ao - internetowe wydanie dziennika Jornal de Angola.

<http://www.expansao.co.ao/> - internetowe wydanie tygodnika ekonomicznego „Expansão”⁴⁰

Kancelaria adwokacka

Pedro Coelho da Silva

Adwokat

Tel: 00351 91 32 44 7 22 - 00244 927756804

pedro.coelho.silva@gmail.com

www.pcsandpartners.com

POLSKA

Bank Gospodarstwa Krajowego

<https://www.bgk.pl/przedsiębiorstwa/wsparcie-eksportu/>

Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych Spółka Akcyjna

<http://www.kuke.com.pl/dla-firm/>

10. INFORMACJA O WYMAGANYCH DOKUMENTACH DO ZŁOŻENIA PROJEKTU INWESTYCYJNEGO.

I. Dokumenty niezbędne do złożenia projektu inwestycyjnego:

- List do Ministra Budownictwa zawierający propozycję inwestycji;
- Pełnomocnictwo dla osoby składającej dokumenty (jeśli to nie jest właściciel);
- Certyfikat Aprobata (jeżeli zamierza złożyć spółka);
- Moduł prezentacji projektu, dokładnie wypełniony;

II. Płatność za moduł musi być przelana na następujące konto: UTAIP – MINCONS w kwocie 35.000,00 KZW (trzydzieści pięć tysięcy Kwanz) w Banku: BPC – Banco de Poupanca e Credito Nr konta: 0050 – 069493 – 001

⁴⁰ <http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/afryka/angola/> (25.09.2013 r., ostatnia aktualizacja: 16.05.2017 r.)

- III. Pozostałe dokumenty:
- Kopia dokumentacji potwierdzona za zgodność z oryginałem przez osobę reprezentującą firmę na zewnątrz (zgodnie ze Statutem Firmy);
 - Wypis z rejestru spółek (KRS);
 - Sposób utworzenia spółki Spółki – akt założycielski;
 - Publikacja w Dzienniku Ustaw - dział spółki;
 - Księgi Handlowe potwierdzone przez służby Konsularne Angoli w kraju inwestora;
 - dowód osobisty lub paszport;
 - Zaświadczenie o niekaralności, wydane w kraju osoby inwestora, (przetłumaczone, jeśli to język obcy i zatwierdzone przez Konsulat Angoli w danym kraju - w przypadku osoby fizycznej);
 - Propozycję Umowy Inwestycyjnej, w świetle prawa 14/15 z następującymi załącznikami:
 - Plan realizacji projektu w formie kreskowej, plan szkolenia pracowników, a także plan późniejszy, dotyczący zmiany pracowników obcokrajowych na pracowników pochodzących z Angoli,
 - kosztorys techniczny, ekonomiczny i finansowy całej inwestycji,
 - badania dotyczące wpływu danej inwestycji na ochronę środowiska,
 - Dokumentacja stwierdzająca sytuację finansową i techniczną firmy - osoby fizycznej - zamierzającej zrealizować inwestycję.
- IV. Wszystkie dokumenty, muszą być złożone w 2 (dwóch) jednobrzmiących egzemplarzach (w szerokich teczkach archiwalnych/segregatorach), a także w formie elektronicznej (format PDF) na dołączonej płytce CD.⁴¹

11. KLUCZOWE DEFINICJE NOWEGO PRAWA INWESTYCJI PRYWATNYCH W ANGOLI

- Firma Angolska (Angolan Company) -** spółka jedno- lub wieloosobowa z zarejestrowanymi biurami w kraju ojczystym, których kapitał akcyjny obywateli angolskich jest na poziomie 51% lub więcej.
- Firma zagraniczna (Foreign company) -** każda firma, która nie mieści się w powyższej definicji.

⁴¹ Dane otrzymane z Jednostki Technicznej do Wspierania Prywatnych Inwestycji Ministerstwa Budownictwa w na spotkaniu w ministerstwie w listopadzie 2017 r.

wewnętrzne wykorzystanie na terenie gdzie jest kapitał technologii, know-how, dóbr kapitałowych i innych towarów, w konkretnych projektach gospodarczych lub wykorzystanie finansów do tworzenia nowych spółek, grup firm lub innych form korporacyjnej reprezentacji zarówno krajowych jak zagranicznych, jak również nabycie całości lub części istniejących firm podlegających prawu Angoli w celu realizacji lub kontynuowania danej działalności gospodarczej mając na uwadze istotny cel korporacyjny.

Inwestycja krajowa (National investment) - realizacja projektu poprzez wykorzystanie aktywów będących w posiadaniu mieszkańców do celów wymiany walutowej, które mogą składać się z innych środków niż fundusze pieniężne - technologii, know-how lub dóbr inwestycyjnych albo pochodzić z finansowania, nie uzyskanego za granicą.

Inwestycja zagraniczna (Foreign investment) - realizacja projektu poprzez wykorzystanie aktywów posiadanych przez nierezydentów do celów walutowych, których aktywa mogą składać się z innych środków niż fundusze pieniężne, technologii, know-how lub dobra inwestycyjne.

Świadczenia fiskalne - działania prawne, które pociągają za sobą zmniejszenie lub zwolnienie kwoty, która zostanie wypłacona w związku z obowiązującymi podatkami, w celu promowania rozwoju makroekonomicznego kraju, a także faworyzowania działań z rozpoznanym interesem publicznym, społecznym lub kulturalnym.

Klaster Rozwoju (Development Cluster) - rozszerzenie terenu uprzednio wyznaczonego, odpowiednio wyposażonego w podstawową infrastrukturę energetyczną, wodną i telekomunikacyjną, dostęp drogowy i kolejowy, wywóz odpadów przemysłowych itp., gdzie firmy

rozważające założenie siedziby mogą korzystać z udogodnień przyznanych przez prawo.

Specjalna Strefa Ekonomiczna -

obszar ekonomiczny wyposażony w zaawansowaną infrastrukturę, określoną i zarezerwowaną przez państwo w celu wdrożenia jednostek przemysłowych, rolniczych, górniczych i innych, korzystających z uproszczonych procedur administracyjnych i celnych, szczególnego systemu pracy i procesów migracyjnych. Jednostki dedykowane strukturom administracyjnym mają szczególne korzyści fiskalne i celne z tytułu eksportu.

Strefy Wolnego Handlu (Free Trade Zones) -

wydzielone obszary w portach, lotniskach lub infrastrukturach granicznych, wolne od opłat fiskalnych i celnych, oferujące usługi w zakresie magazynowania, pakowania i mieszania oraz inne proste działania przemysłowe wymagające niskiego stopnia przekształcenia, a także dystrybucję i inne podobne usługi logistyczne związane z działalnością handlową, przeladunkową i operacjami eksportowymi, zgodnie z kryteriami określonymi przez szefa działu wykonawczego.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

**Wielkopolski
Fundusz Rozwoju**
Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolski Fundusz Rozwoju

Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

W najbliższym czasie zostaną uruchomione instrumenty wsparcia na rynki Angoli

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU

Wielkopolski Fundusz Rozwoju sp. z o.o.
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań
tel. +48 61 671 71 71, +48 61 671 71 72, fax +48 61 671 71 78
www.wfr.org.pl